

A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési

Intézmény és Községi Könyvtár

Helyi Pedagógiai Programja az

Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével

program

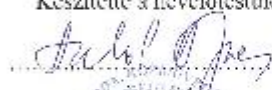

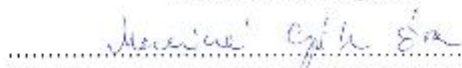
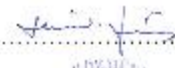

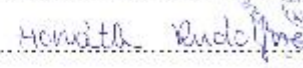
adaptálása tükrében

2024.

Készítette az intézmény nevelőtestülete

Összeállította: Antal Ágnes igazgató

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

Intézmény OM - azonosítója: 201922	Készítette a nevelőtestület:
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
A pedagógiai programot a 2024/ <u>8/52</u>határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében	
a pedagógiai programot a fenntartó a 2024/ <u>8/52</u>határozatszámon elfogadta: Polgármester 	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak a szülői szervezet képviselőjében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtekinthető az óvoda honlapján: http://tarnaos.hu valamint az igazgatói irodában	Érvényes: A kihirdetés napjától 2024. 03. 26-tól visszavonásig
Iktatószám: <u>2024/8/52</u>	

TARTALOM

- 1. Küldetésnyilatkozat**
- 2. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere**
- 3. Intézményünk adatai**
- 4. Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája**
- 5. Nevelési céljaink, alapelveink, az óvoda célkitűzései**
- 6. Az óvodai élet megszervezése**
 - Személyi feltételek
 - Tárgyi feltételek
 - Napirend
 - Heti rend
- 7. Gyermekkép**
- 8. Óvodakép**
- 9. Óvodánk kapcsolatrendszere**
- 10. Az óvodai nevelés feladatai, értékei**
- 11. Egészséges életmód alakítása**
 - Az egészséges életmódra nevelés, egészségvédelem
 - Egészségfejlesztési program
 - Lelki egészségvédelem
- 12. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
- 13. Tervezés**
 - Nevelés tervezése
 - Tervezés, tematikus rendszer, integrált fejlesztés
 - Pedagógus kompetenciák és indikátorok
 - Kötelező mérés és személyiségfejlődési napló vezetésének szabályai
 - A befogadás tervezése
- 14. Az óvodai élet tevékenységformái**
 - Játék
 - Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
 - Tanulás
 - A tevékenységekben megvalósuló tanulás
 - Tanulás online formában
 - Óvodába visszamaradó, korcsoportjukat ismétlő, tanköteles korú gyermekek ellátása
 - Munka jellegű tevékenységek
 - Verselés – mesélés
 - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - Mozgás
 - A külső világ tevékeny megismerése, mikro és makro környezet – benne a matematikai nevelés megismerése, a fenntarthatóság pedagógiai elemei

15. Hagományaink, jeles napok, ünnepeink

16. Gyermekvédelmi feladatok ellátása

- Gyermeki jogok
- Szülői jogok és kötelességek
- A gyermekvédelem területe

17. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

18. Differenciálás, inkluzív nevelés, integráció

- Az intézmény integrációs programja
- Differenciálás, egyéni bánásmód

19. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek

- A sajátos nevelési igényű gyermekek
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek
- Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek
- Tehetséggondozás
- Különleges ellátást igénylő gyermekek

20. Intézményünkben az esélyegyenlőség biztosítása

- A pedagógiai munka kiemelt területei

21. Pedagógiai Programunk ellenőrzési, értékelési rendszere

22. Helyi Pedagógiai Program hatékonyságának vizsgálata

23. Érvényességi rendelkezések

24. Legitimációs záradék

Küldetésnyilatkozat

Jelen Pedagógiai Programunkat 2024 februárjában felülvizsgáltuk és a szükséges változtatásokat elvégeztük.

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Óvodánkban az Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével című adaptált programmal, meglévő személyi, és tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek fejlődését.

Programunk egy lehetőség a sok közül. Pedagógiai hangsúlyai: a gyermekek egyéni különbözőségei, a családi nevelést kiegészítő szocializáció egy sajátos természeti és társadalmi közegben, számítva a szülők együttműködésre.

Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.

Intézményünkben az inkluzív, befogadó pedagógiai szemlélet és gyakorlat érvényesül, fontos értékünk a sokszínűség, amelyet nevelési programunk tükröz.

Óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének a hátránykompenzációs erősítését. Így fontosnak tartjuk a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését.

A szülőkkel való kapcsolat erősítése érdekében sokféle találkozási, együttműködési lehetőséget szervezünk.

Felgyorsult világunk változásainak követése nagy kihívás az élet minden területén. Versenyképes minőséget a nevelés-oktatás területén is csak úgy lehet létrehozni ha „naprakészek vagyunk”, követjük szakterületünk változásait. A legújabb ismeretek, információk megléte azonban nem elegendő. A lehető leggyorsabban alkalmazni is kell azokat, azonban, csak akkor vagyunk képesek felhasználni, ha a neveléstudomány, benne az óvodapedagógia szakterületünket jól ismerjük, naprakész információink vannak. Csupán a konkrét, friss értékelési adatok és elemzések birtokában dönthetünk jól arról, mely területeken, milyen változtatások szolgálnák a jobbítást, a hatékonyság növelését. Mindezek háttérében meghatározó tényezőként ott áll szervezetünk saját küldetése, jövőképe.

Gyermekeink különböző családi háttérrel különböző közösségekben élnek. Többen tagjai lehetnek nemzetiségnek, szüleik által vallási felekezeteknek, egyúttal tagjai a magyar nemzetnek. A gyermekek az óvodában is tagjai egy óvodai csoportnak, a fejlesztési folyamatban pedig gyakran egy-egy kisebb csoportnak, valamint a teljes óvodai közösségnek. A későbbiek során személyes kapcsolataik egyre inkább átszövik egész életüket. Ahhoz, hogy képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba és

közösségekbe, és ezekben megtalálják helyüket, fejleszteni szükséges képességeiket és szociális motívumaikat.

Programunk egy lehetőség a sok közül. Pedagógiai hangsúlyai: a gyermekek egyéni különbözőségei, a családi nevelést kiegészítő szocializáció egy sajátos természeti és társadalmi közegben, számítva a szülők együttműködésre. Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra. Felgyorsult világunk változásainak követése nagy kihívás az élet minden területén. Versenyképes minőséget a nevelés-oktatás területén is csak úgy lehet létrehozni ha „naprakészek vagyunk”, követjük szakterületünk változásait. A legújabb ismeretek, információk megléte azonban nem elegendő. A lehető leggyorsabban alkalmazni is kell azokat, azonban, csak akkor vagyunk képesek felhasználni, ha a neveléstudomány, benne az óvodapedagógia szakterületünket jól ismerjük, naprakész információink vannak. Csupán a konkrét, friss értékelési adatok és elemzések birtokában dönthetünk jól arról, mely területeken, milyen változtatások szolgálnák a jobbítást, a hatékonyság növelését. Mindezek háttérben meghatározó tényezőként ott áll szervezetünk saját küldetése, jövőképe.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár Pedagógiai Programjának elkészítésekor figyelembe vett fontosabb jogszabályok:

- 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012.(VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény végrehajtásáról
- 137/2018. (VII.25.) kormányrendelet
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi. LII. törvény végrehajtásáról
- 402/2023.(VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 403/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1997.. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásáról, valamint az ide vonatkozó módosítások
- 2008. évi XXXI. törvény az esélyegyenlőség érvényesítésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról • a pedagógus továbbképzésről, szakvizsgáról, továbbképzésben részt vevők juttatásairól, kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet módosítása
- 393/2021. (VII. 2.) Korm. rendelet a vészhelyzetben való távmunka
- Nkt. 41. § (4. B.) Családi pótlék igénylésének nyilvántartása
- Nkt. 62.§ (1a-1e) Diabétesssel élő gyermekekkel való foglalkozás
- Eütv. 15.§ 5. bekezdés Szülői kérelem a cukorbetegséggel élő gyermekek segítségére
- Nkt. 65.§ 3 (a), 62. § 1(b), 62. §. 1 (c) 8. melléklet Diabéteszes pótlék
- Nkt. 8.§ 2. bekezdés Mentesség az óvodai jogviszonyról
- Nkt. 27. § 7. bekezdés BTMN, SNI, tartós betegség egyéni munkarendjei

- Eütv. 89.§ ,91.§ szakorvosi vélemény kórház pedagógiához
- Nkt. 65. § (5.b) célfeladat a pedagógusoknak a kórház pedagógiához
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- A fenntartó helyi rendeletei, határozatai
- Az óvoda szabályozó dokumentumai:
- Alapító okirat
- A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár Pedagógiai Programja
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend

Útmutatók-Oktatási Hivatal

- Országos Tanfelügyelet kézikönyve az óvodák számára
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez (kiegészítőkkal)
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

Intézményünk adatai:

Intézményünk neve: Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár

Intézményünk címe: 3294 Tarnaörs, Ady Endre u. 1/1.

Az intézmény OM azonosítója: 201922

Telefonszáma: 36/ 473-167

E-mail: ovoda@tarnaors.hu

Az Alapító Okirat kelte: 2014. február 25.

Az intézmény típusa: Napközi Otthonos Óvoda, Községi Könyvtár, Művelődési Ház

Az intézmény alapfeladata:

Óvodai nevelés, Közművelődés, Könyvtári szolgáltatás

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- Kisebbségi óvodai nevelés: kizárólag magyar nyelven.

Csoportok száma: 3

Az intézmény jogállása:

Az óvoda önálló jogi személy, vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Az intézmény igazgatója: Antal Ágnes

Fenntartónk:

Tarnaörs Község Önkormányzata

3294 Tarnaörs, Erzsébet út 13.

Telefon: 36/473-001

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Heves Megyei Kormányhivatal

Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája

A társadalmi igényeknek és elvárásoknak igyekszünk eleget tenni. A gyermeki személyiség védelme, szeretete, tisztelete, megbecsülése, a másság elfogadása, a személyiség szabad kibontakoztatásának elősegítése fontos feladatunk. Ehhez családias, biztonságra épülő óvodai élet teremtésére törekszünk, valamint olyan nevelési módra, melyben a gyermek önmagához viszonyítva, minden kényszer nélkül optimálisan fejlődhet.

A gyermekek életmódbeli különbözőségeiből adódóan nagyobb hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód szokásainak kialakítására.

Az óvodába érkező gyermekek többsége nehéz körülmények között él, melynek oka egyrészt a munkanélküliség, a megélhetési problémák, tapasztalható az ingerszegény a környezet, élmény és kommunikációs hiány, családi modell hiányossága, következményként tapasztaljuk a helytelen életvitelt, rossz táplálkozási szokásokat, mozgásszegény életmódot, helytelen beszédstílust, emberi kapcsolatok és viselkedési formák lazulását.

Sok esetben a szülő nevelési feladatainak nagy része is az óvodára hárul, ezért Nevelési Programunk elkészítése során arra törekedtünk, hogy az lehetővé tegye a gyermekek eltérő szükségleteinek figyelembe vételét, a hiányzó szokások kialakítását, az óvodáskorú gyermekek együtt, vagy osztott csoportban történő nevelését, az eltérő családi értékek és kultúrák iránti toleranciát, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fokozott mentális, érzelmi és szociális támogatását.

Nagy gondot fordítunk a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelésére, a helyes viselkedési normák elsajátítására, tisztálkodási-, étkezési eszközök használatának, szokásainak megismertetésére, közösséghez való alkalmazkodásra.

Célrendszerünk olyan alapot kíván adni a képességek és jártasságok kialakításához, melyek e gyorsan változó világban várnak gyermekeinkre.

Terveink között szerepel továbbra is a folyamatos önképzés, a partneri kapcsolatok erősítése, kirándulások szervezése, melyek a céljaink megvalósítását garantálják.

Nevelési céljaink, alapelveink

Intézményünkben folyó munkánk alapelveit a hazai óvodai nevelésügy gyakorlatára építve az óvodapedagógiai hagyományok tükrében a Nemzeti Köznevelési Törvény, a 2023. évi LII. törvény.

Alapfeladatunk mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez.

A pedagógusok új életpályájáról és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szellemében, helyi adottságaink figyelembevételével az alábbiakban fogalmazzuk meg:

- Elsődlegesnek tartjuk a gyermekek személyiségének tiszteletben tartását, egyéni megismerését, személyes igényeik, szükségleteinek kielégítését.
 - Gondoskodunk a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, - figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét, - az életkornak megfelelően játékkal, mozgással, sokféle élményt, tapasztalatot nyújtó tevékenységi lehetőség biztosításával.
- A gyerekek egyéni sajátosságaira, érdeklődésére építjük képességeik fejlesztését.
- Nevelőmunkánk központi eleme az egyéni bánásmód és a gyerekek differenciált fejlesztése.
- A gyerekek aktivitását és önállóságát ösztönözzük.
- Célunk az óvodába járó gyermek egészséges, harmonikus, differenciált személyiségfejlesztése, a családdal szorosan együttműködve a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, pszichikus érettség eléréséhez.
- Célunk, hogy a nevelés és fejlesztés a gyermekek és felnőttek számára egyaránt nyugodt légkörben és megfelelő feltételek mellett történjen.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés felkínálása, olyan tudatosan kialakított feltételrendszer segítségével – különösen a játék és a szabad mozgás területén –, amely a gyermekek érdeklődésére, szabad választására, aktivitására épít. Kiemelt figyelmet fordítunk az értelmi, a testi, a kommunikációs képességek és a szociális kompetenciák - erkölcsi fejlődés, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítása-fejlesztésére.
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveljük a gyermekeket.

- Az óvodai élet rugalmas szervezése biztosítja a gyermekek egyéni, kiscsoportos és csoportban történő tevékenységét, játékszükségletének – mely a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere – maradéktalan kielégítését.
- Lehetőséget nyújtunk az önálló és az együttműködést kívánó játékos tanulási szituációkra.
- Figyelemmel kísérjük, követjük a gyermekek fejlődését óvodába lépéstől, s a szülőt rendszeresen tájékoztatjuk.
- Az óvoda (**óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció**) a közoktatás szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Ezért a családokkal egyenrangú nevelőtársi viszony, jó partneri kapcsolat megvalósítására törekszünk, melynek alapja a kölcsönös tiszteletadás, bizalom, segítségnyújtás;
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozunk, szükség szerint együttműködünk gyógypedagógussal, vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítjük. A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztését és a tehetséggondozást egyaránt fontosnak tartjuk. Intézményünk fontos feladata a sajátos nevelési igényű, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésében esélyegyenlőségük előmozdítása.
- Intézményünkben az inkluzív, befogadó pedagógiai szemlélet és gyakorlat érvényesül.
- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelően a lehető legteljesebben élhessék meg kisgyermekkorukat úgy, hogy a lehető legtágabb értelemben tanulják az őket körülvevő valóságos és mesei (transzcendentális) világot és benne saját magukat.
- Az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó.

Célunk az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Gyermekeink különböző családi háttérrel különböző közösségekben élnek. Többen tagjai lehetnek nemzetiségnek, szüleik által vallási felekezetnek, egyúttal tagjai a magyar nemzetnek. A gyermekek az óvodában is tagjai egy óvodai csoportnak, valamint a teljes óvodai közösségnek. A későbbiek során személyes kapcsolataik egyre inkább átszövik egész életüket. Ahhoz, hogy képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba és közösségekbe, és ezeken megtalálják helyüket, fejleszteni szükséges képességeiket és szociális motívumaikat.

Célunk a szociális képességek fejlesztése

- szociális kommunikációs képességek fejlesztése, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése
- a kötődés képességének fejlesztése, melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést, és a személyiség szociális fejlődését
- csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során – törekszünk a reális ön – és társértékelés kialakítására
- Az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során
- Az emberek közötti különbözőségek tiszteletben tartására, elfogadására és megértésére nevelünk
- Megérti és tiszteletben tartja a korból, és képességekből eredő különbözőségeket társai között

Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, és a segítségadásban nyilvánul meg. Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése.

A közösségi normák és szabályok megalapozásával és megfelelő alakításával nevelőmunkánkban kulcskérdés – s e téren is szükség van a szülőkkel történő együttműködésre – hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, melyeken túl a gyermek már sérti a mellette élő többiek, a csoport tagjainak érdekeit. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását és engedjen teret a gyermekek önkifejező törekvéseinek.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

- szabályok a gyermekek számára legyenek mindig világosak, betartásukban a felnőttek következetesek
- A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek.

- A közvetlen és közvetett szociális kommunikációs képességek fejlesztése (beszélgetés, vita, színházi előadás, képeskönyv nézegetés stb.)
- A gyermekek kötődési hálójának megismerése, és szükség szerint segítség nyújtása az arra rászoruló gyermekeknek. Segítségnyújtás ahhoz, hogy a gyermekek képesek legyenek új kapcsolatok kiépítésére, kapcsolatrendszerük gazdagítására
- A csoportlétre, szervezeti létre való képesség lehetőségeinek kiaknázása a különböző játékterekben történő közös játék, a kooperatív tanulási technikák, a csoportmunka alkalmazása, az ünnepek, valamint a különböző szerepek során
- A vezetési képesség fejlesztését szolgálva a játékaikban és egyéb tevékenységeikben a gyermekek tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását
- A szabályokhoz kötött mozgásos és értelmi képességeket igénylő játékok során fejlesszük gyermekeink segítő versengő képességét
- Reális, az egyes gyermekekhez igazodó teljesítményértékeléssel alapozzuk meg és erősítjük gyermekeink önbecsülését és önbizalmát
- A betartandó szabályok a gyermekek számára legyenek mindig világosak, betartatásukban a felnőttek következetesek
- A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek.
- Az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban

Közösségi- magatartási szokások és szabályok

- köszönési formák
- a megszólítás helyzetei
- a kérés, különböző udvariassági szokások formái és helyzetei
- a társakhoz való viszony, az alkalmazkodás
- felnőttekhez való viszony
- tevékenységekhez való viszony
- együttes játékhelyzetek

Az óvoda célkitűzései

Nevelőtestületünk a személyiség mibenlétét az alábbiakban látja:

A személyiség külső hatásokra kialakult belső feltételeknek, valamint öröklött adottságoknak, lehetőségeknek az egyénen belül kialakult olyan egyedi, egyszeri és megismételhetetlen integrációja, amely meghatározza a viszonyulást, alkalmazkodást a környezethez.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztésének:

- a képességek fejlesztésének, mert a képességektől függ a döntések kivitelezésének eredményessége.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek:

- **elég időt kapjanak** tevékenységeikre
- **lehetőséget kapjanak** egy-egy téma **sokoldalú megközelítésére** és megismerésére
- **biztonságos környezetben fedezhessék fel** saját érzéseiket, követhessenek el hibákat (melyeket természetesnek tekintünk), és oldjanak meg konfliktusokat. Részt vehessenek a közösségi szabályok megalkotásában
- **lehetőséget kapjanak a választásra** az egyes tevékenységek közül
- **helyet kapjanak** munkáik kiállítására.
- **a kialakítandó szokások** megfeleljenek a gyermek korának, testi, szellemi és lelki sajátosságainak: ne kívánjuk a gyermekektől azt, melynek teljesítésére még éretlenek
- **a felállított szabályok** érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen
- **az együttműködésre**, kölcsönös tiszteletre, bizalomra, megértésre, türelemre és gyermeki aktivitásra épülő nevelés
- **rögzítsük a helyes viselkedést**, biztosítva a pozitív visszacsatolást
- legyen jelen követendő gyermek és felnőtt pozitív **modell**
- **a szokás kialakításához** társuljon pozitív érzelem, s ez fokozatosan terelődjön át az eredményekre
- a gyermekek **a fejlesztés során** jussanak sikerélményekhez
- **az alkotás, a kreativitás** és közvetlen tapasztalás feltételeinek megteremtése és biztosítása

Pedagógiai megközelítésünk és törekvésünk biztosítja, hogy óvodánk pedagógusai változatos, mobilizálható környezetet alakítsanak ki.

Programunk a személyiségfejlődés valamennyi területét – testi – társas – érzelmi és kognitív – megcélozza elősegítve:

- **a testi fejlődést** nagy és kismozgásokon keresztül
- **a társas, erkölcsi és érzelmi fejlődést** viták és ellentétek elsimításán, az impulzusok ellenőrzésén, egymás támogatásán és tiszteletén, kezdeményezésen és elfogadáson, megegyezésen, a környezet megbecsülésén és a közös munkán keresztül
- **a kognitív fejlődést** problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül.
- óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere, tudatosan beépítve nevelőmunkánkba az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását
- közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi és testi nevelése
- **az emberi környezet nyújtotta információt** a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül
- a gyermekek a mindennapi tapasztalatszerzéseik során tanulják meg és gyakorolják a közösségi élet szabályait
- Célunk a szociális képességek fejlesztése, csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során – törekszünk a reális ön – és társértékelés kialakítására

Programunk felismeri, értékeli és bátorítja a gyorsan változó időhöz való alkalmazkodáshoz szükséges tulajdonságok kialakulását, mint például:

- szembesülni a változással és előidézni azt
- kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni
- ráatalálni a problémákra és megoldani őket
- kreatívnak, fantázia dúsnak és ötletesnek lenni
- érzékenynek lenni saját közösségünk, országunk és környezetünk problémái iránt.
- átlátják a gyermekek fejlődését
- gondosan megfigyelik a gyermekeket játékokban és egyéb tevékenységeikben
- arra bátorítják a gyermekeket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat
- olyan egyéni és csoportos célokat tűznek ki, amelyek a gyermekek érdeklődésén és igényein alapulnak
- tiszteletet tanúsítanak a gyermekek iránt és értékelik ötleteiket
- Programunk épít arra, hogy a család a szocializáció első színtere, figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit, és tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget különös hangsúlyt helyezve.

Az óvodai élet megszervezése

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus kulcsszereplő, személyiségevel meghatározó jelentőséggel bír a gyermek életében. Modell, segítő, támogató attitűdjével. Az eredményességhez hozzájárul a nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája. Nemzetiséghez tartozó óvodában fontos feladat a nemzetiségi célok, feladatok megvalósítása. a migráns gyermekeket nevelő óvodákban lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. A Kárpát - medence magyar nyelvű intézményei között az alkotótér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre törekszik – lehetőség szerinti – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A gyermekek óvodában eltöltött éveit egybefüggő időnek tekintjük, amelynek alapritmusát az évszakok váltakozása adja; ezt hétköznapok és ünnepnapok tagolják. Az évszakok szerint változik a kint és bent töltött idő aránya. A program tartalmi feldolgozása kéthetes ciklusban valósul meg.

Óvodánkban 3 csoport működik. Mindhárom csoportunk homogén életkorú, de a változtatás jogát fenntartjuk.

A csoportok kialakításánál az igazgató kikéri a nevelőtestület véleményét, figyelembe véve a szülők kérését. Megfelelően, rugalmasan alakítják évről-évre az alapvető kereteket.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Személyi feltételek

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. A gyermek szeretetszükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt.

Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Követelményünk és elvárásunk, hogy előítéletektől mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz. Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe.

A dajkát és a pedagógiai asszisztenst a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét összehangolttá kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. A pedagógiai programnak megfelelően kell tevékenykedniük. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, melynek tervét, a csoportnaplóban jelenítjük meg /munkatársi értekezletek/.

Az óvodában 6 óvodapedagógus dolgozik, mindannyian szakképesítéssel rendelkező szakemberek. Ebből egy kollégának fejlesztőpedagógusi szakvizsgája, tanítói képesítése, Pedagógus II. minősítése; egy kollégának intézményvezetői szakvizsgája és szakoktatói képzettsége, Pedagógus II. minősítése, két kollégának Pedagógus II. fokozata, egy kollégának Pedagógus I. minősítése, valamint egy kollégánk gyakornok fokozata van. Ebből 1 fő nyugdíjas óvodapedagógus, egy fő tartósan távol levő.

Pedagógus	6 fő (ebből egy fő tartósan távol levő)
Nevelő munkát közvetlenül segítő: - Dajka	3 fő
Nevelő munkát közvetlenül segítő: Pedagógiai asszisztens	1 fő
Könyvtáros, közművelődés szervező	1 fő
Összesen:	11 fő

Évek óta fontosnak tartjuk az önképzést és a továbbképzést. Irányultságát a szakmai elvárásoknak, partneri igényeknek megfelelően határozzuk meg.

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodapedagógusok munkáját 3 dajka segíti, akik rendelkeznek a munkakör betöltéséhez szükséges dajkai végzettséggel, ők ellátják a konyhai feladatokat is.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka munkája az óvodapedagógus segítő társaként szervesen hozzátartozik. Célunk az óvodapedagógusi és dajkai munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében, és a dajkák nevelőpartneri rangra emelése.

Programunkban konkrétan körül határoljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk a segítségükre. A dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltan működik, mert a dajkát

a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki épp úgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vegyen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

A dajka kompetens szerepköri feladatai:

- Az óvoda óvó- védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- Névre szóló, hitelesített munkaköri leírások önálló, szakszerű alkalmazása, teljesítése.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvónő útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét, és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, de ne csinálja meg helyettük.
- Váljék igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- Gyakorlati képzésen is részt vesznek, meglátogatnak más óvodát és tapasztalatokat szereznek az ott folyó nevelőmunkáról.

Az intézmény rendelkezik egy fő pedagógiai asszisztenssel, aki a szükséges képesítést megszerezte.

Pedagógiai Asszisztens és az óvodapedagógus együttműködése

Az óvodákban egy fő Pedagógiai asszisztens dolgozik: 3 óvodai csoportokként 1 fő alkalmazása finanszírozott.

A pedagógiai asszisztens támogatást nyújt az óvodapedagógusoknak.

Pedagógiai asszisztens kompetens szerepköri feladatai:

Szerepet vállal:

- a gyerekek biztonságos körülményeinek megteremtésében, a balesetek elkerülésének kivédésében,
- az óvodai tevékenységekhez szükséges szervezési feladatok ellátásában,
- az óvodai ünnepek, hagyományok szervezésében
- Gondozási feladatokat lát el. Segíti a gyermekek étkeztetését, tisztálkodást, közlekedését, segédkezik az altatásban.
- Felügyeli a gyermekeket. Udvari vagy szabadidős tevékenység, illetve külső program esetén vigyázz a gyermekekre, betartatja velük az óvodai házirendet.

A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása:

- Fontosnak tartjuk a pedagógiai program célkitűzéseit támogató továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is átadják.

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadásának színterei:

- igazgató és közvetlen pedagógus kolléga tájékoztatása (szóban)
- a gyakornok tájékoztatása (szóban)
- lehetőség szerint a továbbképzésen kapott szakmai anyagok kollégák közötti megosztása (elektronikusan, nyomtatott formátumban)

Óvodapedagógusaink pedagógiai programunk alapján a gyermekek személyiségét, képességeiket változatos, eredményes, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe vevő módszerekkel fejlesztik.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül

Célunk a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal

élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

Az óvodai **alapellátásban és alapellátáson kívül közreműködő**, a gyermekek egyéni fejlődési szükségleteit kielégítő/**segítő egyéb szakemberek:**

Munkakör	Fenntartó alkalmazásában	Szakszolgálat által biztosított
Logopédus		1
Fejlesztőpedagógus	1	
Hitoktató	1	

Óvodai szociális segítő feladata

Az óvodában a szociális segítő gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Segíti a gyermeket korának megfelelően a beilleszkedésben, a fejlődéséhez szükséges kompetenciák fejlesztésében, a gyermeket tanulmányi előmenetelében.

Prevenációs eszközöket alkalmaz, jelzőrendszert használ.

A szociális segítő a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel dolgozik össze.

Az intézmény a szociális segítővel együttműködési megállapodást köt, mely tartalmazza:

- a szociális segítő személy nevét,
- a megállapodás célját, tartalmát
- az intézkedés helyszínét, időpontját.

Az intézmény biztosítja a segítő bejutását az intézménybe, a helységet és az infrastruktúrát.

A segítő munkáját az oktatási minisztérium által jóváhagyott módszertan alapján folytatja.

Személyi feltétel: A köznevelési intézményekben a törvény 1000 főig 1 fő segítőt ír elő heti 40 órában, melyet a család- és gyermekjóléti központ alkalmaz. A munkakör megfelelő iskolai végzettség szükséges.

Tárgyi feltételek

Óvodánk három csoportos, ahol mind a személyi és mind a tárgyi feltételek adottak.

Udvarunk teret ad a gyerekek nagy játék-, és mozgásigényének kielégítéséhez. Udvari játéparkunkat bővítettük, ennek a projektnek a megvalósulása most is folyamatban van.

Csoportszobáink felszereltségét úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a gyermekek testméreteinek. Játékeszközöket a belső igényeknek megfelelően, önállóan választhatják ki, mindezek biztonságukat, kényelmüket szolgálják, melyek változatos színükkel, formájukkal harmóniát sugároznak környezetükben.

Óvodánk tárgyi feltételeinek előteremtésekor szem előtt tartottuk az országos alapprogramban előírtakat.

Csoportszobáink nagysága megfelel az előírásoknak, a berendezései a gyermekek igényeihez igazodó. Magas színvonalú eszközparkkal rendelkezünk minden téren.

Mindegyik csoportnak saját öltözője van, egyéni fakkok kialakításával. A gyermekmosdók száma elegendő (3).

Az intézmény rendelkezik fejlesztőszobával, ahol a fejlesztőpedagógus és a logopédus zavartalanul, fejlesztőjátékokkal és eszközökkel felszerelt helyiségben végezheti felzárkóztató fejlesztő tevékenységét.

Ünnepélyink megtartása a csoportszobákban, illetve a folyosón történik.

Óvoda által biztosított használati eszközök tisztításának, mosásának feltételei biztosítottak, külön helyiségben.

Az udvaron minden korosztály számára biztosított a csúszdázás, a mászás, homokozás, és a biciklizés. A gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő méretű rollerekkel, futó biciklikkel és kis motorokkal biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének kielégítését.

Nagymozgásos játékok során a fejlesztő eszközöket a tornateremben használják.

Foglalkoztató szobáink otthonosak, barátságosak és jól felszereltek. A tudatosan kialakított tárgyi környezet a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását is támogatja. A gyermeki tevékenységek színterei – a különböző kuckók, tevékenység központok, játékterek – valamennyi csoportunkban az éppen aktuális témának megfelelően berendezettek.

Környezeti adottságaink elősegítik, hogy óvodánkban a gyermekek, a szülők és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érezzék magukat.

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a nyugodt, csendes, zajmentes légkört, a tiszta, friss levegőt. .

A digitális technikák olyan kihívásként jelentkeznek az oktatásban, amelyek alkalmazására a pedagógusok többsége még nem készült fel. A technikai-alkalmazási jártasság hiánya és a módszertani tanácstalanság is akadályozza a technikák alkalmazását, elterjedését. Ezen hiányosságok felszámolása elsősorban a digitális eszköztár bővítés és az önképzés által preferált, azonban fontosnak ítéljük, hogy a már meglévő eszközöket célszerűen és megfelelően használjuk, hozzájárulva ezzel a nevelési-tanulási céljaink és feladataink eredményeihez.

Az óvodapedagógusok feladata:

- a rendelkezésre álló digitális eszközök célszerű használata

Óvodai helységek:

Helységek funkciója	Száma	Felszereltsége
Csoportszobák	3	A program megvalósításához szükséges eszközök, tárgyak
Gyermeköltözők	3	Öltözőszekrények, cipős szekrények
Mosdók	3	Gyermek méretű WC-k, mosdók
Tornaterem, szertár	1	Mozgásfejlesztő eszközök
Fejlesztő szoba	1	Fejlesztéshez szükséges eszközök
Nevelői szoba	1	Célszerű berendezés
Beteg szoba	1	Elkülönítésre alkalmas helység
Iroda	1	Számítógép, nyomtató, telefon, internet hozzáférés, fénymásoló
Melegítő és előkészítő konyha, valamint a hozzá tartozó helységek	1	HACCP közétkeztetési minőségbiztosítási rendszernek megfelelő berendezés
Mosókonyha	1	Szükséges felszerelések
Felnőtt öltöző	1	Szekrény, fogas
Kazánház	2	Fűtéshez szükséges eszközök
Felnőtt mosdó	3	Felnőtt méret, mozgássérült mosdó
Szertár	1	Raktározási céllal
Udvar	1	Gumiszőnyeg, melyen rugós mozgásfejlesztő játékok, mászóvárak stb. található

A csoportok szervezésének szabályai

Óvodánkban három csoportban folyik a nevelőmunka.

A csoportok működésének szervezése tudatos pedagógiai munka és a nevelőtestület döntésének eredménye.

A szokásokat, szabályokat a gyermekek adottságaihoz igazítjuk úgy, hogy a gyermekek egymás zavarása nélkül, egymás mellett is nyugodtan játszhassanak, tevékenykedjenek.

A csoportok kialakításánál az igazgató kikéri a nevelőtestület véleményét, figyelembe véve a szülők kérését. Megfelelően, rugalmasan alakítják évről-évre az alapvető kereteket.

A csoportszervezéskor figyelembe vesszük a gyermekek érdekeit, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Napirend

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását. A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

A gyermekek napirendje az évszaknak, a feldolgozásra kerülő tematikának megfelelően változatos. Az óvodában folyamatos a játszás, amit csak a napirend szerinti játékszünetek szakítanak meg.

A napirend kialakításának legfőbb szempontjai:

- Kisgyermekkorban az idő nem osztható fel órarendszerű szakaszokra, hanem folyamatos, végtelen egész. Az elfoglaltságoknak is élményszinten egészet kell alkotniuk.
- Lassúbb tempó, az itt és most elve, a szabadság és korlátozás kellő aránya.
- A gyermekeknek huzamos, összefüggő idejük legyen a játékra, és lehetőségük a szabad mozgásra, elkezdett tevékenységük befejezésére.
- A széjjel és együtt ritmikus váltakozása adja a nap ritmusát, rendjét.
- A gyerekek eltérő szükségleteinek, fejlődési ütemének lehetőség szerinti figyelembe vétele.
- Minél több tartózkodás a szabad levegőn.

Időkeret	Tevékenységek
700-10.30	Szabad játék Mozgásfejlesztés 9.30 Tízórai Felajánlott, választható tevékenységek
10.30-12.30	Szabad levegőn való tartózkodás (rossz idő esetén a tornateremben mozgás, játék) Készülődés az ebédhez 12.00 Ebéd Mosdózás Készülődés a délutáni pihenéshez
12.30-14.50	Pihenés
14.50-15.15	Ébredés Teremrendezés Mosdózás Uzsonna
15.15-16.10	Játék a teremben vagy a szabadban, az évszaktól függően, kötetlen beszélgetés a szülők érkezéséig
16.10	Játék összevont csoportban

Napirendünket a rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Heti rend

A heti rend a folytonosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A heti rend és napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.

A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, a mindennapos mozgás kötött formában szervezett tevékenység. Heti 1 alkalommal minden korosztály számára kötelező a nagymozgás tevékenysége is. Mozgásfejlesztő szabályjátékokat a mindennapos mozgás keretein belül a gyermekek rész képességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk.

A heti rendben – a napirendhez hasonlóan - vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.

Óvodakép

Intézményünk Heves megyében, Tarnaörsön található, ahol kb. 1500-1800 lelket számláló kis közösség él. A lakosság kb. 70%-a cigány nemzetiségű. Ez az arány az óvodában már 80-90 %-os rátát képez. A lakosság nagy része munkanélküli, így sok a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család

Az óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekeink fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodánk miközben teljesíti az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját, úgy a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba, a kisiskoláskorba való átlépés belső pszichikus feltételeit.

Elsősorban nyitott a szülők felé, hiszen a szülőkkel kialakítandó új, minőséget jelentő kapcsolatra, együttműködésre építjük az óvodai nevelést. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő – személyiségfejlesztő

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Óvodánk egyéni arculata a környezet tudatos megismerése, környezettudatos magatartás kialakítása, a gyermekek testi-lelki egészségének védelme, egészséges környezet biztosítása, a családdal való szoros kapcsolat megtartása, erősítése.

A nevelőtestület elhivatott a szakmai megújulásra, számos alternatív programmal, módszerekkel ismerkedtünk meg (projektpedagógia, kooperatív tanulás, multikulturális tartalmak, integrációs pedagógiai rendszer alkalmazása stb.)

Kiemelt feladatunk a gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése. E nagy jelentőségű fejlesztési területet tágran értelmezzük – az aktív mozgástól a finommotorika fejlesztéséig.

Nagy hangsúlyt helyezünk a szocializáció folyamatában a kommunikációnak, a beszédnek, a gyermek környezetével való érintkezésének, megismerésének, önkifejezésének gondolkodás általi fejlesztése. Ezáltal erősödik a gyermek biztonságérzete, fejlődik beszédkézsége, változik személyisége, növekszik tájékozottsága.

Az óvodapedagógus – gyermek kapcsolatában a meleg, elfogadó attitűd dominál, a gyermeket emberként elfogadó, tisztelő, empátiás, türelmes nevelői viselkedésmintával. A gyermek – gyermek kapcsolatában dominál az óvodapedagógusi minta, mellyel a gyermekek közötti jó kapcsolat kialakulásával a szocializációs fejlődés felgyorsul. Az óvodapedagógus – dajka kapcsolatban a gyermekek előtt zajló kommunikációban az egymás kölcsönös tisztelete, elfogadása jellemző.

Személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program figyelembevételével szervezzük a gyermekek fejlesztését.

Óvodánk pedagógusai azonosultak azokkal az elvárásokkal, melyek a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére, az intézményünk befogadó és elfogadóvá tétele érdekében megfogalmazódtak.

Pedagógiai munkánk során fontos, követendő elvként érvényesül:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.
- A rendszeres óvodai nevelés előnyeiről tájékoztatásokat tartunk, az igazolatlan hiányzások minimalizálására törekszünk.
- A csoportok kialakításánál a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiegyenlített elosztására odafigyelünk.

Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Gyermekkép

A gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, nyugodt, szeretetteljes légkör veszi körül.

Minden egyes gyermeket megismerni, megérteni kötelességünk, és elfogadni olyannak, amilyen. Hiszen a gyermek senkihez sem hasonlítható, egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény- fejleszteni csakis önmagához képest szabad.

A gyermek személyiségfejlődését:

- genetikai adottságok,
- érés béli-nembeli,
- vérmérsékleti,
- pszicho-szociális hatások: a mikrokörnyezet (család) együttesen határozzák meg.

Ezen tényezők hatásának következtében a gyermekeknek sajátos, életkorokként változó testi és lelki szükségletei vannak. Ezért programunkban egy-egy gyermek személyiségét is differenciáltan, a különböző képességek fejlődés béli eltéréseit tolerálva közelítjük meg. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, segítjük a gyerekekben lévő adottságokat, lehetőségeket valóra váltani úgy, hogy közben egész gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk. Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő, hozzáférést, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását, speciális fejlesztő tevékenységekkel is.

A családi nevelést tiszteletben tartva, azt segítve-megerősítve szeretnénk, hogy az óvodánkba járó gyermekek vidám, boldog, gondtalan éveket töltsenek itt nálunk, szeretetben, érzelmi biztonságban.

Nem adunk helyet az előítéletek megnyilvánulásainak sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Biztosítjuk minden gyermek számára :

- az egyenlő hozzáférést,
- az emberi jogok gyakorlását,
- kultúra- és hagyományápolást
- esélyegyenlőséget
- a nemek társadalmi egyenlőségének elvét, a gyermekek óvodai neveléséhez önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, magyar nyelven történő óvodai nevelésnek, interkulturális nevelésen alapuló integrációnak biztosítása
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei, a sajátos nevelési igényű gyermekek valamint nemzetiségi gyermekek, tehetséges gyermekek és hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív, integrált nevelését a hátrányokat csökkentő pedagógiai attitűddel.

A befogadás során törekszünk a családi légkör megteremtésére, amely a lehető legoptimálisabbá alakítja a gyermekek óvodánkhoz való viszonyát.

Óvodáskor végére szeretnénk, hogy

- fogékonyak legyenek környezet szépsége iránt és óvják azt,
- pozitív énképpel, önbizalommal rendelkezzenek,
- kommunikációjuk nyílt,
- önfegyelmük fejlett,
- megegyezésre képesek,
- probléma megoldó képességük fejlett,
- a máságot tiszteletben tartó,
- nyitott,
- tudásvágygal rendelkező,
- ismeretek befogadására képes

kisgyermek legyenek.

Pedagógiai megközelítésünk és törekvésünk biztosítja, hogy óvodánk pedagógusai:

- átlátják a gyermekek fejlődését,
- gondosan megfigyelik a gyermekeket játékukban és egyéb tevékenységeikben
- arra bátorítják a gyermekeket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat
- olyan egyéni és csoportos célokat tűznek ki, amelyek a gyermekek érdeklődésén és igényein alapulnak
- tiszteletet tanúsítanak a gyermekek iránt és értékelik ötleteiket
- a szabad játék, a tevékenységek gazdag rendszere biztosítja minden gyermek számára az önmegvalósítás, önérvényesítés lehetőségét.
- gyermekeink társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítják az együttélés szokásait, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás máságát. Célunk eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására.

Az óvoda kapcsolatrendszere

Célunk, hogy az intézményünkkel jogviszonyban állók elégedettségére, velük együttműködve végezzük a munkánkat.

Család

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvoda a közoktatási rendszer része, a **családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve** segíti a gyermek fejlődését.

A család és az óvoda harmonikus együttműködése nagyban hozzájárul a gyermekek sikeres neveléséhez.

Célja:

A család és az óvoda nevelőpartneri kapcsolatának fejlesztése, kiemelten a gondoskodó, óvóvédő, a gyermek fejlődését támogató, szeretetet adó családi nevelés elősegítésére.

- A gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- Folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény
- A kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
- Az együttműködés szabályainak betartása.
- Támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel.

Alapelveink:

A nevelésben az óvoda ismerje el a család elsődlegességét, meghatározó szerepét.

Az óvodapedagógus fogadja el a szülőt, még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal, tisztelje a szülőt!

Odafordulást, segítő szándékot érezzen mindenkor.

A kapcsolat épüljön kölcsönös tapintatra.

A szülőkkel való együttműködés megszervezése:

Szülői értekezletek témamegjelöléssel, szülői igény alapján is

Családlátogatás

Fogadóórák - tájékoztatás a gyermek fejlődéséről

Nyílt napok, játék délelőttök szervezése

Szülők bevonása óvodai rendezvényekbe:

- ünnepek
- projektnapok

Folyamatos információnyújtás – napi megbeszélés, étrend kiírás, faliújság

Célunk az együttműködés terén:

- A gyermekek személyiségének megismerése, a családok megismerése.
- A gyermek fejlesztéséhez a feladatok egységes értelmezése.
- A gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása.

Az óvoda által a szülőknek, a gyermekneveléshez nyújtott segítségének formái

- A család és az óvoda közötti jó kapcsolat kialakításában az óvónő személyiségének, nyitottságának, jó kapcsolatteremtő képességének van a legnagyobb szerepe.
- Kedvezően befolyásolja a kapcsolat alakulását az óvónő-gyermek viszony pozitív alakulása, az óvónő hitelessége, szakértelme.
- **A befogadás** betekintést ad az óvoda életébe, a szülők megismerkednek a házirenddel. Az óvónő tegyen meg mindent, hogy a gyermekek, és a szülők bizalmát megnyerje, gyermekközpontú magatartásával.

A mindennapi találkozások a leggyakoribb, a legrövidebb és egyben a folyamatos kapcsolat tartás szempontjából a legfontosabb alkalmak. Az óvónő mondjon mindig néhány személyes mondatot érkezéskor és távozáskor a gyermeknek és a szülőnek. Ilyenkor csak rövid információ cserére van mód, az óvodában és az otthon történt eseményekről.

Családlátogatásra a gyermek óvodába lépése előtt kerül sor, illetve a hátrányos helyzetű családok esetében, ha a gyermek, otthoni környezetét jobban meg kívánják ismerni. A szülőkkel való jó kapcsolat esetén, tőlük és a gyermekektől is sokat megtudhatunk a családi nevelésről.

A közös programok, ünnepek hozzájárulnak, hogy a szülők és az óvónők kötetlenebb helyzetben találkozzanak. Ezek közös élményt biztosítanak és színesítik a család és az óvoda hétköznapijait.

A szülői értekezlet a szülőket érintő legfontosabb témák megbeszélésére alkalmas fórum.

Ilyenek az óvoda, a gyerekek programjai, általános nevelési kérdések, problémák.

Törekedjen az óvónő a kötetlen, barátságos légkör megteremtésére.

Teremtsen lehetőséget az óvónő a szülők véleményének, javaslatainak meghallgatására.

Az óvoda a mindennapokban is nyitott a szülők felé.

Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait, fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.

A szülői közreműködés formái az óvodában folyó nevelőmunka segítése érdekében:

- Aktív részvétel az óvodai programokon, szervezői feladatok ellátása
- Az óvodai nevelőmunka minőségének javításához javaslatok adása
- Az óvoda működésével kapcsolatos vélemény megfogalmazása
- A gyermek fejlődésével kapcsolatos problémák megbeszélése, közös megoldáskeresés
- Érdeklődés, együttműködés a gyermek személyiségének fejlődése érdekében

Óvodai szociális segítő tevékenység

Az óvodai szociális segítő a gyermeknek, a családjának és az intézmény pedagógusainak nyújt támogatást olyan módon, hogy

- segíti a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéshez, a szükséges kompetenciái fejlesztésében.
- segíti a gyermek fejlődését akadályozó tényezők észlelését és feltárását.
- segíti a gyermek családját, a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában.
- segít a prevenció eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségét kiszűrni és segíti a jelzőrendszer működését.
- a szociális segítő igény esetén lehetőségéhez mérten részt vesz a nevelőtestületi-, és a szülői értekezleteken.

A szociális segítő, az intézményben felmerülő életvezetési, szociális, szocializációs problémák megoldásához nyújt segítséget a gyermekeknek, családjaiknak, igény szerint pedagógusoknak, valamint a nevelő-oktató munkát segítő szakembereknek egyaránt.

A szociális segítő csoportos, közösségi és egyéni szociális tevékenységet folytathat.

Csoportban végzett szociális segítő munka keretein belül:

- Előadás megtartása adott témában
- Gyermek megfigyelés /pedagógus kérésre/,
- Részvétel szülő értekezleten / igényeknek megfelelően továbbá lehetőségeinkhez mérten,
- Csoport foglalkozás megtartása -érzékenyítő foglalkozás, társas játéklklub-/ segítőkompetenciáinak határainak betartásával/,
- Az óvodai csoportokban jelentkező nehézségek, problémák kezelésének, megoldásának támogatása /agresszió, kirekesztés/,

Szükségletfelmérés eredménye alapján biztosított egyéb szolgáltatások igény és lehetőségek szerint /szociometria/.

Közösségi szociális segítő munka keretein belül:

- Részvétel az óvoda által rendezett rendezvényen, a lehetőségekhez mérten,
- Együtműködés kialakítása a köznevelési intézmény dolgozóival,
- Együtműködés kialakítása a partner intézményekkel / pedagógiai szakszolgálat/, □ Gyermek és ifjúság védelmi munka támogatása.

Egyéni segítés (tanácsadás) keretein belül:

- Egyéni beszélgetésgyermekekkel,
- Egyéni beszélgetés pedagógussal,
- Egyéni beszélgetés a szülővel
- Fogadó óra

Az intézmény és a szociális segítő együtműködés alapját képezi: az észlelő- és jelzőrendszeri ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együtműködés, melyek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése, felismerése és jelzése a Család és Gyermekjóléti Központ felé. Az együtműködés során kiemelkedő szerepe van a folyamatos információáramlás biztosításának a gyermekek és családjaik problémáinak mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése, állapotromlás megelőzése érdekében. Az óvodai szociális segítő aktív jelzőrendszeri tagként látja el feladatát.

A Köznevelési intézmény dolgozóit, valamint az óvodai szociális segítőt a jogszabályokban és a szakmai etikai kódexekben foglaltaknak megfelelően titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a velük való kapcsolattartás során szereztek tudomást. E kötelezettség a foglalkoztatási jogviszony megszűnése után is határidő nélkül fennmarad. A titoktartási kötelezettség azonban nem terjed ki a nevelőtestület tagjainak egymás közti, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival történő, a tanuló fejlődésével összefüggő megbeszélésre. Ha felmerül a gyermek veszélyeztetettsége, annak a család- és gyermekjóléti szolgálat felé történő jelzése során az adattovábbításhoz az érintettek hozzájárulására nincs szükség [Nkt. 42. § (1) és (3) bek.]”

Általános iskola

A törvényi változások, a tankötelezettség időpontjának megfelelő értelmezése és gyakorlata, az óvodai nevelés országos alapprogramjának megállapítása, mely szerint „**a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik**”, a korábbi évek gyakorlatánál is fokozottabban indokolják a két intézmény típus együttműködését. Elsődlegesen azért érezzük ennek fontosságát, hogy a két intézmény megismerje egymás nevelési és oktatási koncepcióját, megkönnyítve ezzel a gyermekek intézményváltását. Lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek pozitív élményekkel találkozzanak az iskolai élettel kapcsolatosan.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások meghatározása:

Abban az esetben, ha a felmentést engedélyező szerv, szakértői bizottság javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentést, a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, azért mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

A kapcsolattartás formái:

- tanköteles korúak látogatása az iskolába
- tanítók látogatása - óvodai tevékenységek megtekintése - szakmai beszélgetések
- óvodapedagógus látogatása az elsős osztályokba, - óralátogatás - tájékozódás a volt óvodásaink beilleszkedéséről
- szülők informálása
- közös programok,(séták, kézműves tevékenységek, ünnepek)

Tarnaörsi Polgármesteri Hivatal

Folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség jellemezi a kapcsolatot.

Szeretnénk, ha az intézményünkben folyó szakmai munkával megismerkednének, ezért rendezvényeinkre, tanácskozásainkra hívjuk és várjuk őket.

Az együttműködés formái:

Kölcsönös tájékoztatás, egyéni személyes megbeszélések

Részvétel az óvodai rendezvényeken

**Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottságával, a
Heves Megyei Szakszolgálat Hevesi tagintézményével, a Nevelési
Tanácsadóval:**

A jelenlegi társadalmi helyzet, a családok megváltozott életkörülményei megköveteli tőlünk napjainkban, hogy az eddigieknél is szorosabb, együttműködőbb kapcsolatot alakítsunk ki a szakmai és szakszolgáltató intézményekkel. Sajnos a családok életszínvonalának csökkenése következtében, valamint a családok széthullása miatt tapasztaljuk, hogy egyre több a veszélyeztetett gyermekek száma. Vannak olyan családok, akik rendkívül nagy erőfeszítéseket tesznek életszínvonaluk megtartásáért, ezáltal egyre kevesebb idejük jut a gyermekeik nevelésére. Ennek következményeként sajnálatos tény, hogy egyre több kisgyermeknek van szocializációs, viselkedési problémája. Mindemellett természetesen nem szabad megfeledkeznünk a tehetséggondozásról sem.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A kapcsolattartás tartalma:

A gyermekek megfigyelése, megismerése után - szükség esetén - a kapcsolatok felvételét az óvoda kezdeményezi.

A megfigyelési tapasztalatok függvényében **pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus** látogat el a csoportokba, ahol a szülői beleegyezést követően a közösségben, vagy egyénileg "vizsgálja" a gyermekeket.

Nagyon sok segítséget kapunk tőlük a tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztéséhez.

Szakorvos, védőnő:

Óvodásaink részére biztosított az orvos egészségügyi szolgáltatás. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 25.§ (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az óvodának gondoskodnia kell a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséről, ennek keretében különösen arról, hogy az óvodába járó gyermek évenként legalább egyszer:

- fogászati
- általános szűrővizsgálaton vegyen részt.

A védőnő a gyermekek ápoltságát kíséri figyelemmel és folyamatos kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal.

A kapcsolattartás tartalma:

A kapcsolattartást az igazgató látja el. Az óvoda védőnője havi rendszerességgel ellátogat az óvodába.

Egyházakkal:

Az óvodás gyermekek részére történelmi egyházak által nyújtott hittan szülői igény szerint szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház és a szülők bíznak meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hit- és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a Szülői Szervezet véleményét.

A kapcsolattartás tartalma:

Kapcsolattartó: igazgató

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal:

A **Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal** kapcsolattartás formái: a rendszeres információcsere, programokon kölcsönös részvétel, közös munkacsoportban tevékenykedés egymás munkájának összehangolása érdekében.

Kapcsolattartó: Igazgató, gyermekvédelmi felelős

Könyvtárral:

A **Könyvtárat** a gyermekek rendszeresen látogatják, közös programokat szervezünk.

Kapcsolattartó: igazgató, óvodapedagógusok

Az óvodai nevelés feladatai

Óvodáink nevelési feladatrendszere az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja által kijelölt feladatok mentén, a kompetencia alapú óvodai nevelés **alapvetésein és** módszertani ajánlásain alapszik.

Programunk természetesnek veszi a gyermekek közötti különbségeket, különös tekintettel van az én fejlődésére, a hátrányok leküzdésére, a tehetség kibontakoztatására, az esélyegyenlőség biztosítására, óvoda-iskola közötti átmenet segítésére.

Integrált nevelés keretében biztosítjuk a többi gyermekkel együtt nevelhető **sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési-, a tanulási- magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztését.**

Óvodai nevelésünk célja:

- olyan nevelési rendszer működtetése, amely lehetővé teszi az óvodáskorú gyermekek egyéni sajátosságainak megfelelő, egyéni fejlődési ütemben történő személyiségfejlesztését, a kompetencia alapú nevelés megvalósítását.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, sokféle tevékenységi lehetőség biztosításával, a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlődési üteméhez, igényeihez, szükségleteihez igazodva.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása.

Kompetencia alapú nevelés az óvodában

A gyermekek fejlődése nem egyforma. Képességszintjük egyéni, sajátos fejlődési területen kell fejlődnie, meg kell őt ismerni. Az adott állapotból kell kiindulni a fejlesztésnél. **A képességfejlesztés az elsődleges.** A hangsúly a különböző módszerekkel történő **egyéni fejlesztésen** van.

Az óvodai nevelésünk célja az egész személyiség- és benne a pszichikus funkciók- fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására.

A család, mint elsődleges nevelő közösség erősítése. Valljuk, hogy az óvodai nevelés a család meghosszabbított karja. A családdal együttműködve az elemi szokások és a szocializáció megalapozása, a gyermekek civilizálása, kulturális nevelése.

A játék, a mese és a szabad mozgás középpontba állításával oldódnak szorongásaik, aktívan cselekedve erősödnek én tudatuk, jussanak az önállóság és egyéni képességeik minél magasabb szintjére, sajátítsák el és szeressék meg anyanyelvüket.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítását
- Érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítását,
- Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítását.

A fejlődés elvárható eredményei, jellemzői az óvodás kor végére:

- A test, a lélek, a szellem életkorra jellemző összhangja.
- Nagy- és finommozgások összerendezett, ügyes kivitelezése.
- Érzékelés, észlelés (elsősorban látási, hallási és tapintási észlelés, téri tájékozódás, testséma) differenciáltsága az iskolai tanuláshoz szükséges szinten.
- Magányosan, párban és csoportokban folyó elmélyült játékokra való alkalmasság.
- Az akadályok leküzdésének, a problémák önálló, változatos megoldásának képessége. Kompromisszumkészség.
- Tág értelemben vett tanulási vágy és képesség; a világra való nyitottság.
- Elemi tájékozódás az emberi kapcsolatokban, térben, időben, ok-okozati összefüggésekben.
- Megjelenik a fogalmi gondolkodás, a szándékos figyelem.
- Önként vállalt szabályok betartása, az elkezdett cselekvés befejezése.
- A viselkedés érzelem- és indulatvezéreltsége csökken. Képes vágyai teljesülésének késleltetésére, az esetleges kudarcok elviselésére.
- Alkalmazkodóképesség, alapvető viselkedési normák követése.
- Érthető, helyzethez illő beszéd.

Az óvoda nevelési alapelvei és értékei:

- Óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere, tudatosan beépítve nevelőmunkánkba az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását
- A közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi nevelése
- Az emberi környezet nyújtotta információt a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül

- A gyermekek mindennapi tapasztalatszerzéseik során tanulják meg és gyakorolják a közösségi élet szabályait
- Az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó
- Egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra való törekvés
- A pedagógusaink megismerik és figyelembe veszik a családok eltérő nevelési szokásait
- A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez
- Az óvodapedagógusok és a munkájukat segítőik tudásuk legjavát adva, ismereteik folyamatos bővítésével nevelik és fejlesztik a gyermekeket.
- A pedagógus óvodai és otthoni lehetőségeivel élve tájékozódik az interneten elérhető pedagógiai tartalmakról, újdonságokról. Használja a digitális eszközöket a felkészülésben és az óvodában lehetőség szerint alkalmazza azokat.
- A pedagógus és a vezető között elektronikus úton is történik információáramlás

Fejlesztő munkánk irányai:

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermekeknek feldolgozni és megérteni:

- A tárgyi világot a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül
- Az emberi környezet nyújtotta információt a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül
- A logika és matematika világát játékos szituációkban mérésen, összehasonlítás, számolás, sorba rendezésen, válogatás és csoportosítás keresztül
- A kimondott szót rajzoláson, dramatizálás, szöveghallgatás és a kifejező készség gyakoroltatásán keresztül.

Programunk a személyiségfejlődés valamennyi területét – testi – társas – érzelmi és kognitív – megcélozza elősegítve:

- A kognitív fejlődést problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

Módszertani ajánlás a fejlődési napló vezetéséhez:

- Cél, hogy a nyomon követés a mindennapok tevékenységeibe beágyazva realizálódjon. Minél több szempontot talál ki az óvodapedagógus, minél több helyzetet teremt, minél több játékot figyel meg, minél adekvátabb tevékenységbázist talál a megfigyeléshez, a megismerés annál pontosabb, differenciáltabb lesz, így a tervezés, ami a fejlesztés alapja egyénre szabottan tud megvalósulni.

Fejlesztő munkánk irányai

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek:

- Elég időt kapjanak tevékenységeikre,
- Lehetőséget kapjanak egy-egy téma sokoldalú megközelítésére és megismerésére.

Az óvodai nevelés értékei:

- a nevelőközösség alapelvnek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszhetőségét
- Az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó
- biztonságot sugárzó felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér
- egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra való törekvés
- a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez;
- Óvodásaink pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelő eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.
- az előítélet-mentes pedagógiai környezet kialakítása, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelés
- Gyermekeink számára az általános emberi értékeket közvetítjük, hogy megalapozzuk későbbi sikeres, értékes, boldog felnőtté válásukat.

1. Középpontba helyezve a gyermeket, lehetőséget nyújtunk a személyiség kibontakoztatására. A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján történik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, migráns, interkulturális gyermekek nevelésére is.

2. Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt, hogy a gyermekek tiszteljék környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne.
3. Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembe vételével. Pozitív mintát adunk a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.
4. A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására törekszünk. Figyelembe vesszük a gyerekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az érés sajátos törvényszerűségeit. Szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, és képességeit, biztosítva mindenki számára az egyenlő hozzáférést, jogainak érvényesítését. A gyerekek önállóan, és személyes érdeklődéstől vezetve, tevékenységeken keresztül fedezzék fel a világot.
5. Pedagógusaink arra bátorítják a gyermekeket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat, valamint gondolkodást stimuláló és próbára tevő kérdéseket tesznek fel. Célunk, hogy a nevelés és fejlesztés a gyermekek és felnőttek számára egyaránt nyugodt légkörben, és megfelelő feltételek mellett történjen.

Egészséges életmód alakítása

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus attitűdjei, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Mintát jelentenek a gyermekek számára, amelyeket átvesznek és utánoznak.

A gondozás az óvodai nevelésben nagyon fontos szerepet tölt be. A kisgyermek alapvető szükségleteinek kielégítését jelenti, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetük kialakításához. Az alváshoz, pihenéshez megfelelő feltételeket biztosítunk: nyugodt légkör, átszellőztetett csoportszoba, sötétítő függöny használata, felnőttek csendes beszéde.

Nagy hangsúlyt kell fektetni a gondozásra, a testi szükségletek, mozgásigények kielégítésére. Segíteni kell a harmonikus, összerendezett mozgást. Szem előtt kell tartani a testi képességek fejlődését. Törekedni kell az egészség megóvására. Ennek érdekében előtérbe kell helyezni az egészséges táplálkozást, kerülni kell a magas cukor tartalmú ételeket, italokat, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztását. Sok zöldséget, gyümölcsöt illetve tejterméket kell enni, inni. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az egészség megőrzésére és szokásainak kialakítására, elsajátítására, alkalmazására.

Fontos környezetünk védelme, ápolása, környezettudatos magatartásra szoktatás, nevelés.
Prevenációs és korrekciós feladatok szem előtt tartása.

Az egészséges életmódra nevelés, egészségvédelem

Egészségfejlesztési program

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés

Az embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg - lelkileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. E funkció, e célok eredményes és hatékony szolgálata azt feltételezi, hogy képes lesz a személyes érdekeket szolgáló döntéseket meghozni, azokat végrehajtani és megvalósítani.

A személyre szóló nevelés végső célja az önfejlesztő személyiség, az önfejlesztésre nevelés. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét. Óvodai nevelésünk célja e képességek megalapozása.

Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása, **önértékelési motívumok fejlesztése**, mint az önbizalom és az önbecsülés, a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként. **Az önreflexív képességek fejlesztése** önértékelés, az önmegismerés és az önfejlesztés képességeinek megalapozásával.

Egészségnevelés

Az óvodák a szocializáció kitüntetett színterei az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásában.

Az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színhelyének tartjuk intézményeinket.

A jogszabályi környezet –Nemzeti Köznevelési törvény, Óvodai nevelés országos alapprogramja - és partnereink is elvárják, hogy az óvodáink is vállaljanak főszerepet az egészségnevelésben.

Az egészségfejlesztés és környezeti nevelés az egész óvodai nevelés folyamatában jelenlévő feladat.

Gyermekeink a személyiségfejlődésük és az értékek elsajátítása szempontjából **olyan fogékony fejlődési periódusban vannak, amelynek során tartós érdemi hatást lehet elérni a későbbi értékrendjük, életvitelük kialakításában.**

Egészségnevelés célkitűzései:

- az egészséges élet egyéni készségeinek erősítése,
- egészséget segítő környezeti feltételek kialakítása,
- az egészségügyi ellátás megelőzési szerepének hangsúlyozása
- segítse elő és valósítsa meg a mindennapi testmozgást a gyermekek számára

Egészségnevelés elvei

Testi- lelki egészség elve

- az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére,
- egészséges élő és élettelen környezet kialakítására fenntarthatóságára
- tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte.
- értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát.
- alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény

Társas készségek fejlesztésének elve

- Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit,
- a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

- alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Természet és társadalom harmóniájának elve

- Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezetben az emberharmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg,
- erkölcsileg, Esztétikailag)
- Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Rendszerszemléletre nevelés elve

- Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal,
- lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket,
- keressenek választ, megoldást azokra.

Fenntarthatóság elve

- Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Foglalkozásközi integráció elve

- Rugalmas alkalmazkodással legyenek képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsolni, alkalmazni azokat megváltozott helyzetek során is, előkészítve őket az iskolai életmódra, majd a munka világába történő kilépésre

Óvodáink **alapfeladatai** között eredményesen valósítják meg az egészséghez nélkülözhetetlen:

- **lelki egészség:** érzelmi biztonság nyújtását, értelmi fejlesztést,
- **pszicho-higiénés egészségvédelmet** (megfelelő terhelés, problémáik meghallgatása, megszegyenítéstől tartózkodás, szükségletek intimitása),
- **a szociális kapcsolatok harmonikus fejlesztéséhez** optimális környezet biztosítását,
- **a napi életritmus kialakítását, tudatos, rendszeres mozgásfejlesztését,**
- **a környezetvédő-óvó szokások** kialakítását, fejlesztését,
- **szomatikus** pedagógiai feladat a **testedzés** megkedveltetése,
- az óvodapedagógusok és nevelőmunkát segítők elvárható **modellértékű magatartását.**

Tovább javítja tevékenységünk hatékonyságát, hogy az óvodai egészségügyi szolgálattal (házi orvos, védőnő) folyamatosan kommunikálunk, és rendszeresen együttműködünk.

Az egészségfejlesztés közösségi szinterei:

- példamutató intézményi hatás (esztétikus-egészséges környezet, ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlatára - kirándulások...)
- az egészséges életmódra nevelés
- az egészséges életvitel igényének megalapozása: gondozás, a testápolás, étkezés
- a testi fejlődés elősegítése mindennapos testmozgással

Megvalósítás formái:

- játékok, játékba integrált tanulás, közösségépítő programok (óvoda- család-partnerek) szervezése

Egészségre nevelés, gondozás

Cél:

- Az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

A gyermekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése a jó közérzetük alapja, és feltétele más tevékenységekhez való viszonyuknak.

A gyerek testi szükségletének kielégítése során a szokások kialakításához nélkülözhetetlen a felnőttek gondoskodó szeretete. Az óvodapedagógus a gyerek óvodába lépése előtt tájékozódjon egyéni szükségleteiről /családlátogatás, anamnézis/. A testi szükségletek kielégítését korlátozni nem lehet.

Annak érdekében, hogy a gyermekek egyre önállóbban ki tudják elégíteni igényeiket, szükségleteiket, szükséges a megfelelő eszközfeltétel biztosítása, és a bizalmat, biztonságot nyújtó légkör. Így érhető el, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában és szükségleteik természetes kielégítésére törekedjenek, kérjék és fogadják el a felnőtt segítségét.

A **testi szükségletek** kulturált kielégítése elsődleges, melyre az egyéni igények maximális tiszteletben tartásával kell lehetőséget adni és szükség szerint segítséget nyújtani, míg a gyerek erre önállóan nem képes.

Egészségre nevelés, gondozás színterei –óvodapedagógus feladatai

Az egészséges életmód, gondozás, egészségmegőrzés szokásainak alakításánál figyelembe kell venni a családból hozott szokásokat. Az egyéni pl. étkezési, alvási szokásokat el kell fogadni, tolerálni kell. Az egészséges életmód kialakításának része az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás, a nyugodt pihenés és a stressz mentes életmód.

Az eredményes **szokásalakítás** fontos feltétele a megfelelő eszközök és a tevékenységekhez szükséges idő biztosítása, a csoportos helyzetek oldása, /rugalmas napirend/ a felnőttek mintaadása, összehangolt együttműködése, segítségnyújtása. A fokozatosság, tapintat, nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a gyermekek a szokásokat elfogadják, és önállóan végezzék.

Gondoskodni kell róla, hogy **az étrend** megfelelő arányban tartalmazza a gyermek fejlődéséhez szükséges tápanyagokat, vitaminokat, ásványi sókat.

- Az óvodapedagógus az étkezések megszervezését és kulturált lebonyolítását fontos gondozási feladatként szervezi és látja el.

- A kulturált étkezés feltételei mellett segíteni kell a gyermekek önállóságának fejlődését az eszközök használata és az önellátás terén.

Óvodánkban a **mozgás** feltételei adottak. A mozgás belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, jókedvvel, örömmel végez. Mozgásigényük egyénileg eltérő.

A testedzés folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz. Fontos, hogy a gyerekek minden évszakban minél több időt töltsenek a szabadban. A gyermekek érdekében ki kell használni a levegő és a napfény edző hatását, a fokozatosság betartásával és az egyéni érzékenység figyelembevételével.

- **A mozgás, cselekvés, játék**, a gyerek számára szükséglet és létforma. Ennek megfelelően hosszú idő és optimális feltételek (tér, eszköz, korlátozás-mentes légkör) biztosítása az óvodapedagógus feladata
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással a mozgáskészség alakítása
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs)
- Az óvodapedagógus minden évszakban adjon lehetőséget a gyermekeknek a szabadban való mozgásra és sokféle mozgásos játékkal ismertessük meg őket. Mozgásuk fejlesztését a testnevelési foglalkozások és a szabadban végezhető mozgásos tevékenységek szolgálják
- Differenciált feladatok adásával segítsük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatokat, ugyanakkor erőfeszítésre is készítse őket. Az óvodapedagógus rendszeresen szervezzen sétát, kirándulást, gyalogtúrát.

A nyugodt **pihenés**, **alvás** feltételei a tiszta levegő, csend.

A pihenés, az alvás az óvodás gyermek egyéni alvásiigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja.

- Az óvodapedagógus a pihenés hangulati előkészítését dallal, mesével, simogatással és a kényelmes ruházattal biztosítja
- Az óvodapedagógus a gyermek egyéni alvási szokását vegye figyelembe

- Pihenés alatti időben is az óvodapedagógus személye jelentsen mindenkor biztonságot az alvó vagy ébredező gyermek számára
- Az óvodapedagógus a nevelőmunkát segítő dajkával egyeztetett módon, közös felelősséggel biztosítják a pihenés nyugodt feltételeit.

A nyugodt, stressz mentes életmód kialakításában fontos szerepe van a helyes életritmusnak, a jó napirendnek.

- A gyermekek **biztonságigényét** az óvónő állandó jelenlétével, gyermekre figyelésével, megszólíthatóságával, meleg, barátságos légkör megteremtésével elégíti ki.
- Legyen mindenre elegendő idő, kerülni kell a kapkodást, a gyakori versenyhelyzetet.
- A gyerekeket szoktassuk a halk beszédre, a felnőttek adjanak ebben is mintát.

A gyermek **testápolása** tisztasága hozzájárul komfortérzetük kialakulásához. Tisztaság iránti igényének alakulását szolgálja a *testápolás* szokásainak elfogadtatása. /mosakodás, orr-, köröm tisztítás, WC használat/.

A testi szükségletek kielégítésében az óvónő bizonyos mértékig az anyát helyettesíti, ezért a testápolási műveletek az óvodapedagógus - gyermek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését is elősegítik.

- Az óvodapedagógus készítse a gyermeket szükségleteinek, kívánságainak jelzésére, szóbeli kifejezésére.
- Minél fiatalabbak a gyermekek, annál nagyobb szükségük van a felnőttek közreműködésére, így sajátítják el együttműködve a műveletek technikáját.
- A közös nevelési elvek érdekében fontos a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolása. Szükség esetén az óvodapedagógus hívja fel a szülő figyelmét a naponkénti fürdés jelentőségére.
- A helyes orrfúvás és zsebkendőhasználat kialakulását az óvónő segítse elő. Biztosítsa a papír zsebkendő használatát minden gyermek számára hozzáférhetővé a csoportszobákban és a napi tevékenységek során egyaránt.

A gyermekek **öltözékénél** fontos, hogy kényelmes, tiszta, a tevékenységnek és az időjárásnak megfelelő legyen. A réteges *öltözködés* a célszerű az egészséges életvitel szempontjából.

- Az óvodapedagógusok az öltözék hőmérsékletéhez igazításánál az egyéni igényeket vegyék figyelembe
- A szülőkkel való megbeszélés/során a gyermekek testi egészségét, a napi óvodai komfortérzet szükségességét hangsúlyozzák a megfelelő, réteges ruházat biztosításával, tapintattal viselkedve a szülői ízlések iránt.
- A gyermekek ruházatának tisztán tartásához az egyéni fejlettségnek megfelelő segítséget adjanak, törekedve arra, hogy a gyermekek maguk végezzék azt.

A **betegségmegelőzéshez**, az ellenálló képesség erősítéséhez, edzéssel, és a fertőzések megakadályozásával járulhatunk hozzá. Óvodába kerülés előtt szükséges az óvónőnek tájékozódni a gyermekek betegségeiről.

A betegségek fertőzések megakadályozása szempontjából fontos:

- a megfelelő tisztálkodás,
- a tiszta környezet,
- a szellőztetés,
- az egyéni eszközhasználat biztosítása,
- téli időszakban illóolajos párologtatás,
- a beteg gyermek elkülönített gondozása /orvosi szobában köhögés, hasmenés, hányás, kiütés esetén/,
- és a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés.

A nevelőmunkát segítők –dajka- feladatai

A gyermekek egészséges életmód szokásainak alakítása, fejlesztése, testi-lelki egészségének védelme az óvodapedagógusok mellett az óvoda teljes nevelő közösségének is feladata.

A dajka, mint nevelőmunkáét segítő személy rendszeres, közeli kapcsolatban áll a gyermekekkel,

- egészségvédő,
- egészségfejlesztő,
- balesetmegelőző szerepe a gyermekekkel való együttléte során nélkülözhetetlen.

Az óvodapedagógus pedagógiai irányítása mellett:

- aktívan és tudatosan fejlessze a gyermekek egészséges életmódra nevelését,
- személyi higiénéje, ápoltsága, viselkedése, beszéde által nyújtson mintát a gyermekek és szüleik számára,
- az óvodapedagógussal egyeztetett módon vegyen részt a gondozási, étkeztetési feladatok ellátásában, a séták, levegőzések idején segíti az óvónőt a gyermekek felügyeletében,
- a gyermekek közvetlen környezetének (csoportszoba, mosdó, öltöző, tornaterem) tisztántartásáról, fertőtlenítéséről munkaköri leírása és a belső szabályzatok alapján gondoskodik,
- segíti a környezet ártalmaival szembeni védekezést, a szükséges szabályokat ismeri, és azokat betartja,
- a balesetek elkerülése miatt szükséges az eszközök folyamatos ellenőrzése, javítása, dajkák odafigyelése, és a gyermekeket egymás testi épségének megóvására nevelni.

Együttműködés a családdal

- Az óvodapedagógus folyamatosan kapcsolatot tart a családokkal, a gyermekük egészségi állapotáról, étkezési szokásainak változásáról.
- Az óvodapedagógus és a dajka egységes, a családok számára modell értékű magatartással, az egészséggel összefüggő értékeket hitelesen képviseli.
- A gyermek egészségi állapotában jelentkező negatív változásokat azonnal jelzi a szülő felé, orvoshoz irányítja.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel együttműködve korai fejlesztő, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása. (SNI gyerekek)

- Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A higiénés szokások megalapozásához, a testápolási szerek rendeltetésszerű használatának elsajátításához szükség van az óvónő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolatra. A tisztaságot, a rendet minden nap igényeljük, arra nagy gondot fordítunk. Figyelünk arra, hogy a gyermekek ruházata megfelelő legyen a különböző tevékenységek során. Alapvető higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- A mosdó rendeltetésszerű használata (WC papír megfelelő használata)
- Kézmosás során folyékony szappan, papír törölő használata
- Megfelelő orrfúvási technika elsajátíttatása
- A szülő ösztönzése tiszta, megfelelő méretű ruházat biztosítására
- Váltóruha biztosítása
- A haj rendszeres gondozása
- Textíliák szükség szerinti cseréje
- Fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése
- A szezonális fertőző betegségekre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés
- Zsebkendő állandó biztosítása csoportszobában, öltözőben, udvaron
- Beteg gyermek elkülönítése

Minden óvodánkba járó gyermek- a teljes nevelési időtartam alatt –részesüljön a mindennapokban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Mindezt nyomon követhető, mérhető és értékelhető módon végezzük el.

Egészséges táplálkozás:

Óvodánk egészséges táplálkozásra vonatkozó legfőbb feladata a gyermekek élettani szükségleteinek megfelelő étrend biztosítása. Az étrend kidolgozását a táplálkozás-egészségügyi előírások alapján az étkeztetést biztosító vállalat és óvodánk közösen végzi el. Az óvodás gyermekeknek napi háromszori étkezést biztosítunk (tízórai, ebéd, uzsonna), a bölcsődés gyerekeknek pedig négyszeri étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna), melynek mindegyikét óvodánk étkeztetésért felelős konyhája szállítja.

Az étrendtervezés szempontjai:

- a változatossági mutató feleljen meg a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás
- egészségügyi előírásoknak,
- idényszerűség,
- elégítse ki a gyermekek folyadékigényét (ivóvíz, tea, ásványvíz),

Az egészséges táplálkozás jellemzői:

Rövidtávon: az óvodás gyermekkel a különböző összetételű és ízvilágú ételek megkóstoltatása, elfogadtatása

Középtávon: a családdal együttműködve a helyes (egészséges) étrend kialakítása

Hosszútávon: az egészséges táplálkozásra való igény kialakítása

Mindennapos testnevelés, mozgás:

A mindennapos testnevelés, mozgás fejlesztésének jellemzői:

Rövidtávon: szívesen játszik, részt vesz a mozgásos játékokban

Középtávon: örömmel vesz részt a pedagógus által szervezett mozgásos játékokban

Hosszútávon: élete szerves részeként vesz részt és szervezi a mozgásos, rekreációs tevékenységeket.

Célunk a mindennapi szervezett fejlesztő mozgás biztosítása

A lelki-egészségvédelem

A lelki-egészségvédelem nagyon fontos feladatunk, hiszen a lelki eredetű problémák (szorongás, félelem... stb.) negatívan hatnak az általános fizikai állapotra. Ennek tudatában kiemelten is figyelünk a következőkre:

- Mindennemű megszegyenítést elutasítunk (pl.: bepiselés balesete)
- Nyugalom biztosítása alvásidőben, WC használatkor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást
- Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben
- Nem terheljük túl gyermekeinket
- Meghallgatjuk a problémákat
- Biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot
- Igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat
- Nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot

Ehhez a következő készségek, képességek fejlesztését kell megtennünk:

A pszichés, az érzelmi, intellektuális fejlődés képessége és a jóllét fenntartása

Kölcsönösen kielégítő társas és közösségi kapcsolatok kialakítása és fenntartása

Az élettal együtt járó stresszel való megküzdés képessége és a kihívásoknak a személyes fejlődés szempontjából való hasznosítása

Pozitív hatás gyakorlása a személyiséget érintő változásokra.

A szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer)

Az óvodánkba járó gyermekeket arra neveljük, hogy tanulják meg tisztelni a felnőtteket, szeressék és fogadják el társaik egyéniségét, másságát, tudják kifejezni magukat, de legyenek képesek alkalmazkodni is. Az esetleges konfliktusokat a durvaságot mellőzve, erőszakmentesen oldják meg. Ezen törekvésünk sikerének érdekében kérjük a szülőket, hogy otthon is ezeket az alapelveket erősítsék gyermekeikben. Például mellőzzék gyermek előtt az indulatos, negatív megjegyzéseket mások gyermekére, annak származására, az óvodára, az ott dolgozó felnőttekre, és kerüljék gyermekeik verekedésre való biztatását még abban az esetben is, ha előző nap az ő gyermekét érte sérelem.

Annak érdekében, hogy gyermekeiket a nekik legmegfelelőbb módszer szerint neveljük, szükség van igazi együttműködésre, nyitottságra, és őszinteségre. Komolyabb probléma, konfliktus, vagy ellentét esetén mindenképpen keressék fel az óvodapedagógust, illetve szükség szerint az óvodavezetőt, és velük közösen próbálják megoldani a konkrét helyzetet. A szülőknek lehetőségük van rá, hogy az óvodában folyó pedagógiai munka kialakításában a megfelelő fórumokon aktívan részt vegyenek, ötleteikkel segítsék elő a közös gondolkodást.

A védelem és biztonság igényüket állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk a középpontban, de mindig " kéznél " vagyunk. Az óvodapedagógus személyes jelenlétével képviseli a csoportos együttlét óvodánkra jellemző elemi szabályait:

- Hagyd játszani a másik kisgyermeket!
- Ha rombolást játszol, a sajátod építsd és rontsd el!
- Jobb a játék, ha a helyzetek kívánalmi szerint másoknak is átengeded, vagy együtt játszotok vele.
- Igyekezz örömet szerezni másoknak, ez neked is jó!
- Az óvodapedagógus tudta nélkül ne hagyd el a játszó helyet!
- Mesemondáskor, pihenéshez készülődve légy csendben!

Az érzelmi és erkölcsi nevelés, a szocializáció biztosítása és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás gyermeknél a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben **meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek.** A magasabb rendű érzelmek a gyermek tapasztalatai során alakulnak ki, ezért fejlődésében meghatározó a családban a szülők szerepe, az óvodában az óvodapedagógusok mintája.

A nevelés célja: kiegyensúlyozott, önbizalommal rendelkező gyermekek nevelése, azoknak a képességeknek, tulajdonságoknak a fejlődését elősegítve, amelyek alkalmassá teszik őket, hogy „én” érvényesítési törekvéseiket összehangolják a közösségi élet normáival.

„Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.”

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés tartalma:

- társas kapcsolatok (gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek között)
- az énkép- önismeret- önértékelés fejlesztése pozitív megerősítésekkel,
- társadalmi értékek, normák kialakítása (igazmondás, egymásra figyelés együttérzés, kommunikáció, egymás segítése, szokások kialakítása, empátia, udvarosság...)
- közösségi életre való felkészítés
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek hátránykompenzációja
- a tehetséges gyermekek differenciált terhelése és fejlesztése

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

- Következetesség, az egyéni igényekhez igazodó odafigyelés, gondoskodás

- Az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban.

A gyermekek felé közvetítendő erkölcsi értékek:

- Az egymással való kommunikálás során fontos, hogy hogyan szólunk egymáshoz, empátikus magatartás.
- Fontos az igaz, őszinte szó kimondása, a gesztusok, mozdulatok eredetisége, őszintesége.

Az óvodapedagógus feladata:

Befogadó, biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.

- A gyermekek bizalmának megnyerésén alapuló óvodai befogadás megvalósítása.
- Pozitív személyes kapcsolatok kialakulásának elősegítése /óvónő-gyermek, gyermekgyermek/.
- Segíteni a gyermek érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlődését.
- A közösségi élet szokásainak kialakítása.
- Eltérő életmód, kultúra, szokásrendszer kölcsönös elfogadása. Óvodánkban különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Ezek szervezésével segítjük a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerek tudjon rácsodálkozni a természetben és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét.
- Szoktassa hozzá a gyermekeket ahhoz, hogy szabadon mondhassák el érzéseiket, gondolataikat
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhasanak
- A gyermekek beszédaktivitását a teljes odafordulással, aktív figyelemmel, és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdésekkel tartsa ébren
- Az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” (a családi nevelésben is) eleve ellentmond az erkölcsnek
- A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek
- Az óvodapedagógus kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében dönti el, mely szokások illeszthetőek az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket

A lassabban fejlődő hátrányos, és halmozottan hátrányos, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyerekek nevelését speciális szakemberek közreműködésével oldjuk meg. /gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus/

A befogadó, biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésében az óvodai környezet, a felnőttek külső megjelenésén kívül, az óvónő személyiségének van a legnagyobb szerepe.

A családi óvodai környezet világos, színes, játékos, barátságos. A gyermekeket riasztó hangok /hangos felnőtt beszéd, erős zajok/ kiküszöbölése minden óvodában dolgozó felnőtt feladata. A felnőttek viselkedésében legyen természetes a halk beszéd, a lassú nyugodt mozgás, a puha eszközhasználat. Minden felnőtt a gyermekek felé forduló legyen, udvarias, kedves, segítőkész. A gyermeki én tisztelete kell, hogy érvényesüljön a felnőttek megnyilvánulásaiban. Az otthonosság alakításához tartozik, hogy a gyermekek saját eszközeinek külön helye van. A csoportban a gyermekek szabadon mozoghatnak, tevékenységüket belső motiváltságuk alapján választhatják. Az óvodapedagógus állandó jelenlétével, gyerekek felé való nyitottságával, segítőkészségével biztonságot nyújt.

- Kiemelt feladata az óvodapedagógusnak a gyermek megértése, a feléje sugárzott szeretet és fontosság érzésének tükröződése, bizalomkeltés a magatartásában
- Az óvodapedagógus a gyermekek önállóságát, kompetenciáját támogatja, a „képes vagy rá” biztató reagálásaival

A gyermekek bizalmának megnyerésén alapuló óvodai befogadás megvalósításának, sikerességének, az előkészítésnek nagy szerepe van.

Az óvodapedagógusok a nagyobb gyermekeket felkészítik, hogy örömmel, tapintattal segítőkészen fogadják a kicsiket.

Az első élmények meghatározhatják a kisgyermek óvodához való viszonyát. Törekedni kell, hogy ezek minél kellemesebbek legyenek. Rendkívül fontos, hogy az óvodakezdés gyereknek, szülőnek egyaránt örömmel várt legyen.

Az óvodai befogadás időszakában a gyermekek szakaszosan érkeznek, így a gyerek számára több lehetőség van az ismerkedésre, a személyes kapcsolat alakítására. Ebben az időszakban egyszerre két óvodapedagógus dolgozik az óvodában. Az óvodapedagógus érezze

át, hogy a szülőtől való elválás a gyermek számára nagyon nehéz, megkönnyítése empátiát, türelmet, gyöngédséget kíván. A beilleszkedést segítheti, ha a gyermekek folyamatosan növelik az óvodában tartózkodás idejét. A gyermekek a testközelség, illetve- távolság igényét minden felnőttnek tiszteletben kell tartania. A szükséges időt meg kell adni. Semmi nem erőltethető.

Az óvodapedagógus legfontosabb feladata a befogadás idején a gyerekek és a szülők bizalmának megnyerése.

A pozitív személyes kapcsolatok kialakulásának elősegítését a jó óvónő- gyermek kapcsolat alapozhatja meg. Az óvónő-gyermek kapcsolat a mindennapi szituációk személyes perceiben alakulnak elsősorban. Az óvodapedagógus kerüljön minden gyermekkel legalább rövid időre „csak velem” szituációba.

Az életkori sajátosságok közül figyelembe kell venni, hogy a gyermek érzelem vezérelt, az én fejlődésének sajátossága az én központúság, felnőtthez való ragaszkodása erős, társ iránti igénye csak 4,5- 5 éves korban alakul ki.

A gyermekek társas kapcsolatai tevékenység közben alakulnak, fejlődik egymáshoz való viszonyuk /szimpátia, barátság/, együttműködésük, és sok közös élményben van részük. A társas együttműködés során alkalom van az egymáshoz viszonyításra, az én határok megtapasztalására. Mindez jelentősen hozzájárul az énkép alakulásához. A társ bemérési pont, az önismeretet és az önértékelést segíti.

A társas együttlét szituációiban tanulják meg az egymás felé fordulást, a másság elfogadását.

- Segíti az óvodapedagógus- gyermek kapcsolat pozitív alakulását a személyes beszélgetéssel, a testközelséggel, és az együtt játszás igényének kielégítésével
- Az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek egyéni jellemzőit, fogadja el különbözőségüket, értse meg őket, bízson bennük, tartsa tiszteletben döntéseiket.
- A társak utáni igény az egyéni fejlődéstől függően 4.5-5 éves korban jelentkezik.

Tartsuk tiszteletben a gyermek társválasztását minden szituációban.

- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása modellt értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvodapedagógusi magatartással

A gyermekek érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlődését akkor segítheti az óvodapedagógus eredményesen, ha sokféle életteli, természetes kapcsolatteremtés alakulhat ki a csoportban, melyben a gyermek önállóan, de együttműködve, kényszer nélkül vesz részt. Az óvónő tartsa tiszteletben a gyermek érzelmeit, ezeket nem elfojtani kell, hanem megtanítani, hogyan kontrollálja indulatjait. A csendes, nyugodt, óvodapedagógusi viselkedés jó mintát nyújt.

A mindennapok természetes szituációiban és az óvodapedagógus által kezdeményezett kommunikációs játékok során fejlődik a gyermek érzelm felismerő és kifejezőképessége, tapasztalatot szerez saját és mások érzelmeinek hatásáról.

Az óvodapedagógus kommunikációs intelligenciájának mutatói a jó beszéd példát adó /artikuláció/, választékos beszéd, és hitelesség, /metakommunikáció/.

Az óvodapedagógus legnehezebb feladata, hogy az „én” tudat érvényesítés és a szociális érzékenység alakulását megfelelő összhangban segítse. A gyerekek között az önérdek és a társ érdekének ütközése miatt gyakran alakulnak ki probléma-, és konfliktushelyzetek.

Hosszú időre és toleranciára van szükség, míg a gyerekek olyan „én” érvényesítési technikákat tanulnak meg, amely a társ igényeit is figyelembe veszi. **Konfliktus esetén az óvodapedagógus ne vegye el a felelősséget a gyermektől a megoldás átvállalásával.** Az óvodapedagógus kerülje a büntetést, bírálatot, a kiabálást, hibáztatást, a panaszkodást. Kivárással, kérdésekkel, a

probléma meghallgatásával, **a gyermekekkel együtt megoldási módok keresésével, az alternatívák közül való önálló választás ösztönzésével segítse**, hogy a gyerekek megtalálják a saját megoldásukat. Az óvodapedagógus és a gyermekek együtt keressék az alku-csere- kompromisszum sokféle, helyzethez adekvát módját.

- Segítségnyújtás a gyermekeknek az érzelmeik megismerésében és megfogalmazásában, kommunikációs készségük fejlesztésében.
- Konfliktusaik, problémáik során segítsék megoldási módokra, alternatívák közötti önálló választásra ösztönözni a gyermekeket.

A közösségi élet biztonsága, nyugalma függ a csoport életét szabályozó **szokások** kialakulásától. *Csak kevés és fontos szabály legyen a csoportban.* Ezek, elfogadását segíti a

felnőtt minta és a gyerekek fejlődési üteméhez, sajátosságaihoz igazodó egyéni bánásmód. A gyermekek viselkedését, tevékenységét nem kell állandóan értékelni. Az óvodapedagógus természetes módon fejezze ki örömét, elismerését a gyermek felé, ha kell, biztassa, segítse. A cél a belső kontroll erősítése a gyerekekben, ez pedig bizalommal, biztatással, az önállóság, autonómia, kompetencia támogatásával érhető el.

- Az óvodapedagógus igyekezzon, hogy a gyerekekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjék.
- Követeléseiben vegye figyelembe a gyermek fejlettségét, jó szándékát, törekvéseit, ugyanakkor tartsa szem előtt fejlesztésének feladatait.
- Pozitívan, egyértelműen megfogalmazott szabályok, határok kialakítása a csoportokban.
- A különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek együttnevelésével a gyermekekben a szociális érzékenység fejlesztése és az én tudat kialakulásának segítése, önkifejező, önérvényesítő törekvéseik támogatása.

A közösségi együttélést segítő normák: a társ személyiségének, érzelmeinek, tevékenységének tiszteletben tartása, segítség a társaknak, a kisebbeknek örömszerzés, vigasztalás, együttérzés.

Vegyes életkorú csoportokban a nagyobb gyerekek modellálják a közösségi szokásokat a kisebbeknek. Az óvoda és a **csoportok hagyományainak kialakítása** hozzájárul a gyermekek egymás felé fordulásának erősítéséhez.

Az óvodai ünnepek az érzelmi nevelés fontos eszközei, melyek során a készülődésben, az ünnepre való ráhangolódásban, a közös tevékenységben az óvoda gyermekei, dolgozói mellett a szülők is aktív részt vállalnak.

Ezek a következők lehetnek:

- születésnapok megünneplése,
- séta a kisebbekkel,
- az óvoda közös programjai,

- közös ünneplések,
- színház,
- nyílt napok.

Együtműködés a családdal:

- A család számára az óvodai életbe való betekintést biztosítja, ösztönzi őket a közös rendezvényeken való részvételre.
- A családdal szorosan együttműködik a gyermek befogadása során. Lehetőséget biztosít a szülős beilleszkedésre, a szokások, tevékenységek megismerésében való együttlétre
- Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője elvek mentén összehangolja a család által képviselt érték és normarendszert az óvodában alkalmazottal.
- A családi háttér megismerése során szerzett tapasztalatokhoz illeszti a segítségnyújtás megoldásait, az intervenciós gyakorlat érvényesítésének figyelembevételével.

Az óvodapedagógus a nevelési hatások összehangolása érdekében az erkölcsi – közösségi nevelés elveit, normáit egyezteteti a nevelőmunkát segítő munkatársával, aki modellértékű viselkedésével, a mindennapi szokásrendszer betartásával támogatja az óvodapedagógus munkáját, és a gyermekek beilleszkedését.

A nevelési hatások összehangolása érdekében a család és a segítő szakember együttműködését is megszervezi.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

A gyerekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak a csoportban dolgozó felnőttekhez.

A közösségben bátran vállalnak feladatot, sikerorientáltak.

Tevékenységekben képesek felnőttekkel, társaikkal kapcsolatot teremteni, együttműködni, segítséget nyújtani.

Mások érzelmeit felismerik, saját érzelmeiket kontrollálni tudják.

A gyermekek között kevés a konfliktus. Konfliktushelyzetben nem az agresszív megoldásra törekednek.

Egymás igényeit, a másságot képesek tolerálni.

Konfliktushelyzetben képesek együttműködni mindkét fél számára elfogadható megoldást találni önállóan is.

A közösségi élet szokásai természetessé váltak számukra.

A sajátos nevelési igényű gyermekek szocializációja, együttműködési készsége önmagához képest alakul.

Tervezés

Az óvodapedagógus szabadsága az idő kezelésében, a játékok tartalmához illő szervezeti formák megtalálásában, a gyermeki műveltség anyagának a mindenkori helyzethez illő összeválogatásában valósulhat meg. A tevékenységek időtartama szabadon meghatározható. A tevékenységekbe integrált műveltségtartalmak sokoldalú, közvetlen tapasztalatok során épülnek be a gyermeki tudatba

Az óvodapedagógusok a nevelési év kezdetén – a csoport összetételének ismeretében – végig gondolják munkájuk súlypontjait, ezt a csoport dajkájával is megbeszélik.

A kéthetes ciklusokban dolgozó óvodapedagógusok az adott évszakra - és ciklusra- tervezik meg azt a laza kerettervet, amely tartalmazza az adott időszakra a napi, illetve heti szervezett mozgások fő pontjait, a játékba ágyazott tevékenységek tartalmait, műveltségi anyagát.(Tematikus terv)

Cél:

Tudatos, tervszerű a gyermekek fejlettségének megfelelő nevelési terv készítése.

Formailag:

Csoportnapló használata a törvényi előírásoknak megfelelően. Tartalmazza még az egyéni fejlődési naplót, (fejlesztéseket).

Tartalmilag:

Az egyéni fejlődési napló:

Minden terület kibontásának tartalmaznia kell a helyzetelemzést.

Az év elején készített helyzetelemzésnek, ill. a személyiséglapon rögzített fejlettségi szintnek kell alapot adnia a gyermek differenciált fejlesztéséhez.

A pedagógiai tervező munka dokumentációi

A tervezési folyamatot érintő legfontosabb meghatározások és érvényesítendő szakmai elvárások

Intézményszintű pedagógiai dokumentumok

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

Fontos, hogy a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az alkalmazott módszereket, amelyek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

Az Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével adaptált program módszertani segédkönyveit, a javasolt keretterveket felhasználjuk, kiegészítjük a helyi adottságok nyújtotta lehetőségekkel, gyermeki élményekkel. Munkánk tapasztalatait havonta rögzítjük. A mindennapos együttlét tartalmának és szervezési feladatainak átgondolása elengedhetetlen kötelességünk.

Az óvodapedagógus munkájának dokumentumai:

- Pedagógiai Program
- Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével elmélet és módszertan könyv
- Óvodai fejlődési napló
- Óvodai csoport napló
- Szakvélemények

Csoportszintű pedagógiai dokumentumok; Csoportnapló:

Csoportnapló; a gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja, mely tartalmazza:

- Gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatok
- Éves tanulási tervet
- Tematikus tervezet, időkerete: 2 hetes ciklusra bontva
- Javasolt napi és heti rend
- Speciális fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorai
- A csoportban elvégzett egészségügyi szűréseket/ellenőrzéseket
- Ünnepeket és hagyományokat / eseményeket
- Szülői értekezletek feljegyzéseit
- Kapcsolat a szülőkkel
- Hivatalos ellenőrzéseket, látogatásokat

- Szülői nyilatkozatokat
- A csoport életével kapcsolatos feljegyzéseket
- Beszoktatási tervet
- A csoport szokásrendszerének értékelése; időkerete: 1/4 év ciklusra
- Tervezett programok, szervezési feladatok
- Balesetmegelőző felvilágosítás

Felvételi és mulasztási napló; időkerete: naponta, a mindenkor aktuális vezetői utasítás szerint!

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma – Egyéni fejlődési napló: egységes vezetésére – életkorra bontva kerül sor.

A nyomon követésnek sokféle módja ismert, fejlődési naplóink a gyermekek széles körű megismerésén alapuló, kompetenciáik figyelembe vételét előtérbe helyező, szöveges rendszer.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- A tevékenység eszközeinek folyamatos biztosítása.
- Választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten
- Az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás
- A gyermek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása.
- Fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az értékelés a további fejlesztés kiindulópontjaként, egyéni fejlesztési tervként értelmezendő.
- Indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.
- A gyermek anamnézisének, értelmi, érzelmi, akarati, anyanyelvi, motoros fejlődésének eredményét legalább kétszer rögzíti.
- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat

Az óvoda javaslatot készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre (a továbbiakban: fejlesztési javaslat). A fejlesztési javaslatot a szülő a tájékoztatást követően aláírja, amellyel igazolja, hogy egyetért a fejlesztési intézkedésekkel.

- Cél, hogy a nyomon követés a mindennapok tevékenységeibe beágyazva realizálódjon.
- A gyermekek fejlettségi állapotáról szóló szülői beszélgetések (fogadó óra, családlátogatás) tartalmát a fejlődési napló bejegyzéseire szükséges alapozni.

A tervezési folyamatot érintő legfontosabb meghatározások és érvényesítendő tartalmi elvárások:

- **Éves terv:** A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára és az intézmény pedagógiai programjára épül. Célja áttekintést adni a pedagógusnak egy-egy tevékenységhez kapcsolódva az adott csoportban zajló egész éves nevelési-oktatási folyamatáról. Az éves terv tartalmazza a csoport megnevezését, a foglalkozások számát és felosztását témakörönként. A foglalkozásokhoz kapcsolódva megadja a főbb didaktikai feladatokat, a fejlesztendő készségeket és képességeket, valamint a kapcsolódó ismereteket is. Az éves tervet a pedagógus év közben a tapasztalataival, megjegyzéseivel egészítheti ki.
- **Tanulási-tanítási egység:** A tanulási-tanítási folyamatnak egy olyan egysége, amelynek keretében a gyermek valamely nevelési-oktatási célt egy adott műveltség tartalom, tanítási téma feldolgozása révén ér el. A tanulási-tanítási egységhez meghatározott időkeret kapcsolódik. Egyik fajtája a tematikus terv.
- **Tematikus terv:** A tanulási-tanítási egység egyik fajtája. A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, az adott műveltségi területhez és tevékenységhez kapcsolódva, az intézmény pedagógiai programjára és a pedagógus által készített éves tervre épül. Célja, hogy áttekintést adjon egy adott csoportban egy konkrét témakörnek a tanulási-tanítási folyamatáról. A tematikus terv részletesebb, mint az éves terv, tartalmazhatja a csoport megnevezését, a foglalkozások számát és felosztását, a foglalkozásokhoz rendelt didaktikai feladatokat, a fejlesztendő készségeket és képességeket, valamint a kapcsolódó ismereteken túl az alkalmazott főbb módszerek, szervezési módok és tanítási eszközök megnevezését is.
- **Tevékenységterv:** A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely rögzíti a tevékenység céljait, nevelési-oktatási stratégiáját, a foglalkozás felépítését, menetét, az alkalmazott módszereket és szervezési módokat, valamint az eszközöket. A tevékenységterv tartalmazhatja a gyermeki és a pedagógusi tevékenységek tömör leírását, valamint a pedagógus instrukcióit is, továbbá a lehetséges gyermeki válaszokat és választévkészségeket. A tevékenységtervhez – szakmai ellenőrzés, minősítés, portfólióba történő feltöltés során - a mellékletben célszerű csatolni a gyermekek részére szóló feladatlapokat, a feldolgozott szövegeket, az egyéb segédeszközöket, és érdemes mellékelni az IKT- tananyagokat is.

A tevékenységterv készítésének intézményi gyakorlata

- Gyakornok minden napra készít tevékenységtervet/terveket
- Amennyiben külső vagy belső ellenőrzés, látogatás (hospitálás, belső továbbképzés) várható, az érintett pedagógus köteles tevékenységtervet készíteni, amelyet átad a látogatóknak, igazgatónak.
- A tevékenységterv formai kivitelezése megkötéseket nem tartalmaz.

Tervezés, tematikus rendszer, integrált fejlesztés

Az óvodapedagógusoknak – a kialakult hagyományokra alapozottan megjelenítve a speciális tartalmakat - szakszerűen kell összeválogatni és integrálni a különböző területekről származó megfelelő tanulási tartalmakat.

A nevelőmunka tervezése

Óvodapedagógusaink pedagógiai programunk alapján a gyermekek személyiségét, képességeiket változatos, eredményes, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe vevő módszerekkel fejlesztik.

Mit értünk a XXI. század kihívásán?

- új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat

A tervszerű fejlesztés megkívánja az óvodapedagógustól a tudatosságot, mely kiterjed minden művészeti tevékenységre

Elvárás, hogy az óvodapedagógusok a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, játék és egyéb eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket ismerjék, és munkájuk során kritikusan, a kitűzött céljaiknak megfelelően használják is azokat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel
- Jellemezze a tudatos tervszerűség (logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása)
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodjon
- a gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése
- a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeinek megteremtése

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- **a megismerési vágy felkeltése**, a természetes kíváncsiság vágy táplálása
- **a felfedezési vágy felkeltésére**, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata

- **az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása** biztosítja, a játék, a játékosság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését
- **optimális teljesítmény vágy kialakítása** a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális témának megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodapedagógus a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő.

Meggyőződésünk, hogy - a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával - a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével lehet csak megvalósítani.

Óvodásaink pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel és eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Az óvodai nevelés célja

Elősegítjük a gyermeki személyiség kibontakozását, a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

Úgy kívánjuk elindítani gyermekeinket, hogy rendelkezzenek mindazzal az ügyességgel, bátorsággal és „okossággal”, ami egy iskolába lépő kisgyermektől elvárható. Legyen mozgásuk összerendezett, szókincsük gazdag, társas viselkedésük udvarias, lélektani értelemben kompromisszumképes. Magatartásukat környezettudatossá formáljuk. Óvodáskor végére kapják meg mindazokat az élményeket, amelyek tartós hatásokkal kötik őket az anyanyelvhez, a szülőföldhöz.

Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása, valamint az, hogy folyamatosan fejlődjenek, új ismereteket szerezzenek. Ehhez nyújtanak lehetőséget a továbbképzések.

A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása

Fontosnak tartjuk a pedagógiai program célkitűzéseit támogató továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is átadják.

Az átadás színterei:

- az intézményvezető és közvetlen kolléga tájékoztatása szóban
- önként vállalt és munkaterv tartalmának megfelelő gyakorlati bemutatás

- lehetőség szerint a továbbképzéseken kapott szakmai anyagok kollégák közötti megosztása (elektronikusan, nyomtatott formában)

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a pusztán rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, szükség szerinti módosítása
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül
- a hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára
- a szakmai fejlődés tudatos irányítása

A pedagóguskompetenciák és indikátorok

1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

1.1. Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.

1.2. Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának a saját szakterületére vonatkozó főbb tartalmait.

1.3. Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete, tantárgya kapcsolatát más műveltségterületekkel, tantárgyakkal.

1.4. Ismeri és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési, tanítási módszereket, eszközöket.

1.5. Ismeri a szakterülete, tantárgya szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.

1.6. Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

2.1. Tervei készítése során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és az intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési céljait.

2.2. Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.

2.3. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenysége.

2.4. Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.

2.5. A gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamatot tervez.

- 2.6. Terveiben szerepet kap a gyermekek, tanulók motiválása, motivációjuk fejlesztése.
- 2.7. Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozáson, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
- 2.8. Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt, oktatott csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.
- 2.9. A gyermekek, a tanulók fejlettségére is figyelemmel bevonja őket a nevelés-oktatás és a tanulás-tanítás tervezésébe.

3. kompetencia: A tanulás támogatása

- 3.1. A tanulás támogatása során épít a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermek- és tanulócsoporthoz sajátosságaira.
- 3.2. Figyelembe veszi a gyermekek, a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- 3.3. Felkelti és fenntartja a gyermekek, a tanulók érdeklődését.
- 3.4. Nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt.
- 3.5. Feltárja és szakszerűen kezeli a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
- 3.6. Ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat a hagyományos és az info-kommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a tanulás folyamatában.
- 3.7. Fejleszti a gyermekek, a tanulók tanulási képességeit.
- 3.8. Az önálló tanuláshoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosít.
- 3.9. A gyermekek, a tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- 3.10. Támogatja a gyermekek, a tanulók önálló gondolkodását, elismeri, és a tanítás-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- 4.1. A nevelés-oktatás folyamatában a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.
- 4.2. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.
- 4.3. Tiszteletben tartja a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhöz felelősen és elfogadóan viszonyul.
- 4.4. Megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.
- 4.5. Tudatos értékválasztásra és a saját értékrendjük kialakítására ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat.
- 4.6. Tudatosan alkalmazza a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.

4.7. Felismeri a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási nehézségeit - s képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.

4.8. Felismeri a gyermekekben, a tanulóknak a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakozását.

4.9. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.

5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.

5.1. A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthat fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza.

5.2. Megteremti az általa irányított nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

5.3. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.

5.4. Ösztönzi a gyermekek, a tanulók közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességeiket, fejleszti a tanulóknak az érvelési kultúrát.

5.5. A gyermekek, a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzeteket teremt.

5.6. Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.

5.7. A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítéletmentességre neveli.

5.8. Pedagógiai tevékenységében a nevelt, oktatott gyermekek, tanulók életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik.

6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

6.1. A tantervi tartalmakat a gyermekek, a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazza.

6.2. Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-oktatási folyamatban célzottan alkalmazza a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.

6.3. Változatos, a szakterülete, a tantárgya sajátosságainak és az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési-értékelési módszereket használ.

6.4. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.

6.5. A gyermekeknek, a tanulóknak személyre szabott értékelést ad.

6.6. A gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.

6.7. Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek, a tanulók személyiségének fejlődésére.

6.8. A gyermekek, a tanulók számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.

6.9. Elősegíti a gyermekek, a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

6.10. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési-oktatási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal, a szülőkkel.

7. kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

7.1 Segíti a gyermekeket, tanulókat, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.

7.2 Kihhasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.

7.3 Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.

7.4 Segíti tanulóit, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

8.1. A gyermekek, a tanulók nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködik a pedagógustársaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és szülőkkel.

8.2. A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.

8.3. Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.

8.4. Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.

8.5. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

9. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

9.1. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepeltvárásokhoz.

9.2. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaival, a gyermek, tanuló fejlődését támogató más szakemberekkel.

9.3. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet is vállal.

9.4. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.

9.5. Fontos számára szakmai tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.

A személyiségfejlődési napló vezetésének szabályai

Fontos információt adni a gyermekek ismereteiről, képességeiről, a pedagógusok szakmai munkája szempontjából hatékony segítséget nyújtson az ismeretátadás és a fejlesztés tervezéséhez.

A gyermeki fejlődés figyelemmel kísérésének területei

„A korai nevelés a legfontosabb. Amit az ember gyermekként lát, az segíti egész életében, hogy a jó felé orientálódjék.” (Brunszvik Teréz)

Az óvodáskor az a kor, amikor még minden lehetséges, és amikor talán minden eldől...

a) Szociális, érzelmi fejlettség mutatói (megfigyelésre javasolt képességek és az azokhoz kapcsolódó részképességek)

- Érzelmi élet (alapvető érzelmi állapota, temperamentum, érzelmek kifejezése, mások érzelmeinek felismerése)

- Akarat (akadályok leküzdése, szabálytudat, késleltetés, monotónia tűrés, kudarc-tűrés, feladattudat)

- Szociális képességek: önismeret, énkép, önérvényesítés, szabályokhoz való viszony (önértékelés, önbizalom, önfegyelem, önérvényesítés, normákhoz-szabályokhoz való viszonyulás)

- Kapcsolatai felnőttekkel, társakkal (kapcsolatteremtés felnőttekkel, társakkal, közösséghez való viszonyulás jellemzői, konfliktusmegoldás)

- Tevékenységekhez való viszony, önállóság, érdeklődés (kezdemenyezőkészség, motiváltság, kitartás, tevékenységvégzés közbeni önállóság, munkatempó, együttműködés, szervezőképesség, érdeklődés: iránya, területei)

Javasolt módszerek: beszélgetés, megfigyelés, cselekedtetés

b) Értelmi fejlettség mutatói (megfigyelésre javasolt képességek és az azokhoz kapcsolódó részképességek)

- Érzékelés (látás, hallás, szaglás, ízlelés, bőrérzéklerek: tapintás, hőmérsékletérzékelés, fájdalom érzékelése)

- Vizuális észlelés (szemmozgás tudatos kontrollja, vizuális zártság, vizuális időrendiség, sorrendiség-ritmus, alak - háttér differenciálás, rész-egész viszony felismerés, alakállandóság, formafelismerés: szín – forma - nagyság differenciálás, csoportosítások, hasonlóság-különbség felismerés,)

- Taktilis, mozgásos és térészlelés, időészlelés (testrészek, tárgyak felismerése, érzetek azonosítása, test mozgásának észlelése, testhelyzet észlelése, térbeli helyzet felismerése, időrendiség felismerése, időbeli relációk megértése)
- Auditív észlelés (közvetlen környezet hangjainak felismerése, dallam, ritmus felismerés, *lásd még a beszédészlelés területénél)
- Keresztcsatornák működése (különböző ingerek átfordításának képessége: vizuális – auditív - mozgásos - tapintásos csatornák közötti átkapcsolás)
- Gondolkodás, tájékozottság, számolási képességek (analízis-szintézis, absztrahálás, összehasonlítás, összefüggések felismerése, általánosítás, konkretizálás, rendszerezés, következtetés, ok-okozati viszonyok felismerése, csoportosítás, válogatás, szabályalkotás, problémamegoldás, általános tájékozottság, számolási képességek: számsor ismeret, mennyiség és számfogalom)
- Képzelet (spontán, irányított, alkotó)
- Figyelem (spontán, irányított: terjedelem, tartósság, megosztottság, szándékosság, feladattudat, feladattartás)
- Emlékezet (rövid-hosszútávú memória, vizuális – auditív – taktilis - motoros felidézés, sorrendiség)

Javasolt módszerek: beszélgetés, megfigyelés, mesélés, cselekedtetés, közös játék társasjátékkal, kártyával, puzzle, memória, képes könyvek

c) Testi érettség, mozgásfejlettség mutatói (megfigyelésre javasolt képességek és az azokhoz kapcsolódó részképességek)

- Fizikális adatok (alkati jellemzők, testi fejlődés zavarai)
- Nagymozgások kivitelezése, mozgáskoordináció, kondicionális képességek (elemi nagymozgások kivitelezése: pl. járások, futások, kúszás, mászás, stb., egyensúlyérzék, szem - kéz, szem-láb koordináció, kondicionális képességek: erő, állóképesség, ügyesség/hajlékonyság, gyorsaság)
- Laterális dominancia (szem - kéz – láb - fül dominancia)
- Testtudat, térbeli tájékozódás (önismeret, tájékozódás saját testen: testrészek ismerete, önmagához való viszony, testhatárok érzékelése, irányok differenciálása saját testhez mérten, tájékozódás térben: irányok differenciálása, mozgásminták utánzása,
- síkbeli tájékozódás: irányok differenciálása a síkban, megfelelő haladási irányok).
- Finommotorika (eszközhasználat, két kéz koordinációja, ujjak egymástól független mozgása, grafomotorika: helyes ceruzafogás, testtartás, kéztartás, rajzmozgás lendületessége, nyomaték, vonaltartás, forma kivitelezés, emberábrázolás részletezettsége, arányosság mutatói, *beszédmotorika - lásd: beszéd területnél).

Javasolt módszerek: megfigyelés mozgásos tevékenységek alkalmával, együttjátás, labdázás, gyöngyfüzés, rajzos tevékenységek, emberábrázolás, családrajz, stb....

d) Beszédfejllettség mutatói (megfigyelésre javasolt képességek és az azokhoz kapcsolódó részképességek)

- Beszédmotorika, beszédkedv, beszédstílus (beszédhangok képzése, tiszta kiejtés, érthető beszéd, beszédkedv, metakommunikáció, beszédstílus: beszédtempó, hangszín, hanglejtés, beszédritmus, beszédfolyamatosság, hangerő)
- Beszédészlelés (beszédhangok azonosítása, szavak egészének felismerése, szavak azonosságának - különbözőségének felismerése, hangok helyes sorrendisége, ritmuskészség)
- Beszédértés (szavak, mondatok, történetek jelentésének megértése, lényeg kiemelés)
- Szókincs (aktív/passzív szókincs, relációs szókincs)
- Grammatika (mondatalkotás, szövegalkotás, szórend, szóbeli kifejezőkészség)

Javasolt módszerek: beszélgetés, megfigyelés, mesélés, képeskönyv nézegetés

Ennek tükrében megtaláltuk intézményünk és gyermekeink számára a legmegfelelőbb értékelési folyamatot, eszközt. Így az Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése című kiadványt használjuk.

A 3-7 éves gyermekek egyéni fejlődéséről kidolgozott szempontok alapján fejlődést nyomon követő dokumentációt vezetünk. Minden gyermek számára vezetni kell a meghatározott területekre vonatkozóan. Minimum évente két alkalommal kell bejegyezni.

Az óvodába érkező új gyermekekről feljegyzéseket készítünk, ami tartalmazza a családlátogatási tapasztalatokat, rövid anamnézist, befogadási tapasztalatokat.

A befogadás tervezése

A Tarnaörsi Óvoda befogadási terve a csoportnaplóban is megtalálható.

Az óvoda életébe való befogadás, beilleszkedés egy új közösségbe komoly feladat egy gyermek életében.

Hangsúlyt fektetünk arra, hogy az óvodai élet megkezdése előtt a gyermek és a szülő megismerje óvodánk életét:

- a leendő óvodások részt vehetnek a totyogó klubban,
- beiratkozáskor ismerkednek az óvoda házi- és napirendjével,
- az augusztusi szülői értekezleten részletes tájékoztatást kapnak a szülők az óvoda Helyi Nevelési Programjáról,
- ajánlást teszünk arra, hogyan viselkedjen a családokkal, otthoni szokásokkal, keressük az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját.

A befogadás menete

1. A csoportszoba kialakításánál, a játékok kiválasztásánál szem előtt tartjuk, hogy legyen a kicsik számára megfelelő játéklehetőség.
2. A gyermekek nevét, jelét már első érkezésük előtt kiteszük.
3. A szülő telefonszámot hagy meg az elérhetőség miatt.
4. A szülő nem húzza el a búcsúzás idejét, vagy fordul vissza többször pusztítani. A gyermekkel megbeszéli, hogy mikor jön érte és azt be is tartja.
5. Tisztálkodásnál, öltözködésnél, étkezésnél segítjük őket. Már az első naptól kezdve szoktatjuk őket az önállóságra.
6. Pihenésnél az ágyakat biztonságot adó, de könnyen megközelíthető helyre tesszük. Mesével, énekkel, simogatással teremtjük meg a nyugodt feltételeket.
7. Napi kapcsolatot tartunk a szülőkkel, tájékoztatjuk őket a gyermekek napjáról, megnyugtatjuk őket, ha szükséges.
8. Lehetőség szerint meglátogatjuk a családokat a gyermekek otthoni körülményeinek megismerése és a jó kapcsolat kialakítása érdekében.
9. Anamnézist töltünk ki a szülővel, melyből képet kapunk a szülők nevelési kultúrájáról.

Családból érkező gyermekek befogadása

Feladatunk:

- a szülőktől való elválás megkönnyítése,
- az óvodai napirend, szokások, szabályok megismertetése,
- a tevékenységközpontok bemutatása, érvényes szokások, szabályok ismertetése a régi óvodások segítségével,
- szeretetteljes, gondoskodó, bizalmas kapcsolat kialakítása,
- az első napokban mindkét óvodapedagógus egész nap a csoportban tartózkodik,
- a gyermekek jó közérzetéhez szükség van a testközelségre is, ezért ölbeli játékokkal, ringatókkal, mesével, bábozással segítjük az oldódást,

Régi óvodások visszaszoktatása

Feladatunk:

- a gyermekek felkészítése az új csoporttársak érkezésére,
- régi csoportszokások, szabályok, napirend felelevenítése,
- gyermekek bevonása az új gyermekek befogadásába,
- beszélgető körök alkalmával felidézzük a nyári élményeket, eseményeket,

Lehetséges gondok a befogadás után

Előfordulhat, hogy a kicsiknél problémákat tapasztalunk az óvodakezdés idején. például az addig szobatiszta gyermek éjszakánként újra bepisil, sírós, nyugtalan lesz. Más tünetek általában a fegyelmezett, látszólag könnyen alkalmazkodó gyermekek egy részénél, néhány nap vagy hét elteltével váratlanul jelennek meg, pl.: az agresszivitás, dadogás, körömrágás, reggelenkénti hasfájás, esetenként az evés megtagadása. Az ilyen esetek meglehetősen ritkák és kialakulásukban az óvodakezdés tényén kívül még számos más ok is közrejátszhat, amelyet mindenképpen fel kell tárni ahhoz, hogy megoldhatóak legyenek. Az is előfordulhat, hogy a gyermeknek néhány hét elteltével már nincs kedve óvodába jönni, az újdonság varázsa eltűnik. Megnehezíti a szülő a helyzetet (a befogadást), ha enged kérésének és otthon hagyja a gyermeket. Ha rendszeresen jár az óvodába, könnyebben megszokja, ám ha sokat hiányzik kevesebb barátja lesz, kimarad dolgokból és nehezebben illeszkedik majd be a közösségbe.

A szülő igyekezzen rendszeresen érdeklődni az óvopedagógusnál (a gyermekben is hamarabb kialakul a bizalom, ha azt látja, hogy a szülő is megbízik az óvodapedagógusban), így folyamatosan tájékozódhat gyermekéről és az óvoda életéről is.

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknél.
- A befogadás célja: olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad.
- Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, eközben érzelmi támaszt találjanak bennünk, óvodapedagógusokban.

Szociális kapcsolatok erősítése

A személyiségfejlődésben az első éveket követően fokozatosan nő az intézményes nevelés szerepe. Az óvodai gyerekközösségben elérhető legfőbb eredmény, hogy a gyerekek jól érezzék magukat.

Törekszünk elérni, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, segítsék egymást, érdeklődés alakuljon ki bennük társaik iránt. Ez elengedhetetlen feltétele a jó, együttműködő légkör kialakulásának. Huzamosabb hiányzás esetén a csoport tagjai tudatják a távollévő gyerekekkel, hogy hiányzik és gondolnak rá.

A gyerekek közötti kapcsolatokat életkoruk, korábbi környezetük, egyéni sajátosságaik nagymértékben befolyásolják. A közösen átélt napi élmények közösséggé formálják a gyermekcsoportot. Fontosak vagyunk egymásnak. A csoportos beszélgetések rendszeres napi alkalmai ránevelik a gyermeket arra többek között, hogy hogyan kell meghallgatni a másikat, kialakítják a helyes beszédkulturát, a helyes nyelvi kifejezőkészséget.

A gyerekek közötti kapcsolatok alakulását figyelemmel kísérjük, nem erőltetjük, de a perifériára szorult gyerekeket különös gonddal próbáljuk bevonni a csoport életébe. Minden gyermeknél szeretnénk elérni a „jó nekünk itt lenni”- érzés megélését.

Esztétikai szükségletek kielégítése

Alapelvek:

- A környezet (természeti és társadalmi) esztétikai hatásainak észleltetése, a befogadásra nevelés.
- Az esztétikai élményszerűség biztosítása.
- Az esztétikai szükségletek fejlesztése (igény, ízlés formálása) az ingergazdag, esztétikus környezettel, tárgyi világgal.
- Az esztétikai tevékenységek önkifejező szerepének támogatása (a gyermekről szerezhető információk elemzésének biztosítása).
- A felnőtt és gyermek tevékenységében az esztétikai élményszerűsége törekvés.
- Az esztétikai tevékenységek természetéből adódó komplexitás érvényesítése (az élmények, az alkotó tevékenységek biztosítása).
- Az esztétikum által közvetített etikai értékek felfedeztetése (a társadalmi környezetben).
- Az esztétikai ízlés megalapozásával, az egyéni eltérések toleranciájának érvényesítése.
- Az egyéni fejlődési ütemhez, érdeklődéshez és élményvilághoz alkalmazkodó differenciált fejlesztés.

Pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyerekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége között. Fontos, hogy rendelkezik-e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével.

Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit.

Célunk:

- A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.

Feladataink:

- Bensőséges, családi, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens, a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.

- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére.
- A magyarság és a kisebbség, a magyar és a kisebbségi nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedés.
- Társas kapcsolatok nyomon követése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).
- A közösségben átélt élmények, amelyek az ünnepekre való ráhangolódás időszakában felerősödnek, a gyermekek érzelmi életét, akarati és erkölcsi tulajdonságait erősítik, megalapozásukat segítik.
- Az emberek közötti különbözőségek tiszteletben tartására, elfogadására és megértésére nevelünk

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.

Feladatunk:

- A közvetlen és közvetett szociális kommunikációs képességek fejlesztése (beszélgetés, vita, színházi előadás, képeskönyv nézegetés stb.)
- A gyermekek kötődési hálójának megismerése, és szükség szerint segítség nyújtása az arra rászoruló gyermekeknek. Segítségnyújtás ahhoz, hogy a gyermekek képesek legyenek új kapcsolatok kiépítésére, kapcsolatrendszerük gazdagítására

- A csoportlétre, szervezeti létre való képesség lehetőségeinek kiaknázása a különböző játékterekben történő közös játék, a kooperatív tanulási technikák, a csoportmunka alkalmazása, az ünnepek, valamint a különböző szerepek során
- A vezetési képesség fejlesztését szolgálva a játékaikban és egyéb tevékenységeikben a gyermekek tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását
- A szabályokhoz kötött mozgásos és értelmi képességeket igénylő játékok során fejlesztjük gyermekeink segítő versengő képességét
- Reális, az egyes gyermekekhez igazodó teljesítményértékeléssel alapozzuk meg és erősítjük gyermekeink önbecsülését és önbizalmát
- a szociális fejlődést (a közös munka lehetőségét, az egyéni önkifejezést)

Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége.

A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erő próbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondatalkotást, és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítjuk.

Gyermekeink szükségletei, érdekei és igényei szem előtt tartásával törekszünk arra, hogy játéktevékenység közben jól érezze magát.

Gyermekeink a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, élményeiket. Ugyanakkor megoldási módot kapnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat és feldolgozhatják kellemes és kellemetlen élményeiket.

Feladatok:

- A játékhoz szükséges optimális feltételek biztosítása, hogy a belülről **indított szabad játéktevékenységgel** a gyermekek szabad képzettársítása fejlődjön
- Az óvodás korban megjelenő játékfajták kibontakozásának segítése.
- A játékban történő tanulás elősegítése a játék sajátosságainak tiszteletben tartásával.
- A gyermekek játékának megfigyelése, hogy képet kapjunk ismereteikről, élményeikről, érzelmi életükről, érdeklődésükről, mozgásigényükről, beszédképességükről, szociális és értelmi fejlettségükről
- Játékkezdeménnyezéssel segíthetjük az ötletszegény gyermekek játékát, melyben modellnyújtó szerepet töltsön be.
- Együtt játszás során a társas kapcsolatok kialakítása, fejlesztése, együttműködési készség megalapozása.

- Lehetőség biztosítása a problémahelyzetek, konfliktusok önálló megoldására, megoldási lehetőségek keresésére ösztönzés.

A játékhoz szükséges feltételek:

Játék és tanulásértelmezésünk

Pedagógiai programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk a szabad játék tiszteletben tartását.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élik át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a játéknak mindenkor teremtsék meg a legoptimálisabb feltételeit.

Tapasztalataink szerint is a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy - egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

- Hely
- Idő
- Eszköz
- Tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.

A különböző játékterek azok a sarkok vagy lehetőség szerint mobil bútorokkal, szőnyegekkel, mozgatható paravánokkal elkülönített színterei a csoportszobáknak, amelyekben folyik a játék, a spontán tanulás és a munka. Itt szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek a játékos tanulást jelentik az óvodapedagógus segítségével és irányításával. A gyermekek részvételével kialakított és igényeik szerint olykor változtatható terek biztosítják a gyermekek mikro csoportokra való tagozódását, segítve ezzel a szocializálódásukat a személyes, közvetlenebb kapcsolat és közös élmény hatására.

A játékterek lehetőség szerint legyenek állandóak, ezáltal biztonságot nyújtanak a sajátos nevelési igényű gyermekek számára, és segítik a biztos tájékozódásukat.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre.

Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal

Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezük el a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre. Ezáltal alakítjuk igényességüket is.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa. Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékfajták

Az óvodáskorban megjelenő játékfajták kibontakozásának segítése, a gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos nevelő hatásának összehangoltságának következtében valósulhat meg eredményesen.

A játék fejlődése a gyakorló, utánzó, szimbolikus, szabályjáték vonalán halad, de a gyermekek játékában ezek keverednek, egy időben is megjelenhetnek.

- A **gyakorlójáték** leginkább a 3-4 évesekre jellemző, de megtalálható később is pl.: új eszközzel való ismerkedéskor. A gyakorló játék során a gyermek: mozgásokat, hangokat ismételtet, ez adja számára a játék örömét. A játékban a gyermek mozog, manipulál, hangot ad, így módja van tapasztalatot szerezni az anyagok tulajdonságairól. Ezek a játékok segítik a gyermek mozgásának, testsémájának, szem-kéz koordinációjának, dominanciájának, percepciójának, ritmusérzékének, beszédének fejlődését és szociális hatása is van.

A gyermek társait ekkor még főképp szemléli, az egymás mellett való játékon kívül azonban megjelennek a játékban való kapcsolódások, az egymás iránti érdeklődés.

- konstrukciós játék

- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)

- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep-és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt,
- a témák, a helyek alternatíváit,
- a felhasználható eszközök többségét,
- a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- a részvételben,
- a felkínált szerepben,
- a játékszituáció elfogadásában,
- a játék idejében,
- játszótársat.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva –ha szükség van rá –az óvodapedagógus legyen játékezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak közvetlen és indirekten irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és munka helye programunkban:

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Játékban integrált tanulás

A gyermekek részvételével kialakított és igényeik szerint olykor változtatható terek biztosítják a gyermekek mikro csoportokra való tagozódását, segítve ezzel a szocializálódásukat a személyes, közvetlenebb kapcsolat és közös élmény hatására.

Ezekkel tanulhatnak meg a gyerekek csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni és azokat betartását gyakorolni.

Az óvodapedagógus figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- a gyermekek egyéni képességei szerint fejlesztés a különböző szabályjátékokban
- gondoskodni arról, hogy az itt elhelyezett eszközök lehetőséget biztosítsanak alapvető matematikai gondolkodási készségek fejlődéséhez
- egy-egy matematikai tapasztalat megerősítése érdekében matematikai tárgyú kérdések megfogalmazása.
- lehetőség teremtése az ép fejlődésű és a sajátos nevelési igényű gyermekek együttes játékára (pl. társasjáték)
- szükség szerint az óvodapedagógus személyes részvétele a szabály játékokban

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek képességeinek megfelelő játékok és eszközök biztosítása
- a gyerekek gondolkodásmódjának, ötleteinek folyamatos megfigyelése

A játékban integrált tanulás elősegítése a játék sajátosságainak tiszteletben tartásával történhet.

A tudatosan tervezett, gazdag tárgyi környezet és az aktivitást ösztönző légkör, a gyermekek tanulásához kimeríthetetlen lehetőséget ad.

A játékban minden tanulási tartalom, ismeret, jártasság, készség megjelenik, ezért a legkomplexebb fejlesztési eszköz és lehetőség a gyermek számára és az óvodapedagógus számára is kezdeményezett vagy irányított fejlesztő játék formában.

A játékok segítik az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, a matematikai, a kommunikációs képességek, a mozgás és a finommozgás fejlődését. Az együtt játszás során az óvodapedagógus sok ismeretet szerezhet a gyermekek aktuális fejlettségéről, fejlődéséről.

A gyermekek a képességfejlesztő játékokat maguk választják, igényük szerint egyedül, társsal, vagy az óvodapedagógussal játsszák. Az óvodapedagógus és a gyermek páros együtt játszása akkor sikeres, ha a gyermek a többszöri ismétlést kéri.

Feltételei:

- gyermek fejlettségének megfelelő játékeszköz,
- jó hangulatú, a gyermeknek pozitív élményt nyújtó együtt játszás.

A képességfejlesztő játékok fejlesztésben való felhasználására az óvónők átfedési idejében van a leginkább lehetőség. Az óvónő a gyermek szabad játékát tiszteletben tartva, megfelelő szituációt teremtve együtt játszást ajánl fel a gyermeknek. A gyermek visszautasítása esetén, ne erőltesse.

Óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító feladata, módszerei:

- Olyan eszköz, helyzet megválasztása, melyben a gyermek, tanulási tevékenységként is örömmel és önként vesz részt, alapozva természetes kíváncsiságára, tudásvágyára.
- Pozitív, fejlesztő értékeléssel teljesítőkéességét fejleszti.
- A fejlesztési feladatokat az egyes gyermek kedvenc játéktevékenységéhez, érdeklődési köréhez igazítva határozza meg.
- Nyugodt, kibontakozó játék esetén irányításuk szemlélő, játékot kívülről követő.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermeket, hogy a játékeszközök egymás közötti megosztását minél önállóbban meg tudják oldani.

A nevelőmunkát segítők feladata az óvodapedagógussal együttműködve

- Az óvodapedagógus irányítását **elfogadó együttműködéssel segíti a szabad játék** kibontakozását, a tárgyi feltételrendszer megteremtését.
- A közösen megalkotott játékszabályokat betartja és betartatja.

- Bekapcsolódik a játékba, de csak akkor, ha társnak hívják, vagy, ha a gyermekek testi épségét, egészségét kell védeni.
- Kiegészítő eszközök készítésébe kapcsolódik, ezeket bevezeti a gyermekekkel történő együtt játszásba.
- Segíti a játékeszköz elhelyezés szokásrendjének megalapozását

Együtműködés a családdal

- A szülők felé hangsúlyozza az otthoni játékfeltételek biztosítását.
- Ismerteti a játék elsődleges szerepét a gyermek életében.
- A hátrányos helyzetű gyermekek szüleit és a gyermekeket is megismerteti a játékeszközök funkciójával, használati szabályaival a beszoktatás időszakában.
- Az óvoda játékprogramjaiba bevonja a szülőket, együtt játszás élményét biztosítva a gyermekeikkel, óvodai alkalmazottakkal, a többi szülővel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek játéka témájában, tartalmában gazdag.
- Kitartóan képesek játszani, társaikkal együtműködve.
- Játékukat önállóan tervezik, szervezik.
- A szerep és szabályjátékokon kívül szívesen és örömmel barkácsolnak, báboznak, dramatizálnak.
- Természetesen kommunikálnak egymással, bátran, kifejezően, érthetően beszélnek.
Képességeik széleskörűen fejlődnek.
- Építőjátékok változatos, kreatív megoldásokat alkalmaz.
- A játék során társaival összehangolja cselekvését, képes elfogadni elgondolásaikat.
- Játékban szerepet vállal, de képes a szervezésre és a szerepek kiosztására is.

- A sajátos nevelési igényű gyermek egyedül vagy társ mellett játszik, mozgásos játékaiba szívesen bekapcsolódik, pozitív irányt mutat a társakkal való kooperációja.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés-és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi. A beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotó készségét.

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek. A szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását segítik még a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékban, a tevékenységeket kísérő beszélgetések és a közös társalgások.

A nyelvi, kommunikációs fejlesztést legnagyobb mértékben a környezet beszédkulturája befolyásolja

A szocializáció folyamatában is a gyermek érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze.

Az emberi kommunikáció rendkívül összetett folyamat, verbális /nyelv, beszéd/ és nonverbális /hangnem, hangszín, beszédritmus, mimika, tekintet, gesztus, / síkon zajlik.

A kommunikáció fontos része a metakommunikáció. Véleményünk szerint az ember sikerességében meghatározó kommunikációjának minősége.

A gyermek azokban a helyzetekben tud gátlás nélkül kommunikálni, ahol közvetlen személyes kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények és cselekvések nyelvi kifejezésére. A beszédkapcsolatban, kommunikációban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés az empátikus magatartás alapvető feltétele.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A gyermek számára biztonságos, inger gazdag környezetet teremtünk, ahol lehetőséget biztosítunk, hogy kibeszélje magát. Az óvodapedagógus kérdéskulturájával beszédre, gondolkodásra készíti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti. Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket. Spontán és tervezett helyzetek (önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolatainak kifejezését. Pozitív mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) fejlesztjük beszédkulturájukat.

Az anyanyelvi nevelés területének minden szintjén fontos a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Így a beszélő környezet helyes mintaadással, a nevelőtevékenység egészével hatást gyakorolnak.

Figyelmet kell fordítani az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére, nevelésére, a beszéd és kommunikációs kedv fenntartására, a meghallgatásra, a kérdések támogatására, a válaszadásra.

Lehetőséget kell adni a gyermeki kíváncsiságnak, a meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre építve. A változatos tevékenységek során további élmények, tapasztalatok szerzésére.

Az óvodai életben az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzete van:

- spontán helyzetekben és tevékenységekben
- az irodalmi nevelés során
- az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben

Célunk:

- Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.
- Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.
- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkésztsége fejlődik és fejleszthető.
- Az anyanyelv fejlesztésének és a kommunikáció különböző formáinak alakításának – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel (a javítás elkerülésével) – megvalósítása az óvodai nevelőtevékenység egészében
- Az anyanyelv jel-és szabályrendszerét a gyermekek játékos tevékenységek, munka, tanulás, társas érintkezések során utánzás alapján sajátítják el.
- A gyermek beszédképességének fejlesztése, a szókincs bővítése
- A sajátos nyelvi formák elsajátítása a nyelvtanilag helyes beszéd, a mondanivaló árnyalt megfogalmazása.

Feladatunk:

- a beszéd, anyanyelv, kommunikáció fejlesztése
- differenciált foglalkozás a nyelvtanilag hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a kiemelkedően fejlett gyermekekkel
- az óvodapedagógus minta legyen a gyermekek számára, választékosan beszél, jól artikulál, odafigyelő magatartás, helyes beszédpélda
- az anyanyelvi játékok épüljenek be a mindennapi életükbe
- a manipuláció, közös tevékenység fonódjon össze a folyamatos beszéléssel.
- változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből.

- a szociokulturális háttér ismeretében kompenzáljuk a nyelvi hátrányokat, hiányosságokat.
- a beszédhibák kiszűréséhez, javításához logopédus segítségének kérése.

Anyanyelvi nevelés alapelvei:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése.

Az óvodai bábjáték:

A bábjátékkal gyermekeink képzelőerejét, mozgáskoordinációját a kommunikációs, metakommunikációs emóciókat, a szociális készségeket a beleérző, azonosulási képességeket fejlesztjük, erősítjük.

Valljuk, hogy a báb és drámajáték alkalmas a mentális sérülések feltárására és terápiára is.

Az óvodapedagógus magatartása minden helyzetben (tevékenységeket kísérő beszélgetések során, beszélgető körök, nyelvi játékok, szabad önkifejezés stb.) legyen érdeklődő.

Az óvodapedagógus feladatai:

Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszassanak.

Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósulása:

Az anyanyelv fejlesztése, az anyanyelvi nevelés szerves része az óvodai élet, az óvodai nevelés egész rendszerének.

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építünk.

A spontán kommunikációs helyzetek kihasználása sok lehetőséget kínál az anyanyelvi nevelésre.

A nap folyamán a játék, a különböző tevékenységek során természetesen alakuló élethelyzetekben az óvónő és a gyermek, illetve a gyermek és a társai szabadon kommunikálnak. A szituációk tartalmukat tekintve sokfélék lehetnek /kapcsolatfelvétel, közlés, probléma, konfliktushelyzetek.../.

A szabad játékban megvalósuló szerepjáték, bábozás, dramatizálás fejlesztő hatása óriási. Ezért is rendkívül fontos, hogy az óvónő biztosítsa ezekhez a tevékenységekhez a megfelelő feltételeket. /Érzelmi nevelés és szocializáció és a játék fejezet/

A mindennapok spontán helyzeteiben a kisgyermek, utánnézéssel tanul kommunikálni. Az óvodai anyanyelvi nevelésben óriási szerepe van a környezet beszédkulturájának, verbális, és nonverbális kommunikációjának, az interakció minőségének. Az óvodában az óvónő kommunikációja minta a gyermek számára, a beszéd, a viselkedés, a hiteles, nyílt kommunikáció szempontjából. Az óvodapedagógus mindig viselkedik, nem mindegy hogyan, milyen mintát közvetít a gyermeknek, a szülőknek, a dajkáknak.

A metakommunikáció szerepe a közlés tartalmának alátámasztásában nagy, az óvodás gyermek számára a megértés szempontjából különösen fontos.

Az óvodapedagógus a gyermekekkel való kommunikációja során ügyeljen, hogy azonos magasságban legyen a gyermekkel, ez lehetővé teszi a szemkontaktust, ami a kommunikáció meghatározó része. A gyermek gyakran igényli a testközelséget, ölben ülést, odasimulást, kézfogást. Az óvónő ügyeljen a térközszabályozás és az érintés helyes megnyilvánulásaira.

Az óvodapedagógus beszéde is feleljen meg a modell szerepnek /helyes artikuláció, beszéd dallam, óvodapedagógus- lassú, halk, beszéd/. A gyermek életkori sajátossága miatt képtelen felfogni a felgyorsult tempójú beszédet, ez negatívan hat beszéd megértésére, gondolkodására, beszéd produkciójának, figyelmének, viselkedésének alakulására.

Az óvodapedagógus beszéde személyhez szóljon, ne beszéljen a gyermekek fölött, ne kiabáljon. A hangos beszéd zavarja a nyugodt légkört, és mások beszédének megértését.

Az óvodapedagógusnak a szóbeli kifejezés a legfontosabb munkaeszköze. Ez szükségessé teszi, hogy beszédét folyamatosan, tudatosan művelje.

Az óvodapedagógus a nap folyamán alakuló páros, kiscsoportos szituációk kihasználásával sokat tehet a gyermek fejlődésének elősegítéséért. Sokat beszélgessen a gyermekekkel, hallgassa meg őket. Hetente tartson „Beszélgető kört”, melyet hangulatossá tehet egy gyertya meggyújtásával. Itt adjon lehetőséget a gyermekeknek egy aktuális élménynek, vagy egy adott témával kapcsolatos történet elmondására.

Változatos tevékenységeket biztosítunk (olyan helyzeteket is teremtünk a beszélő környezet megélésére, melyben beszélgetés kapcsán testközelségben a gyermek elemi szükséglete is kielégül (gondozás) a gyermekeknek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből. A szókincsük gyarapításának elengedhetetlen feltétele az állandó cselekvés, kommunikációra ösztönző környezet fenntartása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Beszédük jól érthető legyen.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak

- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük

Az értelmi fejlesztés alapelvei

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- **a megismerési vágy felkeltése**, a természetes kíváncsiság vágy táplálása
- a felfedezési vágy felkeltésére, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata
- **az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása** biztosítja, a játék, a játékoság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését
- **optimális teljesítmény vágy kialakítása** a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- **a megismerés képességeinek fejlesztése**, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a elemzés . **a beszéd, a kommunikáció fejlesztése**, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata
- **a gondolkodás fejlesztése**, mint a viszonyítás, valamint a problémamegoldás
- **a tanulási képesség fejlesztése** az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.
- A gyermekek tájékozottságának megismerése.
- Egyéni és közös tapasztalataikra épülő ismeretszerzés biztosítása.
- A szűkebb és tágabb természeti-társadalmi környezet megismeréséhez szükséges aktív tevékenységek felkínálása.
- Az utánzásos tanulás és a problémakereső, problémamegoldó próbálkozásokra, felfedezésekre épülő gondolkodás megalapozása.
- Szükség esetén az egyén fejlettségétől függő óvodapedagógusi minta, modell nyújtása (egy probléma többféle megoldásának keresésére ösztönzés).
- A gondolkodási struktúra megalapozása a logikai műveletek végzésével (tevékenységekben, élethelyzetekben).

- A felismerés, a megtapasztalás, a saját élményű tanulás, a tudás örömeinek felébresztése.
- A tevékenységekben, több csatornán (érzékelés: látás, tapintás, hallás, mozgás...) keresztül történő megismerés.
- Az eredményre törekvés a nehézségeket legyőző, újrakezdő, önkorrekcióna képes magatartás erősítése.
- A gyermekek érdeklődésére épülő információfeldolgozás (tervezés).
- Alkalmanként a gyermekek tájékozottságának pedagógiai értékelése (folyamatban, vagy folyamat végén –mérőeszközzel és elemzéssel).
- Az egyéni erősségek és gyenge pontok ismeretében a gyermekek differenciált fejlesztése.
- A tanulás iránti vágy felkeltése, a tanulás, a felfedezés, a megismerés megszerettetése.
- célunk a beszéd, a kommunikáció fejlesztése, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata
- szociális kommunikációs képességek fejlesztése, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése

Tanuláértelmezésünk szerint

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális témának megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az értelmi nevelés további feladatai egyrészt – a spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezése, bővítése a különböző tevékenységekben, másrészt értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Fontos az ösztönző környezet kialakítása a képzelet és a kreativitás fejlődéséhez.

Alapelvek:

- A gyermekek tájékozottságának megismerése.
- Egyéni és közös tapasztalataikra épülő ismeretszerzés.
- Az utánzásos tanulás és a problémakereső, problémamegoldó próbálkozásokra, felfedezésekre épülő gondolkodás megalapozása.
- Szükség esetén az egyén fejlettségétől függő óvodapedagógusi minta, modell nyújtása (egy probléma többféle megoldásának keresésére ösztönzés).
- A gondolkodási struktúra megalapozása a logikai műveletek végzésével (tevékenységekben, élethelyzetekben).
- A felismerés, a megtapasztalás, a saját élményű tanulás, a tudás örömeinek felébresztése.
- A tevékenységekben, több csatornán (érzékelés: látás, tapintás, hallás, mozgás...) keresztül történő megismerés.

- Az eredményre törekvés a nehézségeket legyőző, újrakezdő, önkorrekcióra képes magatartás erősítése.
- A gyermekek érdeklődésére épülő információfeldolgozás (tervezés).
- Alkalmanként a gyermekek tájékozottságának pedagógiai értékelése (folyamatban, vagy folyamat végén –mérőeszközzel és elemzéssel).
- Az egyéni erősségek és gyenge pontok ismeretében a gyermekek differenciált fejlesztése.
- A tanulás iránti vágy felkeltése, a tanulás, a felfedezés, a megismerés megszerettetése

Az értelmi nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés az óvodában a gyermek érdeklődésére épített spontán tevékenysége során és az óvodapedagógus által kezdeményezett, motivált helyzetekben /egyéni, páros, kiscsoportos, csoportos/ valósul meg. Ennek **a legfőbb színtere a játék és a mozgás.**

A gyermekek ismeretszerzésének és képességfejlődésének alapfeltétele:

- a sokféle tevékenységi lehetőség,
- az óvodapedagógusok gyermekismerete,
- szituációérzékenysége,
- módszertani gazdagsága.

A gyermeki kíváncsiságra alapozott tágan értelmezett tanulási igény kielégítése és fenntartása a sokféle tevékenységben adódó problémahelyzetek, kereső-kutató próbálkozások lehetőségének biztosítása által történik.

A gyermek fejlődésének segítésének elvei:

- a differenciálás,
- sokféle tanulási forma kihasználása: felfedezést, felismerést, modellkövetést segítő eszközök biztosítása – projektszerű érvényesítéssel
- Az óvodapedagógus a gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT- eszközöket is.
- integrálás

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, tervezett bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való alkalmazásához készségek kialakítása.

A sokoldalú érzékeltetéssel a gyermek érzékszerveinek bevonásával ismereteit bővíti, a szerzett ismeretek között az összefüggések felfedeztetése, logikai képességeik fejlesztése.

Pedagógus feladata:

- feltételek biztosítása
- próbálkozások, mintakövetés támogatása
- érdeklődés ébren tartása
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.

További feladataink ennek érdekében:

- Az utánzásos modellkövető tanulás /szokásalakítás/
- Az óvodapedagógus az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés /próba-szerencse- tanulás/ □ A tevékenykedés és a szóbeliség összekapcsolása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógussal való együttműködés, az irányított megfigyelés, tapasztalás.
- Különböző probléma megoldások a tevékenységek során.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.

A nevelőmunkát segítők:

- a gyermek anyanyelvi fejlesztésébe mintaértékű kommunikációval pozitív mintát nyújtva kapcsolódnak be

- a természeti és társadalmi környezet megfigyelésére irányuló tevékenységekbe, sétákba a csoportot kísérve beszélgetéseket kezdeményez, támogatja a beszédkedvet.

Együttműködés a családdal:

- Az óvodapedagógus a szülőkkel tartott folyamatos kapcsolat során tájékoztat a fejlődési ütemről, a megelőzés és a korrekció érdekében javaslatot tesz fejlesztési lehetőségekre és segítő szakemberrel való együttműködésüket megszervezi.
- A gyermek fejlődését a szülők számára a betekinthezőséget biztosítva, dokumentálja.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatai, érzelmei kifejezésére, a folyamatos beszédre.
- Használja a beszédhelyzeteknek megfelelő beszédfordulatokat,
- Udvariassági kifejezéseket alkalmaz,
- Megfelelő beszédfigyelemmel rendelkezik,
- Beszéde tagoltsága megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- A gyermekek érdeklődése sokoldalú.
- Tanulási szituációk iránt motiváltak.
- Értelmi képességeik sokoldalúan fejlődnek.
- Érzékelésük, észlelésük, /vizuális, akusztikus/ differenciált.
- A testséma kialakult.
- Téri tájékozottságuk fejlett.
- Megalapozódott a szándékos bevésés és felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem.
- Gondolataikat érthetően ki tudják fejezni.
- Képesek meghallgatni, és megérteni másokat.

Tanulás

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik. Folyamatosan és fokozatosan várja az együttműködést, feladattartást és az irányíthatóságot.

A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek. A tanulási folyamatban érzelmeket közvetítünk, az érzelmek bátor kinyilvánítására motiváljuk a gyermekeket.

Az ismeretszerzés óvodánkban komplex formában történik:

- szokások alakítása, utánzással modellkövetés és magatartásformák fejlesztése,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvésen alapuló tanulás,
- gyermeki kíváncsiságra épülő ismeretszerzés,
- tapasztalatszerzés, megfigyelés, felfedezés,
- problémamegoldás fejlesztése

Mindig tartalmaz választási lehetőséget, amely a gyermek egyéni érdeklődésére épít, és lehetőséget ad a szabad önkifejezésre. Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyerekek személyiségének kibontakozását.

Támogatjuk az eltérő szükségletű gyermekeket az eltérő tanulási stílusok érvényesülésében.

Így biztosítjuk az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást, az érzelmi légkört, a játék elsődlegességét.

Az óvadás gyermek nem kicsinyített iskolás, hanem tökéletes óvadás!

Ahhoz, hogy az ismeretek ténylegesen bevésődhessenek és rendszerré válhassanak, sok-sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatra van szükség. A pozitív és negatív élmények és ezek feldolgozása szabad alkotásokban (mozgás, hang, szó, kép és ezek variációja) elengedhetetlen feltétele a külső ingerek belsővé válásának és a harmonikus személyiségfejlődésnek.

Tanuláértelmezésünk szerint az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális témának megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek formái:

- Választható tevékenységek
- Kötelezően választható, felajánlott tevékenységek
- Kötelező tevékenységek

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a helyzeteket és a feltételeket előre meg tudja tervezni, és át tudja gondolni. A differenciálás minden helyzetben érvényesítendő.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A gyermekek egyénenként megismerése; képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása.
- Tehetséggondozás.
- A gyermekek produktumának elemzése (verbális megnyilvánulások)
- A gyermekek érdeklődési körének ismerése
- A természet megszerettetése

Az óvodapedagógus feladatai:

- érdekes alapanyagok biztosítása
- kérdésfeltevésekre biztassa a gyerekeket
- tapasztalatszerzés biztosítása több érzékszerv bevonásával
- eszközök biztosítása
- ötletek, témák javaslata, amik a gyereket foglalkoztatják
- önálló gondolkodásra serkentse a gyerekeket
- olyan témákat, ötleteket alkalmazzon, amely a gyerekek igényét, szükségleteit elégíti ki
- az anyagok tulajdonságainak sokoldalú megtapasztaltatása

- a gyerekek tapasztalatait kiegészítő érdekes jelenségek létrehozása
- a közös élményeket reprodukáló tér, az integrált témafeldolgozást segítő tevékenységek indukálása (élmény- felelevenítés, beszélgetéssel, a különböző játékterek összekapcsolódása, ösztönzés)
- a gyermekek kezdeményezéseit szolgáló feltételteremtés
- Tudjon „együtt gondolkodni „a gyermekkel
- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon
- önálló gondolkodásra serkentse a gyerekeket
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvodapedagógus cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit

Fontos eleme az óvodapedagógusok tevékenységének a tanulás tanítása.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzet, sokféle út közül lehet választani, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Horizontális tanulás: a tanulás olyan módja, ahol a gyakorlatban keletkező tudás partneri cseréje, egyenrangú felek közötti elosztása történik.

Legfontosabb céljaink:

- Saját pedagógiai rendszerünk folyamatos jobbítása
- A szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása
- A már bevált pedagógiai gyakorlatok (intézményi jó gyakorlatok megismerése

Előnyei:

Elsődleges cél mindig a saját szervezetünk működésének jobbítása marad

Nyitott, rugalmas, egymásra figyelő kommunikációt feltételez

Időt, energiát, pénzt takaríthatunk meg: jól működő gyakorlatokat közvetít

Saját szervezetünk működésének elemzésére késztet, hisz ez az alapja a megismert új gyakorlatok adaptálásának

Az adaptált gyakorlat külső mérési alap lehet

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A nevelés folyamatának egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben jobb ismeretet kapjon a gyermek. A több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 2,5-6-7 éves korú gyermekek fejlődésének szempontjából. Azok a tanulási tapasztalatok, amit óvodáskorban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyra is. Az óvodai nevelésben megvalósuló tanulás, kezdeményezések és beszélgetések formájában egyaránt megoldhatók.

Tanulás közben végzett sokféle tevékenység során lehetőséget adunk az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalás szerzésére, a „megtanulásra”, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére, a cselekvéses tanulásra. A tanulás a gyermekek világképének alakulását is befolyásolja. Az óvodai tanulás a neveléssel szoros egységben valósul meg. A tanulás játékos, gyermekközpontú nevelési tényező, átfogja az óvodai élet egészét.

Törekszünk arra, hogy minden tevékenységi területen, minden tevékenységi formában jelen legyen az óvodapedagógus által megtervezett, megszervezett tanulási tevékenység. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- előzetes tapasztalatokra építő képességfejlesztés megvalósítása
- a gyermekek számára igényeikhez, egyéniségeikhez, teherbíró képességeikhez igazodó játékba integrált tanulási kereteket és formákat szervezése biztosítása
- természetes és tervezett környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formák feltételeinek szervezése, biztosítása
- a megtapasztalással, kísérleti úton szerzett tanulási ismeretek komplex hatásrendszerével a gyermek a teljes személyiségre fejti ki fejlesztő hatását, biztosítja a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvéseit.
- Az óvodapedagógus az ismeretszerzés folyamán a gyerekek önkéntelen figyelmét,

megismerési vágyát, érzelmi beállítottságát figyelembe véve irányítsa.

- Megismerési képességek fejlesztése.
- A tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakulása.
- A beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése.
- Problémaszituáció teremtése, mely szellemi aktivitásra ösztönöz, s a gyerekek átélhetik a felfedezés örömét.
- A tanulás cselekvésre, tapasztalatszerzésre épüljön. (Pl.: környezetismereti nevelés: baromfiudvar megtekintése, dióverés, közlekedési eszközök megfigyelése.)
- Az óvodapedagógus segítse, de ne erőltesse, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjen.
- A gyerekek sokoldalú tevékenységre készítetése, egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással.
- A tapasztalatszerzés irányítása – segítse a gondolati feldolgozást.
- A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását.
- A tanulás egész folyamatában érvényesüljön a játékoság, mint alapelv.
- Az óvodapedagógus építsen a gyerekek óvodán kívül szerzett ismereteire (család, felnőttek tevékenységeinek megfigyelése, tömegkommunikáció).
- A tanulás irányítása folyamatos megfigyelésre épül.
- A differenciált értékelés elősegíti a gyermek önértékelését, a buzdítás fejleszti önbizalmát.
- Az óvodapedagógus a helyi lehetőségek és a gyerekek fejlettségi szintjének figyelembevételével maga válassza meg a csoport foglalkozási anyagát.
- Az újabb tapasztalatok, ismeretek szorosan kapcsolódjanak a meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön.
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- a gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- lehetőségek kínálása a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömét
- a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése
- a gyermek egyéni adottságainak figyelembe vétele

Szervezési feladatok:

A tanulás kötött és kötetlen szervezeti formában történik, valamint a játék adta lehetőségek alkalmával és valamennyi tevékenységi formában.

2,5-4 éves korban:

- Közvetlen tapasztalatszerzések és megfigyelések a természeti és társadalmi környezetből.
- Figyelemirányítás a lényeges közös jegyekre.
- Élmények, benyomások befogadása, emlékezetből való felidézése.
- Kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek.
- Szókincsfejles

ztés. 5-6-7 éves korban:

- Megfigyelések végzése közösen és önállóan.
- Egyéni élmények, beszámolók, tapasztalatok felidézése emlékezetből.
- Megbízások elvégzése (emlékezetfejlesztés).
- Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései.
- Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel.
- Beszédfejlesztés.
- Többféle megoldási lehetőségek keresése.
- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Feladatunk olyan lehetőségek biztosítása, problémahelyzetek felállítása, amelyek megoldására a felfedezés, a kutatás lehetőségének biztosítása által a kreativitást erősítjük. Az utánzásos tanulás, mint modellkövetés legyen a gyermekek előtt, és törekedjünk arra, hogy a cselekvéses tanulás is előtérbe kerüljön. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a térbeli észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a térbeli tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Az egészségesen fejlődő gyermek- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak

azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek
 - egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Az három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Játék, tanulás, érzelem, erkölcs kapcsolata

Programunk szerint a játék és mese egymástól nem elkülöníthető el.

Az erkölcsiség viszont nem tevékenység, hanem szabályok együttese, amely az óvodás gyermek számára szinte teljes mértékben, a cselekvésben, esetleg az ahhoz kapcsolódó szándékban nyilvánul meg. Ebben az értelemben tehát itt is tevékenységről beszélhetünk, noha a szándék, a viszonyulás már némileg elkülönítve már elválasztható magától a cselekvéstől. / Pl., ha egy –egy meséről, élményről beszélgetünk a gyermekekkel stb./ Az érzelmek /jó, rossz/ cselekvést képesek indukálni. Az óvodáskorú gyermek pozitív és negatív érzelmei által vezérelten cselekszik, ezért az érzelmeikre hatva próbáljuk őket cselekvésre bírni és az irányított cselekvéseiket, mint például a tanulást is az érzelmeiken keresztül igyekszünk befolyásolni, motiválni.

A tanulás szervezeti keretei

A tanulás **kötött és kötetlen kezdeményezések, beszélgetések, tapasztalatszerző séták, kirándulások** formájában is szervezhetők a napi élet bármely mozzanatában.

Az óvodapedagógus feladata a tanulás szervezése során:

- Értelmi képességek fejlesztése /érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás/.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit, és a tapasztalatszerzés minél több érzékszerv bevonásával történik.
- Gyakorlási lehetőségek sokszínűségével támogassa az alkalmazható tudás megszerzését
- Anyanyelvi és kifejezőképesség fejlesztése
- Megismeri, és figyelemmel kíséri a gyermek beszédfejlődését, fejleszti beszédképességét és beszédértését. Oldott nyitott beszédlegkört alakít ki, meghatározónak tekinti a felnőtt modellszerepét.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket egyéni képességének, fejlettségének megfelelően bevonja minden olyan tanulási tevékenységbe, amelyet a gyermekek számára szervez.
- HH, HHH, SNI gyermekekre hangsúlyosan figyelmet fordít, minél több spontán párbeszédhelyzet és célzott tervszerű anyanyelvi fejlesztés (logopédust is bevonva).

A nevelőmunkát segítők feladata az óvodapedagógussal együttműködve

- A tanulási tevékenységbe az óvodapedagógus irányítása mellett bekapcsolódik, vagy a nyugodt háttérrel biztosítja.
- Részt vesz a párhuzamos tevékenységek szervezésében, egyes területeket az óvodapedagógussal egyeztetve irányít.

Együttműködés a családdal

- Modellszerepével, kommunikációjával, ösztönzi szülőket arra, hogy minél több ismeret és tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítsanak gyermekük számára.
- A szülőkkel együttműködve törekszik a gyermeknek azon kompetenciáit fejleszteni, melyek szükségesek az iskolára alkalmassá válásához.
- Szorgalmazza a szülőknél azt, hogy gyermek előzetes tudására építve segítsék a korának megfelelő önálló döntéshozatalra, kreativitásának fejlődését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek általában hat-hétéves korára éri el az iskolai tanulásra való alkalmasságot.

Ezek ismérvei:

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Különösen jelentős az érzékelése, észlelése, emlékezése. Térbeli tájékozódása lassan alakul, az oldaliság meghatározásában néha téveszt.
- Feladattartása, munkatempója életkorának megfelel.
- Lassan alakul a szándékos figyelme. Fogalmi gondolkodása kialakulóban.
- Képes eseményeket sorrendben összerakni.
- Képes a korábban elsajátított ismereteket szándékosan felidézni.
- Év végére a gyermek szociálisan éretté válik az iskolára. Alkalmazkodása, a pedagógus értéke és elfogadása, együttműködésre kész magatartása.
- Szabálytudata erősödik, feladattudata az akaratával együtt fejlődik.
- Képesek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Megismerkedtek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- A különböző hátrányokkal és sérülésekkel élő gyermek egyéni fejlesztése speciális szakemberek segítségével folyamatos.

Tanulás online formában

Rendkívüli vészhelyzet esetén a település önkormányzatának polgármestere rendkívüli szünetet rendelhet el, az óvodapedagógusok az intézményi óvodai csoportban nem folytatnak nevelő tevékenységet.

Az óvodapedagógusoknak is alkalmazkodniuk kell a váratlanul kialakult körülményhez. Ez az időszak lehetőséget teremt az óvodapedagógusok részére egyéni pedagógus kompetenciáik erősítésére, az intézményen belüli szakmai megújulásra, a módszertani tudás- és jó gyakorlat megosztására.

A gyermekközpontú óvodai neveléslehetővé teszi és segíti a gyermeki személyiség kibontakozását, melyben az óvodapedagógus személyisége meghatározó. Egy olyan helyzetben, amikor az óvodapedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a gyermekekkel, más együttműködési formában érvényesítheti a nevelésben az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás gyermekhez, családhoz illesztett megoldásait. Az óvodapedagógusok a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánlhatnak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak. Az infokommunikációs eszközök használatával online formában nyújtanak segítséget és támogatást a szülők részére.

Az óvodapedagógusok létrehozhatnak saját, zárt online csoportokat (mindenki a saját csoportjában), ahol kommunikálnak a szülőkkel. /Az elérhetőséget az óvodapedagógusok a csoportnaplóban is rögzítik./ Minden héten 3 új anyag kerül megjelenítésre.

A gyermekek produktumait is a zárt online felületen lehet elküldeni.

Óvodában visszamaradó, korcsoportjukat ismétlő, tanköteles korú gyermekek ellátása

A tevékenység célja: a visszamaradó gyermekek fejleszhetőségük felső határát érik el, váljanak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére.

Feladataink:

- szociális éretlenség esetén a visszamaradt gyermekek folyamatos fejlesztésének biztosítása az óvodai nevelés keretein belül, differenciáltan egyénre szabottan.
- Pedagógiai Szakszolgálat által megállapított rész-képesség zavarral küzdő

gyermek fejlesztésének támogatása, kiegészítése a fejlesztő pedagógus útmutatásai alapján.

- A 7 évesen óvodában maradt gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése, egyénre szabott feladatok kitűzése, a szülők meggyőzése arról, hogy a szakemberek (fejlesztőpedagógus, logopédus) által felkínált fejlesztési lehetőségeket vegyék igénybe gyermekük számára.

Programunk szellemisége és a törvényi szabályozás módosítása lehetőséget ad arra, hogy a tanulási nehézségekkel, zavarokkal küzdő vagy szociálisan éretlen gyermekek korcsoportjukat ismételve még egy évet óvodai nevelésben részesüljenek.

Ez minden esetben fejlődés lélektanilag indokolt, a Nevelési Tanácsadó és esetenként a Szakértői bizottság javaslata alapján történik.

A visszamaradás okai a következők lehetnek:

- Szociális éretlenség
- Értelmi képességek gyengesége
- Testi fejletlenség
- Súlyos beszédhiba
- Mozgás koordinálatlanság
- Szülői kérés (a legtöbb szülő ismeri törvény adat jogait így a rugalmas iskolakezdés lehetőségét is)

Az egy évre visszamaradt gyermekek folyamatos fejlesztése megoldott, beépíthető a mindennapokba. A nagyobb lemaradásoknál mindenféleképpen igénybe kell venni a Pedagógiai Szakszolgálatot, hiszen az óvónők nem kompetensek az alapképességek elmaradásával küzdő gyermekek egyéni fejlesztésében. Az alapozó rész-képességfejlesztés nem egyenlő az egyénre szabott differenciált segítségnyújtással. A rész-képesség zavarokkal küzdő gyermekek esetében külső segítség igénybevételével (Nevelési Tanácsadó) szükséges megoldani a fejlesztést.

A Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait a szülő kötelessége igénybe venni. Óvónőink kapcsolatot tartva a tanácsadó munkatársaival segítik csoporton belül az ott folyó fejlesztő munkát. Természetesen a fejlesztés előtérbe kerülése mellett továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk a gondozásra, a szokások kialakítására, a szeretetteljes légkörre.

Óvodán belül a csoportban dolgozó óvónőknek lehetőségük van az egyes gyermekeknél a lemaradt területek fejlesztését megcélzó játékok beépítésére, a gyermekekkel egyéni és/vagy mikro csoportos formában délelőtt a fedési időben foglalkozni.

Munka jellegű tevékenységek

Az óvodás korú gyermek óvodai életében a munka jellegű tevékenységek, a kooperatív tanulási formán keresztül fontos szerepet kapnak. A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jellegű tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.

A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék.

A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját. Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységhez kapcsolódó, spontán beszédhelyzetekben megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, köszönés, dicséret kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A tevékenység célja, a gyermekekkel a munka megszerettetése és a feladattudat fejlődésének elősegítése, hiszen az óvodai munka, a szervezett tanulás előfutára.

A munkavégzés során olyan tulajdonságok és készségek alakuljanak ki bennük, amelyek jó közösségi kapcsolatokhoz, kötelességtudathoz és a feladatok teljesítéséhez vezetnek. Minden gyermek saját magához, képességeihez mérten képes legyen a munka elvégzésére, elégedettséget érezzenek a közösségért végzett munkában.

Az elemi szintű szociális –és életviteli kompetenciák megalapozása, fejlesztése.

Munkakedv felébresztése, felelősségvállalás kialakítása.

Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása:

- **az önkiszolgálási motívumok** közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás és élményszükséglet
- **önvédelmi motívumok** fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán

- **a szuverenitás motívumainak kialakítása**, mint az önállósulási és öntevékenységi vágy
- **önértékelési motívumok fejlesztése**, mint az önbizalom és az önbecsülés, a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként
- segédkezés, majd önálló munkavégzés – terítés az étkezés előkészületeiben

Feladatok:

- A sokféle munka jellegű tevékenység feltételeinek biztosítása.

Munka jellegű tevékenység tartalma - óvodapedagógus feladatai

A nevelés folyamatában a munka értékét emeli, hogy:

- az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető,
- belátható, átélhető a gyermekek számára,
- az egyértelmű visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező,
- a munka, társas és közösségi tevékenység, munka közben fejlődik a gyermekek kommunikációs és kooperációs képessége,
- az együttműködés kapcsán szokások, szabályok betartására kényszerül, fejlődik feladattudata, akarati élete,
- szókincsbővítés: a használandó vagy megfigyelt munkaeszközök megnevezésével, beszédhelyzetekhez kapcsolódó udvarias magatartási szokások, kifejezések alkalmazásával.

A sokféle munka jellegű tevékenység feltételeinek biztosításával tovább bővülnek a gyermekek tevékenységi lehetőségei.

A munka óvodáskorban nem különül el élesen a játéktól.

A munka jellegű tevékenység legyen a gyermekek mindennapjainak része, természetesen jelenjen meg az óvodai életben.

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a feltételeket a gyermekek igényeiből, játéktevékenységéből fakadó, illetve a dajka munkájához kapcsolódó munka jellegű tevékenységekhez.

A gyermekek életkori sajátosságai alapján az **önkiszolgáló munka kapja a legnagyobb teret** az óvodában. A testápolással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a környezet rendezésével kapcsolatban a gyermekek rendszeresen végeznek tevékenységeket.

A 3-4 évesek még segítséget igényelnek, a nagyobbak már önállóan tevékenykednek.

- Az óvodapedagógus körültekintően szervezze meg az önkiszolgáló munkához szükséges feltételeket. /eszközök, elhelyezésük, használatuk, munkafázisok, folyamat, hely, egyéni idő, felnőtt minta, segítség/.
- Az önkiszolgálásnál a felnőttek /óvodapedagógus, dajka/ adjanak mintát az eszközök használatával, a munkafolyamat megvalósításával kapcsolatban.
- A gyermekek igény szerinti segítése, a türelem, a kellemes légkör, a csoportos helyzetek oldása, az önkéntesség, a hibázás lehetősége hozzájárul, hogy a gyermekek örömmel és természetesen végezzék ezeket, a tevékenységeket.
- Minden gyermeknek legyen lehetősége egyéni tempójának megfelelően tevékenykedni. Az óvodapedagógus ösztönözze a gyermekeket az önálló tevékenységvégzésre.
/pl.: étkezésnél-terítés, töltés, merítés, étkezés után az eszközök elrendezése/.
- Az önállóság iránti igény korai jelentkezését hagyja kibontakozni az óvónő, segítse a gyermeket egyénileg, hogy sikeresen próbálkozhasson a tevékenykedéssel.

A közösségért végzett munka is megjelenik, elsősorban az 5-6-7 éveseknél.

Ezeknél, a tevékenységeknél az önkéntesség biztosítása hozzájárul, hogy a gyerekek szívesen **végezzék a naposi munkát.**

Közösségért végzett munka lehetőségei: étkezés előtt a közösen használt eszközök elhelyezése az asztalon, étkezés után ezek elrakása, asztaltörlés, söprés, terítés.

A tevékenységek során a gyermekek környezetükről szerzett ismeretei bővülnek, fejlődik ízlésük, szaglásuk, finom-mozgásuk, mennyiségi viszonyokat fedeznek fel.

Legyen lehetősége a gyermeknek alkalmanként a dajka munkájához kapcsolódva a következő tevékenységekre:

- portörítés,
- eszközök lemosása,
- ceruzahegyezés,
- szalvétahajtogatás,
- söprés,
- falevél gereblyezés,
- hólapátolás.
- Az óvodapedagógus biztosítsa a munka jellegű tevékenységekhez a megfelelő gyermekméretű eszközöket.
- A gyermekeknek adjon lehetőséget az óvónő a **növények gondozására**, az **udvari és kerti munkára**.

Az óvodapedagógus törekedjen a **pozitív értékelés alkalmazására**, az önbizalom fejlesztésére

A gyermekek a tevékenység közben megtanulják a munkaeszközök használatát, a munkafolyamatokat, fejlődik együttműködésük, feladattudatuk

- Kiemelt feladata a **munkakörnyezet**, a **munkaeszközök balesetmentes biztosítása**, a veszélyhelyzetek megismertetése.
- A gyermek- és társaik testi épségének védelme érdekében a rendeltetésszerű eszközhasználati szokások megalapozása, az alkalmazás feltételeinek biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítsa **differenciált bekapcsolódási lehetőséget**, önérvényesülését, feladattudatát saját **szintjének megfelelő tevékenység elvégzése, vagy azzal való próbálkozása során**.

Nevelőmunkát segítő feladata:

- A naposi munkaeszközök rendszeres biztosítása a dajka feladata.
- A balesetek megelőzése érdekében az eszközhasználat szokásait segít megalapozni.

- Játékrendezés közös tevékenységgel, szokásrend kialakítása
- Kerti munka során törekedjen a szókincs bővítés fejlesztésére, megfelelő eszközhasználat segítésére

Együttműködés a családokkal

- Az óvodapedagógus javaslataival ösztönzi a gyermekek otthoni bevonását a család munkáiba.
- Az önkiszolgálással és napossággal kapcsolatos munkavégzés, és annak szokásait ismerteti és otthoni gyakorlásra is ajánlja.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A saját igényük kielégítésével kapcsolatos és a játékuhoz kapcsolódó munka jellegű tevékenységeket természetesen végzik.
- Tudják a munkafolyamatokat, ismerik és betartják a balesetvédelmi szabályokat.
- Tudják az eszközök fogását, használatukban önállóak.
- Örömmel vállalkoznak alkalmi megbízatások teljesítésére.
- Felelősséggel vesznek részt a növények, állatok gondozásában.
- A gyermekek örömmel, önállóan, igényesen tevékenykednek a kialakított szabályok szerint.

Szívesen segítenek a felnőtteknek és a kisebbeknek, társaikkal együttműködnek.

- Megbecsülik társaik és a felnőtt munkáját, észreveszik, ha szükség van a segítségére.

Az SNI gyermek képességei szerint bekapcsolódik a munkajellegű tevékenységekbe.

Verselés, mesélés

A tevékenység célja, a kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése, mások megértése, önmaguk kifejezése, együttműködésük alakítása érdekében. Irodalmi élmény nyújtásával ízlésformálás.

Szocializációjuk fejlődésével az önkifejezés, a gondolkodás, az ismeretek gazdagodásának legfőbb eszköze..

Feladatok:

- az óvodáskorban felhasználható irodalmi anyag összeállítása,
- a spontán kommunikációs helyzetek kihasználása,
- a kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése az anyanyelvi és drámajátékok felhasználásával.
- olvasási igényük felkeltése és megalapozása a megfelelő irodalmi élményanyag biztosításával
- a mindennapos meséléssel a mese iránti igény alakítása része a kiegyensúlyozott és derűs, nyugodt óvodai légkörnek

Az óvodáskorban felhasználható irodalmi anyag összeállítása az óvónő feladata. A kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyermek fejlettségét, ennek megfelelően a mondókák, versek ritmikusságát, a mese cselekményszövéseinek bonyolultságát, és az aktualitást.

A népi és művészi értékű, kortárs irodalmi alkotások közül is válasszon az óvónő, felhasználva a **kompetencia alapú óvodai programcsomag tématervjavaslatok Irodalom- anyanyelv** ajánlásait. Egy- egy nevelési évben, **minden témakörből legalább kettő témát** válasszon ki az óvodapedagógus, melynek anyaga feldolgozásra kerül a csoport összetételének figyelembevételével.

Ez a hely egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol lehetőség van a gyerekeknek **könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, énekelni, körjátékozni, zenélni, akár önállóan vagy az óvodapedagógus segítségével közösen**. A kedvenc könyveiket bárikor elővehetik.

Számunkra a mese a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs, nemzetiségi (cigány) és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyűjtésünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.

Verselés-mesélésnél a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásnál, verselésnél, mesélésnél. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik eszköze. Képi és konkrét formában, bábozás és dramatizálás eszközeivel segít megismerni a külvilág és az emberi belső világ viselkedésformáit. A mese alkalmas a gyermek szemléletmódjának, világképének alakítására. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva (3-7 év) a népi – népmesék, a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok a magyar történelmet feldolgozó mondavilág elemeivel, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel tudástárát bővítse, ismerkedjen meg.

A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal hallgassanak mesét a gyerekek.

Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg és mesemondásra.

Verselés, meséléshez alkalmazandó irodalmi anyag

Rövid, ritmikus népi mondókákat, kiszámolókat, verseket, nyelvtörök, találós kérdések

A mesék állatmesék legyenek, amelyekben visszatérő, ismétlődő fordulatok vannak, népmesék, klasszikus tündérmesék, modern, kortárs mesék és folytatásos történetek.

A gyermekek beszéd tisztaságának fejlődését elősegítik a különböző népi mondókák, nyelvtörök. Az óvónő a spontán alakuló és az általa teremtett helyzeteket használja ki a mondókák, versek, ringatók, lovagoltatók eljátszására, megismertetésükre, gyakorlásukra.

Ismerjen az óvónő sok mondókát, verset.

Feltételrendszer megteremtése:

- Esztétikus, nyugodt környezetben mesesarok kialakítása.
- Bábokat, fejdíszeket, dramatizálási eszközöket biztosítunk az irodalmi élményeik, beszédkedvük, kommunikációjuk fejlesztése érdekében,
- Az irodalmi anyag kiválasztásában és felkínálásában nagy szerepe van az óvodapedagógus pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságának.

Az óvónő a nap folyamán bármikor mesélhet a gyermekek kérésére, illetve egy kedvező szituációkhoz kapcsolódva. Ösztönözze a gyermekeket önálló versmondásra.

Lefekvés előtt mindennap mondjon mesét, nagyobbaknak olvasson folytatásos történeteket. A rendszeres mesélés segíti a gyermek szókincsének bővülését, kifejezőképességének fejlődését.

Az óvodapedagógus feltétel alakító szerepe az eszközök tekintetében is fontos.

Az érthető kommunikáció alapvető eleme a tiszta beszéd, melynek anatómiai feltétele a beszédszervek megfelelő fejlettsége. Az ezek ügyesítését, erősítését elősegítő játékeszközök biztosítása lehetővé teszi a gyermek számára, hogy a nap folyamán ezekkel tevékenykedjen. Ilyenek: szappan buborékfújás, toll, papír, ping-pong labda, vattafújás, célba fújó játékok, tükör.

Az óvodapedagógus a spontán szituációkban jelzéseket kap a gyermek beszédének, kommunikációjának fejlettségéről. A fejlődési problémák háttérben gyakran hallás, beszédészlelési és beszédmegértési problémák állnak, illetve a családi nevelés hiányosságai.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beszédfejlődésének elősegítésére.

A gyermekek beszédfejlődését logopédus segíti óvodáinkban.

A kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése az anyanyelvi és drámajátékok felhasználásával elsősorban az óvodapedagógus által szervezett, külsőleg motivált, a gyermekek érdeklődésétől függően mikro csoportos, ill. csoportos helyzetekben **anyanyelvi játékokkal történik**. A közös játék idejét az óvodapedagógus naponta a gyermekek aktuális tevékenységéhez igazodva választja meg. Dallal, mondókával, mesével próbálja a gyermekek érdeklődését felkelteni az együtt játszásra.

A három felnőtt együttműködve alakítsa ki a gyermekekben, hogy a közös játékban résztvevők és a más tevékenységet folytatók ne zavarják egymást.

Az óvónő éves tervében összegyűjti a gyermekek fejlődéséhez igazodva az anyanyelvi és a drámajátékokat. Heti tervében ezekből, valamint a mondókák, versek, mesék, dalok, zenei anyagok közül választja ki az anyanyelvi játékok tartalmát.

A gyermekek beszédfejlődésének, beszédértésének spontán alakulását elősegítheti az óvónő anyanyelvi játékokkal. A beszéd formai oldalának fejlődését elősegítő játékok, a beszéd automatizmusainak, a beszédmozgásoknak és a beszédhallásnak a finomítását szolgálják. A tiszta érthető beszéd kialakulását segítik.

Anyanyelvi játékok a beszéd fejlődésének elősegítésére

- **beszédtechnikát fejlesztő játékok:** légző, artikulációs, hangadó, hangutánzó, játékok,

- **a kifejező beszéd kialakulását elősegítő játékok:** hangsúly, tempó, hangerő, ritmus gyakorlását szolgáló játékok,
- **beszédmegértést fejlesztő játékok:** belső hallást, a fonémahallást fejlesztő játékok,
- **beszédkészség fejlődését segítő játékok:** szókincsbővítő, szókereső játékok.
- A nonverbális kommunikáció fejlődését különböző **drámajátékokkal** segíthetjük. Sokféle játékot játszhatunk a mimika, tekintet, vokális kommunikációs csatornák /hangnem, hanghordozás, hangsúly, szünet, hanglejtés, beszédrítmus/ és mozgásos kommunikációs csatornák / gesztusok, érintés, testtartás, térköz-szabályozás/ alkalmazásával.

Vegyen be az óvodapedagógus olyan játékokat is, ahol a verbális és a nonverbális kommunikáció minél több elemét együtt kell mozgósítani a gyermeknek. A játékok kiválasztásánál az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy ezek *metakommunikációra*, *improvizációra*, *önkifejezés*/ és *dramatikusságra* épüljenek.

A szituációs játékok során lehetőség nyílik a mindennapi valós helyzetek eljátszására, élmények, problémahelyzetek feldolgozására. A játék folyamatába a gyermek egy másik személy helyébe képzelheti magát, megvalósíthatja elképzeléseit egy fantázia szituációban.

Egyéni fejlettség szerint alkalmazzon az óvodapedagógus feszítő-lazító játékokat. A nagyobbaknál kiegészíthető az önmagukra koncentráció képességét fejlesztő és a kellemes érzelmi hatást kiváltó játékokkal.

A különböző játékok mellett az óvónő éneklése, a közös dalolás, a dalos játékok is bekerülhetnek a kommunikációs kezdeményezés tartalmába.

A mesélés a legfontosabb része az együttlétnek. Az irodalmi anyag két héten keresztül végig kíséri a gyermekek tevékenységét.

A mese a gyermek létszükséglete. A szereplők helyzetébe való beleélés, a mese mondanivalójának átélése, erkölcsi normákat, értékeket közvetít.

A mesélés hangulatának megteremtése alapvetően fontos. A csend, a nyugalom, a gyertyafény tovább fokozza az áhítatot. Az óvónő alakítsa ki a szokást a gyermekekben, hogy a mesehallgatásban mindenki részt vegyen, és csendben legyen.

Az óvónő, meséléskor szemben helyezkedjen el úgy, hogy minden gyermeket lásson és őt is lássák. Az óvónő szövegtudása biztos legyen, sokszor meséljen könyv nélkül is. Előadása beleélő, magával ragadó legyen. A képi megjelenítés nélküli mesélés segíti a gyermekben a

belső kép kialakulását. A két óvónő meséljen együtt, bábozzon, dramatizáljon a gyermekeknek.

A mese hatásáról, a beleélési folyamatról visszajelzést ad az óvónőnek a gyermekek arckifejezése, izgalmi vagy nyugodt állapota.

Az irodalmi alkotás, és az együtt játszás élménye további játékra, mesélésre, bábozásra, dramatizálásra ösztönzi a gyermeket.

Óvodapedagógus feladatai:

- A versekhez, mesékhez felhasznált irodalmi anyagokat ismert könyvekből válogatjuk. Törekszünk arra, hogy érvényesüljön a pszichológiai, pedagógiai és esztétikai érték az irodalomban. Gazdagítsa érzemvilágukat!
- A kiválasztott irodalmi anyag mindig illeszkedik a gyermekek fejlettségi szintjéhez, életkori sajátosságaihoz. Arra törekszünk, hogy az irodalom segítse az anyanyelvi nevelést, a beszédképesség fejlesztését.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszereket változatosan alkalmaz (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- Érthető, kifejező előadásmódjával elősegíti a gyermeki beszéd fejlődését, a helyes, szép kiejtés, hangsúlyozás, beszéddallam, ritmus, kifejezőképesség alakulását, a szókincs bővítését.
- Ösztönzi a gyermekeket saját versek, mesék, történetek kitalálására, átalakítására azok bábbal való megjelenítésére, mozgással, ábrázolással történő kombinálására
- **A beszéd, mese, képzelet** szükségletével kapcsolatos feladat, a gyermeket beszédre ösztönző, kötetlen légkör megteremtése. Az óvodapedagógus hallgassa meg a gyermekeket, és mindennap mondjon mesét.
- A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a

külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.”

„Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

A nevelőmunkát segítők feladata:

- Törekszik az anyanyelv helyes használatára, a kifejező beszéd alkalmazására, melyekkel példát mutat a gyermekek számára.
- Segít a báb- és dramatizálás eszközeinek elkészítésében, bekapcsolódik a gyermekek által közösen végzett tevékenységekbe.

Együttműködés a családdal

- A szülők figyelmét ráirányítja az otthoni mesélés fontosságára, tájékoztatja a szülőket, az irodalmi nevelés feszültségoldó hatásáról.
- Irodalmi rendezvényekről (bábszínház, óvón előadások) a szülőket, kistestvéreket is meghívja az irodalmi élmények közös átélése céljából.
- A szülők tájékoztatást kapnak a megismert irodalmi anyagról

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek tisztán, érthetően meg tudják fogalmazni gondolataikat, érzelmeiket.
- Kommunikációjuk nyílt.
- A felnőttek és a társak beszédét megértik.
- Szívesen mondanak verseket, mondókát, sokat ismernek.
- Szeretik a mesét, szívesen báboznak, dramatizálnak ismert meséket, és kitalált történeteket.
- Kreatívan improvizálnak.

- Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra gondolataik érthető kifejezését, a metakommunikatív jelzéseket használják.

Beszédkedvük erősödik, folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezik ki magukat

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. Mivel a gyermeknek még nincs kialakult értékrendszere, kötelességünk megszüntetni az őt ért hatásokat.

Törekszünk arra, hogy a legértékesebbet nyújtsuk gyermekeink számára. Csak az igényesen megválogatott, ünnepeink, mindennapjaink zenei anyagát, az életkor számára feldolgozható értékes, klasszikus forrásból merítsük. Mindennél fontosabb azonban, hogy amikor csak lehet, énekeljen az óvodapedagógus és énekeljenek a gyerekek is.

A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek – néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Lényeges, hogy a felnőtt ebben is biztos támasz legyen. Az az énekes népi játék jó, amelynek egyszerű a szabálya. Így a zenére és a játékra figyelhetnek a gyerekek. Az éneklés a csoportos játékok egyik lehetősége, de egyéb játékhelyzetből is következhet.

Az éneklés, zene és ezekhez kapcsolódó mozgás is a mindennapok része a gyermekcsoportok életében.

A gyermekdalok, népi gyermekjátékok, a zenehallgatás élményhez juttatják a gyermeket, felkelti zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

A zenei nevelés célja, a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása. Közös énekléssel, játékkal elősegíteni a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékeinek fejlődését.

Feladatok:

- az óvodáskorban felhasználható zenei anyag kiválasztása,
- a zenei tevékenységek feltételeinek biztosítása,
- mozgás koordináció, térérzékelésfejlesztés,
- esztétikus, szép mozgás igényének kialakítása.

A zenei nevelés tartalma:

- hangmegfigyelések,
- népi mondókák, rigmusok, ölbeli játékok, csúfolók,
- dalos játékok,
- éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék fejlesztés,
- zenehallgatási készség kialakítása, figyelemmel az etnikai hovatartozásra,
- mozgáskultúra, tánc, néptánc elemeivel ismerkedés,
- hangszerekkel ismerkedés,
- kisebbségi nyelvű dalok, játékok, tánccal ismerkedés komplex módon kapcsolva a magyar zenei nevelés folyamatába.

Az óvodáskorban felhasználható zenei anyag kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyermekek fejlettségét /hangkészlet, szöveg terjedelme, mozgás, térformák/, a csoport összetételét /fiúk számára mozgásos, erőfitogtató, fogó játékok/, a zenei anyag témáját, az aktualitásokat. Az óvodában felhasznált zenei anyag nagyban befolyásolja a gyermekek zenei ízlésének alakulását. Az óvónő a magyar népi gyermekjátékokból, a népdalokból válassza ki a gyermekek számára a zenei anyagot. Ezek kiegészíthetők művészi értékű komponált dalokkal, zenével.

A mondókák, az ismétlődő mozdulatok, az érintés, a testközelség, a felnőttöz való kötődés miatt rendkívül közel állnak a gyermekekhez. Az ölbeli, arc, kéz, ujj játékok, a lovagoltató, a hintáztatók az óvodakezdekor hozzájárulhatnak az óvónő-gyerek kapcsolat pozitív alakulásához.

A mondókák, kiszámolók, dalok ritmusához kötődő mozgásokat, mozdulatokat a gyermek közvetlenül tapasztalja a felnőttel való együtt játszás során. Az óvónő a mindennapokban sokat énekeljen, és teremtsen alkalmat a gyermekek közös éneklésére, játékára. Különböző mozdulatokkal érzékeljék a gyermekek az egyenletes lüktetést. Tapasztalják meg a csendet és a környezet hangjait. A halk-hangos beszéd, mondókázás, éneklés közötti különbséget érzékeljék, gyakorolják.

A dalos játékok közül elsősorban csigavonalat, hullámvonalat felhasználókat, és szerepcserére épülőket ismerjenek meg a gyermekek. Néhány egyszerű mozgással kísérhető alkalmi dal is bekerülhet a repertoárba.

A gyermekek az egyenletes lüktetés mellett a mondókák, dalok ritmusának érzékelését is gyakorolják különböző mozdulatokkal. A halk- hangos mellett a magas-mély, a lassú-gyors beszéd, mondókázás, éneklés gyakorlására is sok lehetőséget biztosítson az óvónő. A gyermek ismerkedjen a hangszerekkel /dob, cintányér, csukló csörgő, triangulum stb./. Ismerjenek meg csujjogatókat, csúfolókat, nyelvtörőket, kiszámolókat és változatos mozgás és térformán alapuló dalos játékokat, valamint alkalmi dalokat.

A dalos játékok lehetnek párcserés, kapus, hidas, sorgyarapítós stb., játékok, és olyanok, amelyekhez egyszerű táncos lépések tartoznak.

A gyermekeknek legyen lehetősége az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolásának gyakorlására. Zenei hallásuk fejlődését szolgálja a dallamfelismerés, a dallambújtatás játékos gyakorlása. Zenei alkotókészségük fejlődik a dallamalkotó játékokkal.

Az óvodapedagógus a **zenehallgatás** anyagát mindhárom korosztály részére főként a **népdalok** közül válassza ki. Gyermekekhez közel álló témájú dalok könnyebben felkeltik, érdeklődésüket. Ismerjen az óvodapedagógus dalokat a növényekről, állatokról, a természetről. Énekeljen a gyermekeknek tréfás dalokat, dalos meséket, altatókat, virágénekeket.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A hallás- és ritmusérzék-fejlesztő mozzanatok a játékdalok magukban hordozzák. A zenei megformálásban az óvodapedagógus tudatos, de a gyerekek számára nem csinálunk belőle külön feladatokat. Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre. A dalok válogatásának szempontjai: a gyerekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, az aktuális érzelmi állapot, a játékszabályok áttekinthetősége, a térformák és a mozgásanyag változatossága. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik az óvodapedagógusi minta spontán utánzásával.

Az óvodapedagógus énekelgetése a napi tevékenységekhez kapcsolódva színesíti, gazdagítja azokat. A zenehallgatási célú éneklés viszont a meséhez hasonlóan csendet kíván – alkalmi

lehet az összeülés vagy a pihenés -, hogy hangulatot teremthessen, érzelmeket kelthessen. Anyagát elsődlegesen a magyar népdalkincsből merítjük. Gépi zenét csak ritkán használunk – feltétele, hogy igényes, művészi értékű legyen.

A tervszerű fejlesztés megkívánja az óvónótól:

- a tudatosságot, mely kiterjed minden művészeti tevékenységre
- a műveltségtartalmak válogatásánál az igényes népi – és kortárs művek jelenlétét
- az esztétikai élménynyújtást (a tevékenység élmény legyen, ne kényszer)
- az esztétikai ismeretek közvetítését
- a gyermekek alkotó tevékenységének megszervezését, a feltételek biztosítását.

A zenei feladatok végzése során megtanulják gátlásaik, hátrányaik, és gyengeségeik leküzdését. Pozitív énképük alakul, erősödik. A zenei fejlesztés a teljes személyiségre hat és olyan képességeket fejleszt (ritmusérzék, hallás, mozgás, test orientáció, beszéd, kommunikálás, figyelem, fegyelem, türelem, közösségi érzelmek, tolerancia), melyek elengedhetetlen alapjai a majdani tudatos tanulásnak.

Óvodapedagógus feladata:

- az együttes részvételre, a mozgás örömeire, szerepvállalásra, érintésre (kézfogás, átölelés) buzdít, mellyel a társas viselkedést, egymás elfogadását fejleszti.
- a felhasznált zenei anyaggal fejlessze a gyermekek éneklési kedvét, zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, alkotó kedvét, segítse mozgásuk összerendezettségét □ a kezdeményezéseken adjon lehetőséget az óvónő mozgás improvizálására.
- folyamatosan bővített mondókás, dalos füzetében legyenek megtalálhatóak az ismert zenei anyag képes szimbólumai, melyről a gyermekek felismerik ezeket.
- alakítson ki egy nyugodt helyet, ahol a gyermekek megtalálhatják a zenei tevékenységekhez használható eszközöket.
- a tiszta éneklés és bő zenei repertoárral rendelkezzen mind a mondókák, dalok, dalos játékok, mind a zenehallgatásra szánt énekek tekintetében.

Nevelőmunkát segítők feladata:

- biztosítja a nyugodt, tiszta környezetet a zenei neveléshez, gyermektánchoz
- bátorítsa a gyermekeket a gondozási tevékenységek közben is a zenei megnyilvánulásaikban

Elvárható eredmények az óvodáskor végére:

(az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva)

- Énekes népi játékokat kezdeményeznek, szeretnek énekelni.
- Tiszán énekeljenek egyedül az egyvonalas c és a kétvonalas c magasságok között, tudjanak dallammotívumokat visszaénekelni.
- Legyen koordinált a mozgásuk önmagukhoz és a csoporttársaikhoz képest.
- Felismerik a magas – mély, halk - hangos éneklés közötti különbséget.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak csoportosan és egyénileg is.
- Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (dobbantás, kopogás, párválasztás, kifordulás stb.).
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az esztétikai nevelés összetett, sokszínű nevelési terület, mert magában foglalja a rajzolást, a festést, a mintázást, a kézimunkát, a képalkotást, konstruálást és a műalkotásokkal való ismerkedést.

A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyermek érzelmei, képzeleti, gazdagodik élmény és formavilága.

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, építés, az ábrázolás különböző fajai, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetségek bátorítására.

Maga az alkotás öröme fontos. Az igény kialakítása az alkotásra, kreatív önkifejezésre, élmények befogadására nélkülözhetetlen az ábrázoló tevékenységhez.

Az egyéni képességekhez igazítva a tevékenységek segítik a képi-plasztikai kifejezőkészség komponálóját, térbeli tájékozódó és rendezőképesség alakulását, a tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikus érzékenységük, igényességük alakítását.

A pedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, technikákkal, eljárásokkal.

A rajzolással, mintázással, kézimunkával, barkácsolással a gyermekek élmény és fantázia világát gazdagítjuk, képi kifejezésüket, tér, forma, szín képzeiteket alakítjuk.

Gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényességüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.

Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehetőséget biztosítunk élményeik, gondolataik különböző technikákkal történő kifejezésére:

Mintázás

- Homok, lisztgyurma, olajos gyurma

Rajzolás

- Zsírkréta, ceruza, filctoll

Festés

- Nyomdázás, kézzel festés, szivacsfestés, vízfestés, tempera

Papírmunkák

- Origami, tépés, vágás, ragasztás, mozaikkészítés

Kézimunka

- Varrás, fonás, fűzés

Felfedeztetjük a gyermekekkel környezetük szépségeit.

Spontán alkotókedvükre építünk, ebből bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. Példát mutatunk a gyermekeknek. A csoportszobában az eszközök elérhetőek a gyermekek számára. A nap bármely szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, kézimunkázhatnak és barkácsolhatnak.

Az elkészült műveket kiállítjuk a folyosón elhelyezett faliújságon.

A tevékenység közben a gyerekek felszabadultan beszélgethetnek, értékelhetik egymás, és saját munkáikat, énekelhetnek, verselhetnek, mondókázhatnak.

Az egész nap folyamán teret biztosítunk arra, hogy gyermekeink bármikor rajzoljanak, hajtogassanak, barkácsoljanak. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva, segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeiteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A csoportszobákban ezekre a tevékenységekre elkülönített helyet alakítottunk ki, az eszközök állandóan elérhetőek, elkérhetőek, néhány kezelési szabály betartása mellett önállóan elvehetőek.

Az óvodapedagógus feladata:

- megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különféle anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A technikákat, az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot meg kell mutatni.
- Nem korlátozzuk az ötleteiket, szabad utat engedve kreativitásuknak, abban segítünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit készíteni.
- Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz – lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük!
- Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, papírral, fonállal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel játszunk.
- Öncélúan soha nem rajzoltatunk! Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, óvodapedagógusi kezdeményezésre szoktunk.
- Az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.
- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít.
- A feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend és tisztántartás)
- Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Oldott légkör, jó hangulat megteremtése.

A nevelőmunkát segítők feladatai:

- az óvónő segítő társaként jelen van a környezet megteremtésében, eszközök előkészítésében
- Segít a gyermekeknek az eszközök esztétikus elrakásában, tárolásában, a szükséges eszközöket (ecsetek, festékek, terítő stb.) elmossa, tisztítja.

Együttműködés a családdal

- Tájékoztatja a szülőket az otthoni ábrázolási tevékenység fontosságáról, az életkornak megfelelő eszközök biztosításáról
- A hátrányos helyzetű gyermekek megsegítése rajzeszközökkel, rendeltetésszerű használatra motiválás, rajzélményhez juttatás támogatása
- Motiválásuk arra, hogy a gyermekük egyéni fejlettségi szintjéhez képest történő haladást értékeljék elkészült munkáikban
- Ünnepi készülétekben együttműködve, szülői ötletek támogatásával az esztétikus környezet megteremtésében, a kézműves szülői technikák bemutatásában.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- A tevékenységközpont eszközeinek folyamatos biztosítása.
- Választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten.
- Az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás.
- A gyerek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása.

Elsődleges feladatunk a feltételrendszer biztosítása:

- Jó minőségű eszközök, anyagok sokszínű kínálata (többirányú tapasztalatszerzés), amelyből a gyermek választhat.
- Az eszközök mindig elérhetőek, hozzáférhetőek legyenek.
- Az óvodapedagógus a technikát, az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot mutassa meg.
- Az eltérő formai környezet biztosításával segítsük a gyermek fantáziájának szabad kibontakozását, formavilágának gazdagodását.
- Egyéni fejlettséghez igazodva a képességek fejlesztése, a gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

(az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva)

- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire tudják hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel.
- Önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat egyszerű játékok, kellékek készítésénél.
- Kialakul a biztos ceruzafogás.

Mozgás

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével gazdagítjuk a szókincsüket, az elvont gondolkodást, és a keresztcsatornák fejlődését segítjük a mozgásformák megnevezésével. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énképet alakítjuk. Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszicho motoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is

A természetes hely-és helyzetváltoztatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökereztetnek az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is.

Személyiségfejlesztés formái:

- Középpontban a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet).
- Képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével.
- Igény és lehetőség szerint különféle sport foglalkozások napirendbe történő illesztése.
- Életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A finommotorika fejlesztésén keresztül több területet is kedvezően befolyásolhatunk, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is.

A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg: A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia/ érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.

A társakkal végzett együtt mozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás fejlesztésének területe

Szabad játékkereteiben végzett mozgásos játékok

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást. A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Fontos, hogy felkeltessük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást. Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez mind a csoportszobában, a tornateremben. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.

Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét.

2-3 éveseknél a mozgás szeretete, az eszközök megismerése és megszerettetése a cél. A hintázáshoz, ringatáshoz szükséges eszközöket a csoportszobában biztosítjuk.

3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk illetve lehetőséget adunk az asztalok alatti bújócskázáshoz.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célba dobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékban a különböző hinták, libikókák, a füles labda, a lépegető alkalmasak.

5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékokban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, varrás, gyöngyfüzés vagy legózás, konstruálás stb.

Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Heti mozgásos tevékenység

Egy, a heti rendben rögzített napon hosszabb, az óvónő által tervszerűen, szervezeten felépített, irányított mozgás játékkal tevékenységre kerül sor. Ezek az alkalmak a közös együtt-mozgás élményén túl lehetővé teszik a gyermekek számára, hogy saját képességeiket, „tudásukat” társaikhoz viszonyíthassák, felmérhessék. A tornateremben, jó idő esetén, az udvaron kerül sor a tevékenységre. Minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellett aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.

A mozgásos tevékenységek során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a mozgás tevékenységben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percre tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal. Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok fejlesztő hatásait

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

Fontosnak tartjuk még az alábbi módszertani elveket:

- A gyakorlatok egymásutánosságában ügyelünk a fokozatosságra.
- Szervezéssel, túl sok magyarázkodással nem töltjük az időt; nem várakoztatunk feleslegesen.
- A kisebbeket nem unszoljuk, hagyjuk, hogy önként kapcsolódjanak be.
- Az irányítás mellett teret adunk a gyermekek egyéni ötleteinek is (mozgásminta, mozgáskreativitás).

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

(az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva)

- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá, ügyesebbé válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és képesek a szabályok betartására.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyerekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről lehetőséget biztosítunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására. Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítjuk az aktív és passzív szókincsüket. „Optimális” helyrajzi adottságunk elősegítik, hogy természetes környezetben tevékenyen tapasztalhassanak folyamatosan a gyermekeink.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek megismerni a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit.

A környezet feltérképezése után változatos tevékenységeket szervezünk, melyeken keresztül tapasztalatokat gyűjthetnek, szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

A gyermek környezettel való ismerkedése az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

A külső világ tevékeny megismerése magában foglalja a **környezet megismerése** mellett az elemi **matematikai tapasztalatok** megszerzését.

A tevékenység **célja**, hogy a gyermekek minél több ismeretet, tapasztalatot szerezzenek szűkebb tágabb természeti társadalmi környezetükről, alapvető mennyiségi és formai összefüggéseiről, megalapozódjon környezetvédő szemléletük.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Fontos feladatunk:

- A környezet megismerésére nevelés életkornak megfelelő tartalmának közvetítése.
- A környezet tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása.
- Az alapvető mennyiségi és formai összefüggések felismerésének segítése.

- a környezet szépségének észre véttetése, megszerettetése, védelme, pozitív érzelmi viszony kialakítása a család bevonásával
- A környezettudatos viselkedéshez szükséges készségek, jártasságok megalapozása
- A környezet megismerésére nevelés életkornak megfelelő tartalmának közvetítése az óvoda mindennapi életébe ágyazva történik, minden a gyermek környezetéből származó élményre, ismeretre kiterjedve történjen.
- séták, kirándulások szervezése a szabad természetben,
- közvetlen környezetükben a természetsarok kialakítása, amely alkalmas a megfigyelésekre.
- A természettel való szoros együttlét megtapasztalása. Az erdő, mező, növény és állatvilágának megismertetése, életközösségek megfigyelése.
- Differenciált módon, játékos tevékenységeken, szenzitív játékokon keresztül a környezet felfedeztetése.
- A természet iránti kíváncsiság ébren tartása, a rácsodálkozás örömeiben való osztozás.
- A helyi szokások, hagyományok megismertetése.
- A gyerekek közötti kapcsolat erősítése, az együttérzés, az empátia fejlesztése, az együttműködési készség fokozása.
- Olyan ökológiai szemlélet megalapozása, mely lehetővé teszi, a „természetben mindenre szükség van” elv elfogadását
- Olyan aktivitásra, felelős cselekvésre nevelés, amelyben legfontosabb elv az élet védelme, tisztelete. A természetbarát magatartásforma gyakorlása.

A környezeti nevelés színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területtől, szinte körbe fogja azokat, ezért az évszakok témakörét alapul véve tervezzük és szervezzük óvodai életünket. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk. Feladatainkat a gyermekek spontán érdeklődésére alapozva, illetve korosztálynak megfelelően a gyermekekkel együtt tervezzük meg.

Fontos, az óvodai és a lakóhelyi környezet lehetőségeinek ismerete is. A projekt típusú tervezés az őselemek – tűz, víz, föld, levegő-, integráló szerepet töltenek be. A gyermekek fejlődésével a környezet megismerésének témái bővülnek, tartalmuk mélyül.

A környezet megismerés tartalma és az óvodapedagógus feladatai:

- Társadalmi környezet: család tagjai, együttélésük, felnőttek munkája, környezet tárgyai, eszközei, anyagai, színei, lakóhely, közlekedési eszközök, közlekedés szabályai...
- Természeti környezet: évszakok, növények, állatok, élő és élettelen természeti környezet, kőzetek, levegő, víz...
- Környezetvédelem, természetvédelem, a környezetvédelem jeles napjai, környezettudatos vásárlás, szelektív hulladékgyűjtés...

Ezekhez szervesen kapcsolódnak a környezet mennyiségi, formai viszonyaival kapcsolatos ismeretek. A témához kapcsolódnak, egymással összefüggenek.

- Az óvodapedagógus témaválasztáskor a gyermekeket közvetlenül körülvevő világ élményszerű megismertetésére helyezze a hangsúlyt.
- Tevékenységeik során azt is megtapasztalhatják, hogy a környezetet alakítani tudják. Az óvodapedagógus nagy felelőssége, hogy ez pozitívan történjen, mindig a környezetvédelem figyelembevételével.

A környezet tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása az óvónő által tudatosan kiválasztott tartalomnak megfelelően szükséges.

A környezeti nevelés maga az élet, sok ismeret és tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, sok pozitív élmény segítségével alapozható meg.

Megvalósítása a játékon keresztül, gyermeki tevékenységek közbeni tapasztalatszerzésen alapul, a gyermekek spontán érdeklődésének, a megismerés vágyára épül. A tevékenykedés útján jön rá a gyermek az összefüggésekre, tanul meg látni, gyönyörködni, érzelmekhez kötődni, mikro- majd makro-környezetéhez. A több érzékszervvel való megtapasztalás maradéktalan élményt nyújt, sokoldalúbb megismerést eredményez.

A gyermekek környezetében lévő felnőttek, elsősorban a család és az óvónő / többi óvodai dolgozó/ személyes természetszerető magatartása, szemléletmódja meghatározó.

- Az óvodapedagógus a gyermekek segítője legyen a környezet megismerés útján, tudatos feltétel alakító, szituációteremtő.
- Az óvodapedagógus tudatos, feltétel alakítása következtében, legyen az óvodában sokféle anyag, eszköz a színes tevékenységi lehetőség biztosítása érdekében. A játék, a mozgás, a rajzolás, mintázás, kézimunka, a munka jellegű tevékenységek a gyermek mindennapi spontán tapasztalatszerzési forrásai. Ezekben a természetes élethelyzetekben a gyermekek problémákat oldanak meg, felfedezik közvetlen környezetüket.
- Az óvodapedagógus teremtsen minél több **állandó tapasztalatszerzési lehetőséget** a csoportban, az óvoda udvarán.

- Biztosítson minél több, különféle vizsgálódási eszközt az egyéni tapasztalatszerzéshez, megfigyelésekhez
- **a nemzeti kultúra helyi értékeinek megtapasztaltatása terén:** igazodik a lakókörnyezet sajátosságaihoz, értékeinek, jeles napjainak megismertetéséhez, hagyományápolás megalapozása, érzelmi viszonyulások erősítése.
- Az óvodapedagógus a természetesen adódó szituációkhoz kapcsolódva segítse a cselekvés és a szóbeliség párhuzamos megjelenését.

Anyanyelvi fejlesztés feladatai a külső világ tevékeny megismerése területén:

- kommunikációs készség fejlesztése a megtapasztalás élményeinek szavakba öntésével,
- spontán és irányított beszélgetések során verbális fejlesztés megvalósítása, passzív szókinészbővítésre, mondataalkotásra ösztönzés,
- matematikai fogalmak pontosabbá tétele, új fogalomrendszer kialakítása,
- észlelés, emlékezet, képzelet fejlesztése a megtapasztalások által.

Az udvar a kert is sok tevékenységi lehetőséget kínál /növények gondozása, rovarok, madarak megfigyelése, évszak változásai/. A szemétygyűjtésben, a gyermekek minden évszakban vegyenek részt, az udvar, a kert gondozásában a felnőttekhez kapcsolódva tevékenykedjenek. /homokásás, levélgereblyezés, söprés, szemétygyűjtés, hólapátolás, ültetés, madarak téli etetése/. Eközben nemcsak ismereteik bővülnek, hanem kialakul a szép környezet iránti igényük, és környezetvédő magatartásuk is alakul.

- Az óvodapedagógus biztassa a gyermekeket, hogy mindent gyűjtsenek össze, ami a környezet megrogálása nélkül lehetséges /tollak, kagylók, kövek, termények/.

Tervezésünk során a környezeti nevelés szorosan összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jellegű tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.

A környező világ megismerése

A mikro és makro környezet – benne a matematikai nevelés – megismerése

Matematikai-tapasztalatszerzés

Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatóak. Lehetőséget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejlődésére, a környezet alakításában.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak. A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, gondolkodási műveletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége. A gyermekekkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus gondolkodást. Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez.

Az alapvető mennyiségi és formai összefüggések felismerésének segítése, a matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

A környezet mennyiségi, formai, összefüggésének felfedezése, megtapasztalása során a mozgás, a játékokkal való manipuláció, a sok és változatos konkrét érzékszervi- mozgásos élmény az elsődleges.

Az óvodai tevékenységek, a séta a kirándulás sokféle lehetőséget biztosítanak az óvónők számára a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltésére.

Mindig a tevékenység öröme az elsődleges, majd követi a képi és szóbeli megfogalmazás. A gyermekek a játék, a környezetben végzett megfigyelések, tevékenységek alkalmával felfedezik a tárgyak, személyek közötti hasonlóságokat, különbözőségeket, megismerik tulajdonságaikat.

Összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek különböző szempontok szerint. Becsléssel, párosítással, méréssel tapasztalatot szereznek a relációkkal kapcsolatban. Az építés, a különböző síkbeli alkotások létrehozása során a gyermekek formafelismerése fejlődik. A tükörrel való játék, a tükör előtti mozgás segíti a téri percepció fejlődését, a testséma kialakulását, mely alapja a téri tájékozódásnak.

A gyermekeknek fokozatosan kialakul az igénye, hogy környezetük tárgyait, személyeit megszámlálják. Az óvónő a különböző szituációkat használja ki, hogy a gyermekek

számfogalma fejlődjön, végezzenek matematikai műveleteket. A többféle érzékszerv /látás, hallás, mozgás/ jobban felkelti a gyermekek érdeklődését és eredményesebben segíti a tanulást.

Matematikai tartalmak

- felfedeznek ok- okozati összefüggéseket, a rész- egész viszonyait
- felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli viszonyokat
- alakul ítélőképességei
- összehasonlítások végzése, szétválogatások
- fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemlélete (térei irányok, helyzetek, pozíciók)
- önkifejező, önérvényesítő törekvések támogatása téralakításokban, környezet átrendezésében
- matematikai fogalmak alkalmazása a megismerési folyamatban, új fogalomrendszer kialakítása, meglévő bővülése
- a tevékenységek során a különböző nehézségi fokozatok differenciálással történő biztosítása jelenti az egyéni fejlettségi szintnek történő bekapcsolódási lehetőséget.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek ismerik a közvetlen környezetük személyeit, tárgyait, anyagait.
- Ismernek több növényt és állatot azok hasznát, gondozását, védelmét.
- Különbségeket tudnak tenni az évszakok között.
- Pozitív a viszonyuk a környezethez.
- A környezetvédő magatartás szokásai megalapozottak.
- Ismerik a közlekedési eszközöket és a gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályokat, alakulóban van a közlekedési kultúrájuk.
- Megnevezik a színeket, különbséget tesznek azok sötétebb és világosabb árnyalata között.

- Tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük alapján összehasonlítanak, rendeznek
- Megfigyelőképességük fejlődött.
- Ismerik a környezet alapvető mennyiségi, formai, téri viszonyait.
- Képesek halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni.
- Felismerik az alapformákat.
- Halmazok elrendezésével képesek több, kevesebb, ugyanannyi létrehozására.
- Tíz-es számkörben számlálnak, tő és sorszámneveket helyesen használnak.
- Ismerik, megértik a relációs fogalmakat.

Az irányokat megkülönböztetik, megnevezik.

Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási műveleteik, készségeik, képességeik, fejlődjenek.

Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, tő-és sorszámnevekkel, egyszerű labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszerű és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, névutókkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb gyűjtőfogalmakkal.

A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk az önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.

Az óvodapedagógus feladata:

- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel
- Jellemezze a tudatos tervszerűség (logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása)
- Tudjon „együtt gondolkodni „a gyermekkel
- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon
- a gyerekek gondolkodásmódjának, ötleteinek folyamatos megfigyelése
- a jelenségek mögötti összefüggések magyarázata

Környezetvédelem

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében.

Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalmaát.

Mindezekkel elősegítjük a környezettudatos magatartásuk formálását, alapozását, alakítását.

A faluban elhelyezett szelektív hulladéktárolókhoz a gyermekekkel együtt visszük a szétválogatott hulladékot.

Az év folyamán más aktuális rendezvényeken is részt veszünk a gyermekekkel, és figyelemmel kísérjük az óvodáknak kiírt pályázatokat is.

A csoportokban megünnepeljük a gyerekek születésnapját.

Összevont szülői értekezletet tartunk minden óvoda szülei számára

A falunap aktív részt vevői vagyunk.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is aktívan részt vegyenek az ünnepi előkészületekben, szervezésben.

- Gyűjtőmunka, az óvodapedagógusok részéről zenei és irodalmi anyag gyűjtése
- „Nagytakarítás”
- Az óvoda helyiségeinek díszítése
- Ajándékkészítés a szülőknek

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

(az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva)

- Ismerik lakásuk címét, szülei foglalkozását.
- Az elemi közlekedési szabályokat ismerik és betartják.
- Felismerik a napszakokat. Különbséget tesznek az évszakok között, ismerik az évszakok jellegzetességeit.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, kiegészítésre.
- Elemekből elrendezéssel, bontással létrehozhatnak ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb, több, kevesebb)
- Magabiztosan tájékozódnak a térben. Ismerik, értik és követik az irányokat, helyesen használják a névutókat.

Környezettudatos magatartás kialakítása

Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása: a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékeinek megismertetése, megszerettetése és annak megóvására való nevelés. Célunk a játékon keresztül tudományosan és sokoldalúan közvetíteni az ismereteket és megalapozni a környezettudatos magatartást.

A környezetünkhez való tudatos pozitív hozzáállás két fontos területen tud az óvodai életben is megnyilvánulni:

- környezetünk állapotának megőrzése (a hulladék elhelyezése, szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása,
- az energiaforrások takarékos felhasználása (különös tekintettel a víz-és elektromos berendezések takarékos használatára)
- a természet közelség hangsúlyozása, a természetes környezet és anyaghasználat preferálása
- az óvoda dolgozóinak és a családok példamutató magatartása

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában.

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi-, természeti környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.

A környezettudatosságra nevelés jellemzői:

Fontos, hogy:

- A kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermek korának, testi, szellemi és lelki sajátosságaiknak: ne kívánjuk a gyermekektől azt, melynek teljesítésére még éretlenek
- A felállított szabályok érthetők és teljesíthetők legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen
- A gyermekek számára folyamatos legyen a kontroll, szükség szerint pedig a korrekció
- Rögzítsük a helyes viselkedést, biztosítva a pozitív visszacsatolást

Rövidtávon: a helyes / helytelen hulladék elhelyezés megismertetése

Középtávon: váljon beépült szokássá a takarékos energiafelhasználás, illetve az újra felhasználható anyagok kezelése

Hosszútávon: környezettudatos szemlélet.

A környezettudatos magatartás megalapozásának szinterei

A környezeti nevelés nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét:

- Természet közeli foglalkozások.

A megismerés módszerei: megfigyelések, vizsgálódások, mérések, modellezések.

- A lehetőségeknek megfelelően szelektíven gyűjtjük a hulladékot - „A hulladékgyűjtés helyes és helytelen módja”
- Megfigyelő séták alkalmával megfigyeltetjük a rombolás környezetkárosító hatását, elutasítjuk a helytelen magatartást szűkebb és tágabb környezetünkben.
- Környezetvédelmi akciókba való bekapcsolódás
- A szülőkkel történő közös tevékenységek által a család környezethez való viszonyulását is formáljuk.
- Külső partnerek körének kiterjesztése az együttműködésre.

A természetvédelem szabályai és szokásalakítás:

- Ne szemetelj!
- Ne zavarj a természet élőlényének nyugalma!
- Ne törj le a növényeket, csak azt gyűjtsd, ami már leesett!
- Ne bánts az állatokat!

Az óvodapedagógus feladata

- Környezettudatos magatartás alakítása modellértékű viselkedéssel, környezet tisztelete iránti megnyilvánulásokkal.
- Törekedjék a természet szépségének megláttatására, alapozza meg a természet iránti vonzódásukat.
- A természet épített értékeinek felismertetése lakóhelyi és tágabb környezetben, védelmük tudatosítása
- Hívja fel az óvónő a gyermekek figyelmét a környezetszennyezés káros hatásaira!

- Törekedjen az óvónő, hogy a kirándulások maradandó élményt nyújtsanak gyermekeknek.
- Biztosítsa a gyermeknek a körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelést és tapasztalatszerzést, az összefüggések megláttatását, sokszínű tevékenységen, kooperatív együttműködésen keresztül, amelynek alapja a játék.
- A gyermekek világhoz való viszonyulásával fejlessze a megtermelt értékek, élelmiszerek megbecsülését tiszteletben tartását, ismertesse meg azok előállításával
- Ismerkedtesse meg a gyermekeket a pazarlás, a légszennyezés következményeivel: víz, áram, szmog....
- A környezetvédelem jeles zöld napjait /Állatok, Víz, Föld, Madarak és fák napja, Környezetvédelmi Világnap/ az óvodapedagógus érdekes programok szervezésével tegye emlékezetessé.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyerekek önmaguk és környezetük tisztaságát, rendjét, esztétikáját fontosnak tartják, maguk is hozzájárulnak ennek létrehozásához.
- Testi szükségleteiket kulturált módon, önállóan, szükség esetén késleltetve is ki tudják elégíteni.
- Szeretnek mozogni, gyalogolni, kirándulni, kedvenc játékaikat maguk is képesek megszervezni
- Nyugodtan, kiegyensúlyozottan tevékenykednek.
- Az egészséges táplálkozást helyezik előtérbe? ezt alapozzuk meg, de még nem képesek ezt önállóan gyakorolni
- A szokások végrehajtásához szükséges minden eszköz önálló használatára képesek.
- Ismereteik vannak az élelmiszerek fogyasztásának, felhasználásának szabályairól.
- Környezetükben a természetes és épített környezetet védik, kialakulóban van a felelős környezettudatos magatartás. A szokások természetessé válnak számukra.
- Ismerik a természeti elemek szennyezésének, romlásának a következményeit.

A fenntarthatóság pedagógiai elemei

A fenntarthatóság három dologgal kerül szerves kapcsolatba: környezet, társadalom, gazdaság.

A fenntarthatóságra nevelés lényegében az oktatáson keresztül kapcsolatot hoz létre a 3 rendszer között.

A fenntartható fejlődés a 3 dolog összefüggéseinek megértése, mely segít feltárni a természeti értékeket és hatékony környezetet hozunk létre. Ez olyan fejlődés, mely kielégíti a jelen igényeket, s nem veszélyezteti a jövőt.

A környezeti nevelés fontos, hiszen a tudatosság, ismeretek, attitűdök, készségek egységét alkotja.

A fenntartható társadalomban a környezetvédelem és a gazdasági fejlesztési célkitűzések stratégiaileg összetartoznak. A fenntartható világban harmonikus kapcsolatnak kell lennie a környezetvédelem, a gazdasági célkitűzések és a társadalom között.

A fenntarthatóság pedagógiai célja, egész életen át tartó tanulási folyamat. A kreatív, problémamegoldó gondolkodás fontosságát hirdeti.

Interdiszciplináris szemléletet kell létrehozni, mely új nevelési rendszert hoz létre. Az oktatáspolitikai területén változtatni kell, így: a tananyag tartalmán, módszerén, fejlett információs és kommunikációs technikát alkalmazni, a szülőket és a helyi közösségeket bevonni.

A környezeti nevelésnek az életkori sajátosságoknak megfelelő módon az oktatás minden szintjén, műveltségterületen meg kell jelennie.

Célkitűzésünk:

- Szemléletformálás, környezettudatosságra nevelés
- Szülők bevonása a környezetvédelmi, fenntarthatósági tevékenységbe
- Növények gondozása
- Újrahasznosítás
- Higiénés alapkövetelmények ismerete
- A gyermekek közvetlen környezetében lévő értékek megóvása
- Élősarok létrehozása
- A természet tisztelete
- Madáretetés
- Víz- és energia takarékosagra nevelés

Az év során megtartjuk a madarak, fák, víz, Föld világnapját.

Egészségmegőrző napot tartunk, ahol a szülőkkel közösen tornázunk.

A szelektív hulladékgyűjtés az óvodánkban van. A kupakokat a gyűjtő helyre visszük.

A tevékenységek során a környezettudatosság előtérbe kerül. A módszerekben a kooperatív tanulást, témnapokat helyezük előtérbe. Esetenként a „tanulást”, az ismeretszerzést a szabadban valósítjuk meg.

Az óvoda valamennyi dolgozója példát mutat a gyermekeknek a környezetbarát szemlélet, az egészséges életvitel és a fenntarthatóság területén.

Fontos a természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet iránti igény alapjainak lerakása.

Hagyományaink

Ünnepek, hagyományok, rendezvények:

Az óvoda hagyományai, ünnepei, rendezvényei színesítik a gyermekek óvodai mindennapjait, lehetőséget adnak a néphagyományok megismertetésére.

A hagyományok ápolásával, a jeles napok megünneplésével örökítjük át a gyermekeknek a hagyományokat és azok ápolását.

Célunk: a gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása. A hagyományápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.

A hagyományos ünnepek megtartása nem önálló területként van jelen óvodánkban, hanem a komplex óvodai nevelés részeként ágyazzuk bele az egyes tevékenységformákba.

A hagyományos ünnepek **tartalma:**

- Hagományőrzéshez tartozó **Jeles napok**
- **Hagyományos gyermeki ünnepek**

Az **ünnepi előkészületek** a csoportban zajlanak. Az ünnephez kapcsolódó változatos tevékenységekkel, dalos játékokkal, versekkel, mesékkal, együtt játszással, tervezgetéssel fokozatosan ráhangolódnak a gyermekek az ünnep tartalmára.

Az óvodapedagógus ismerje a néphagyományokat, tartalmát elsősorban a gyermekeknek megfelelő népi mondókákon, dalos, ügyességi játékokon keresztül próbálja közvetíteni.

Az ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai

- A közös tevékenységekben a gyerekek aktívan vesznek részt, a kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak
- Segítséget nyújtanak egymásnak, ha szükséges, önállóan is keresik a segítségnyújtás formáit
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymásra, türelmesen meghallgatják egymást és az óvodapedagógust, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza
- Tudják, hogy egy összetartozó közösség tagjai, örüljenek a közösen elért sikereknek
- Alkalmazkodnak és fogadják el az alapvető szabályokat, korlátokat, késleltetni tudják szükségleteiket, kialakul feladattudatuk, feladattartásuk szintje megfelelő

Szokások, hagyományok, rendezvények	Jelképek, programok
Őszi kézművesség	Márton nap
Adventi készülődés	Adventi koszorú, naptár készítése
Mikulás ünnepség szervezése az iskolával	Ajándék készítés, dalok, versek
Karácsonyi készülődés	Közös ünnep a szülőkkel, gyerekekkel
Mese előadás	
Farsangi mulatság	Jelmezes felvonulás a szülőkkel
Nyílt napok szervezése a leendő óvodásoknak	Betekintés az óvodai csoportokba
Március 15.	Zászlók, kokárdák készítése
Húsvét	Tojásfestés
Nyílt napok	A szülők betekintése a csoportok életébe
Iskolába hívogató	Látogatás az iskolában
Anyák napi, évváró és ballagó műsorok	
Gyereknapi	Kirándulás szervezése az egész óvoda részére
Falunapi	Kulturális műsorban való szereplés (középső és nagycsoport)

A környezetvédelmi jeles napokat is megtartjuk (víz, madarak és fák, állatok, föld napja).

Október 04.	Állatok világnapja
December 09.	Madáretetők kihelyezése, feltöltése
Március 22.	A víz világnapja. A víz fontosságának tudatosítása. Séta a Tarna parton, tóparton
Április 22.	A föld napja Szép környezet kialakítása, virágok ültetése Kirándulás a közeli erdőbe.
Május 18.	Madarak és fák napja

Óvodapedagógus feladata:

- Az együtt ünneplés, együttlét örömeinek megéreztetése az oldott, családi hangulat és környezet megteremtésével.
- Természeti megfigyelések, a környezetben fellelhető hagyományok, mesterségek, néprajzi elemek megismertetésével közel hozni a gyermek számára az élményt és fejleszteni megőrzési akaratukat
- Az ünnepeket megelőző jó érzelmi előkészítés és az egyre fokozódó örömteli várakozás készítse elő az ünnepi együttlétet, minél több lehetőség biztosítása a gyermekek számára a készülődésben
- Törekedjen arra, hogy az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület, a dekoráció, az ünnepi ruha – azaz a rendkívüliség emelje ki.
- Az előkészületek során készítse elő és fejlessze a gyermekek időérzetének kialakulását

A nevelőmunkát segítők az óvodapedagógussal együttműködve:

- Aktívan vesz részt az ünnepi előkészületekben, kiemelten rendben tartja a környezetét.
- Bekapcsolódik a gyermekek előkészítő tevékenységeibe, segíti az eszközök, anyagok felhasználását, segít a praktikus technikák elsajátításában.
- Gyermekközpontú, befogadó magatartásával támogatja a gyermekeket és szülőket az ünnepi tevékenységekben.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismernek a hagyományokhoz kapcsolódó mondókákat, népdalokat, népi dalos játékokat.
- Ismerjék az évszakokhoz kapcsolódó, néhány kiemelkedő, lakóhelyünkre jellemző népszokást, hagyományt, tudják, hogy a jeles napok ismétlődnek.
- Egyéni ötleteik alapján képesek a hagyományőrző szokásokhoz kapcsolódó tárgyakat alkotni /mézeskalács, szövés, népi játékok/.
- Pedagógus irányításával képesek az ünnepen táncmozgásokat, irodalmi tartalmakat megjeleníteni.

Gyermekvédelem

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A köznevelés, valamint a gyermek- és ifjúságvédelem rendszere szoros kapcsolatban áll egymással, tekintettel arra, hogy mindkét rendszer alapvető célja a gyermekek védelme, személyiségének fejlesztése.

A két rendszer szoros kapcsolódása, a feladatok a szolgáltatások összehangolásának a szükségszerűsége megjelenik azokban a törvényekben, amelyek meghatározzák a köznevelés rendszerének működését; a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény.

A gyermekek és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv. értelmében a gyermekek jogainak megvalósulásához

- a pedagógusok,
- nevelőszülők,
- gyámügyi szakemberek,
- gyermekjóléti szolgálatok munkatársainak,
- valamint a jogalkotók együttes munkájára van szükség.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, de természetesen az óvodát és alkalmazottait is kiemelt felelősség terheli a gyermekek neveléséért.

Az óvoda akkor működik eredményesen, ha mindhárom funkcióját – óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő- maradéktalanul teljesíti.

Felelősség a feladat ellátásáért:

A nevelési-oktatási intézmény munkájának szakszerű, hatékony megszervezéséért az intézmény igazgatója tartozik felelősséggel. Ez a felelősség magában foglalja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért való felelősséget is.

A lehetséges pedagógiai intézkedések köre, feladatok az óvodáinkban

A pedagógiai intézkedéseket az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciója, és a gyermeki jogok maradéktalan érvényesítésére hatja át.

Az egyéni bánásmód követelménye

Az óvoda mindig az egyénhez, a gyermekhez igazítja a nevelés, a fejlesztés feladatait. Erre akkor van lehetősége, ha kellő ismeretekkel rendelkezik a szülői, a családi hátérrel, a gyermek személyiségéről, képességéről, érdeklődési köréről.

Ha a nevelés-oktatási intézmény a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekvédelmi felelős feladata, hogy beszélgetések, szülők jelzése alapján:

- feltárja a veszélyeztetett gyermekek körét,
- megismerje a problémákat,
- szükség esetén továbbítja a Gyermekjóléti Szolgálatnak.
- nevelési évenként helyzetelemzést és munkatervet készít, mely tartalmazza a kapcsolattartás formáit, csoportos óvónőkkel, szülői munkaközösséggel, orvossal védőnővel, önkormányzattal, gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal
- a feladatokat időrendben rögzíti, rendszeresen látogatja a veszélyeztetett gyermeket

- segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját (pl. család helyzetének felméréséhez szempontsor összeállításával stb.).
- A gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz, az ott halottakról tájékoztatja kollégáit.

A személyiséghez igazodó fejlesztés

- Kiemelkedően fontos feladat a gyermek személyiségének, tehetségének, képességének megismerése, feltárása és ehhez igazodóan azoknak a nevelési, tanulási folyamatoknak a megtalálása differenciált, egyéni fejlesztés, amelyek biztosítják mindenkinek személyre szólóan a siker lehetőségét
- Az egyéni bánásmód és differenciált készségfejlesztés alkalmazásával gyermeki személyiség fejlődésének nyomon követése.
- Egyéni fejlesztési tervek, felzárkóztatás – logopédussal, fejlesztő pedagógussal külső szakemberekkel együttműködés

A pedagógus-szülő-gyermek kapcsolat követelménye

- A gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében az óvodánk akkor teheti a legtöbbet, ha megismerik azt a környezetet, ahonnan a gyermek érkezik.
- szülők-gyermekek jogainak és kötelességeinek ismertetése
- a szülői érdektelenség csökkentése, érthető, folyamatos tájékoztatás a gyermek egyéni fejlődéséről, a szülő feladatairól
- az óvodában szoros kapcsolat alakuljon ki a pedagógusok és a szülők, elsősorban a csoportos óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelős és a szülők között. A gyermek, családi háttere, lakáskörülményei jelentős mértékben befolyásolhatják egyéni fejlődési ütemét.
- rendszertelenül járó gyermekek felkeresése a gyermekvédelmi felelőssel és óvónővel,
- érezze a szülő, hogy a hiányzó gyermek nem kerül ki az óvoda látóköréből

- nyitott óvodai napokra, ünnepekre a kevésbé érdeklődő szülők bevonásával tovább mélyíteni a szülői-gyermeki kapcsolatokat, a gyermekük teljesítményével, elégedetlenkedő szülőkkel megláttatni pozitív értékeiket
- a szülők, a pedagógusok tájékoztatása a segítő intézményekről, szakemberekről, programokról, lehetőségekről

A kirekesztés minden lehetőségének kizárása

Az óvodánkban kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy az egyes csoportok kialakítása során ne sértsék meg az egyenlő bánásmód követelményét, ne alakítsanak ki olyan közösségeket, amelyekben a gyermekek egy-egy csoportja vagy akár csak egyetlen gyermek is kirekesztve érzi magát.

A nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a közösségi élet alakulására.

Nem engedhető meg mások megbélyegzése, családi vagy egyéb körülményei miatt történő nevetségessé tétele.

Külső segítség a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében

- Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal
- Együttműködés megelőzés céljából

Az óvoda gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatainak ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.

- Szoros együttműködés a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, az egészségügyi intézményekkel, védőnővel és gyermekorvossal. Különösen a szűrővizsgálatok (látás, hallás, fogászati) megszervezésére vonatkozóan.
- A gyermekjóléti szolgálat együttműködése az óvoda, nevelő munkájának segítése folyamatos tevékenységi forma, amelynek meg kell előznie annak a helyzetnek a kialakulását, amikor már az óvodának külső segítséget kell kérnie a rábízott gyermek a gyermekközösség, védelme érdekében.

- A nevelési intézményeket a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében együttműködési és tájékoztatási kötelezettség terheli.

A **veszélyeztetettség**, olyan állapot, mely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, illetve akadályozza.

A veszélyeztetettség lehet:

- állandó,
- hosszan tartó
- vagy eseti,
- időleges.

Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat a rendelkezésére álló pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a külső beavatkozást a gyermekközösség védelme indokolja, több segítségnyújtási lehetőség közül választhat:

- gyermekjóléti szolgálat segítsége
- oktatásügyi közvetítő szolgálat
- ifjúságvédelmi vagy családjogi szolgáltatás.

A gyermeket **veszélyeztető körülmény** számos okra visszavezethető. Veszélyeztetheti a gyermeket:

- a családjának helyzete: amely lehet szociális helyzet, állapot,
- a család működésében rejlő ok,
- a szülők iskolázatlansága,
- magatartása.

Kialakulhat a gyermek veszélyeztetettsége a családon kívüli más kapcsolat miatt:

- ilyen lehet egy új társas kapcsolat létrejötte

- vagy egy régi kapcsolat megszűnése.

A gyermekek **veszélyeztetettségének leggyakoribb okai:**

- Nevelési hiányosságok
- Rossz lakásviszonyok
- Anyagi okok
- Megromlott családi kapcsolatok

Mindennapi munkánk során törekedünk a gyermeki jogok maradéktalan érvényesítésére, különös tekintettel az alábbiakra.

- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi,
- nevelőmunkák tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a gyermek érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkörben élhesse, sokszínű, életkorának megfelelő tevékenységben vehessen részt, biztosítsuk számára az egészséges fejlődéshez szükséges személyi, tárgyi feltételeket

Szülői jogok és kötelességek

A szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét, és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőnek betekintés céljából át kell adni.

Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.

Az intézmény vezetője és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.

Kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, s abban tevékenyen közreműködhet.

A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.

Amennyiben a szülő a gyermeket másik óvodába kívánja elvinni, akkor az új óvoda igazolását meg kell kérni. A visszajelzés hiányában értesíteni kell az illetékes jegyzőt

Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyerek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását

Rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg.

Tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

Célunk:

A prevenció, a faluban élő gyermekek esélyegyenlőségének növelése, a gyermeki jogok és érdekek érvényesítése, testi-lelki egészségüknek és a családban történő nevelésüknek elősegítése, szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

A szülők részvételének minél sokrétűbb biztosítása az óvodai nevelés, fejlesztés folyamatában.

Feladatunk:

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek és családok segítése.

A gyermekek fejlődését korlátozó ártalmak kiszűrése, külső speciális szakemberek bevonásával / logopédus, Pedagógiai Szakszolgálat /.

Külső segítőkkel, gyermekvédelmi szervekkel, intézményekkel való kapcsolattartás, együttműködés.

A gyermekvédelem területe

Gyermekvédelem az óvodában

1997.XXXI. tv. Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról

2011. évi CXCV. tv. a Nemzeti Köznevelésről (1.melléklet Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja)

1993.évi LXXXVII. tv. a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek jogairól

2/2005. (III. 01) OM rendelet: Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés irányelvei és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tarása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

Az óvodapedagógusok részéről:

Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.

Hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri.

Szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását.

Biztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését

Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.

A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít).

A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki.

Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő,-óvó intézkedésre javaslatot tesz.

Gyermekvédelmi felelős részéről:

Nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait.

Az óvodapedagógus segítségével felméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket

Nyilvántartást vezet a HH/HHH gyermekekről

Kapcsolatot tart a családsegítő szolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal.

Koordinálja a probléma kezelését, feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket.

A gyermekek és a családok anyagi és szociális helyzetéből fakadó különbségeit a család és más intézmények bevonásával, fenntartó közreműködésével a lehető legkisebbre csökkenti.

Szükség szerint családlátogatásokat végez az óvónőkkel.

A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megbeszélésére.

Részt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett esetszabványos megbeszélésen.

Intézményvezető részéről:

Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát

A gyermek mindenképp felett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése

Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.

A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).

Tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős, és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.

Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában

Vallásgyakorlással összefüggő jogok, kötelezettségek megállapítása az alkalmazottakra az Nkt.Vhr. 3.§8) bekezdésében foglaltak megtartásával történik.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges, biztonságos környezet megteremtése

Nevelési gyakorlatunk sikerességének is alapfeltétele a biztonságos, egészséges és balesetmentes környezet megteremtése. A biztonsági intézkedéseket az óvoda használóival a házirendben és a szervezeti-és működési szabályzatban (az óvoda működésének dokumentumaiban) ismertetjük.

Egészségvédő szokások kialakítása (ld. a fentiekben, az egészséges életmód szokásainak alakítása részénél).

Baleset megelőzés: az egészségmegőrzés és balesetvédelem természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe.

A balesetek elkerülésének konkrét feladatai:

- A veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése
- Az eszközök balesetmentes használata
- Biztonságos közlekedésre nevelés

A baleset-megelőzés jellemzői:

Rövidtávon: az eszközök megfelelő használata, a veszélyes helyzetek felismerése

Középtávon: A kialakuló veszélyhelyzetek elhárítása, az idevonatkozó szabályok betartása

Hosszútávon: A veszély-és baleseti kockázatok felmérése és tudatos elkerülése

Differenciálás, inkluzív nevelés, integráció

Az inkluzív pedagógiai szemlélet pedagógusaink mindennapi nevelő munkájának része.

A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori, valamint személyiségéhez igazodó.

A csoportokban folyó nevelőfejlesztő munka tudatosan tervezett keretek között zajlik. A preventív pedagógiai munka a későbbiekben kialakuló nehézségek megelőzésére szolgál, mely a gyermekek óvodába való érkezésétől az iskolakezdésig tart. Az integráció az

inkluzív pedagógiai azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti.

Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia, ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét.

Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása. Ez a egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést.

Az óvoda feladatai az integrált nevelés, a gyermekek differenciált fejlesztése, beilleszkedésük segítése érdekében:

- a nevelőmunkában a másság elfogadására, a tolerancia és empátia fejlesztésére kiemelt figyelmet fordítunk
- a szocializáció felerősítése
- a gyermekek személyiségének megismerése, fejlődésük követésére nagy figyelmet kell fordítanunk
- a gyermekek közötti különbségek kezelésére a differenciált, egyéni bánásmódot alkalmazzuk
- a sajátos nevelési igényű, a BTMN-es és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében egyéni fejlesztési tervek alapján végzik az óvodapedagógusok, a fejlesztőpedagógusok a fejlesztő munkát
- szükség esetén speciális szakemberek bevonásával segítik a gyerekek fejlődését /logopédus, fejlesztőpedagógus/
- a gyermekek beiskolázására fokozottabban odafigyelünk, a szülőket tájékoztatjuk a lehetőségekről.

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése

illeszkedjen a nevelésünk egészébe. A felzárkóztatás, illetve korrekció a fejlődésben észlelt esetleges töréspontoktól kezdődően – különösen a plusz egy évet óvodában maradó gyermekek esetében – a megfelelő módszerek alkalmazásával a lehető legoptimálisabb fejlődés megvalósulását tűzi ki célul és egészen az iskolakezdésig tart.

Ebben fejlesztő szakemberek is segítik az óvodapedagógusok munkáját.

A kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

1.Sajátos nevelési igényű gyermekek

2.BTMN nehézséggel küzdő gyermekek

3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

4.Kivételes képességű gyermekek (tehetséges)

5.Különleges ellátást igénylő gyermekek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési igényű, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési-, magatartási problémával küzdő gyermekek óvodai közösségbe való besegítése fontos feladatunk. Az együttnevelésükkel a gyermekekben az elfogadást, együttműködési és kommunikációs technikákat, az egymástól való tanulást segítjük. Fontos feladatunk minden gyermekben az értéket, a tehetséget felfedezni, kibontakoztatni. Nevelőmunkánk során a sajátos nevelési igényű gyerekeknél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, szem előtt tartva az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának elveit és feladatait. Intézményünkben az inkluzív pedagógiai szemlélet és gyakorlat érvényesül.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megvalósítása

Óvodai ellátás, integrált óvodai nevelés az alábbi fogyatékosági körben történik az Alapító Okirat alapján: 806000 (Kormányzati funkciószám). Sajátos Nevelési Igényű gyermekek

szakértői bizottság szakértői véleménye alapján értelmi tanulási, pszichés fejlődési, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének célja: a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása.

Feladata:

- A vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros
- képességeknek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése.
- Az egyes területek az elmaradásnak megfelelően kapjanak hangsúlyt a fejlesztésben. A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv szerint történik, fejlesztő pedagógus bevonásával.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének alapelvei:

- intézményünkben sajátos nevelési igényű gyermekek, együttnevelése folyik /Szakértői Bizottság szakvéleménye/
- a jelen Pedagógiai Programban meghatározott nevelési tartalmak számukra is szükségesek
- a gyermekeknek a különböző tevékenységekben annyi segítséget kell adni, ami szükséges az önálló tevékenységükhöz
- a gyermekek ismeretében a fejlődés segítése igazodjon a gyerekek fejlődési üteméhez
- kerüljük a gyermekek túlterhelését
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák elemei fejlesztőpedagógus segítségével kerüljenek be az óvodai nevelőmunkába
- az óvodapedagógusok törekedjenek, hogy a gyermeknek leginkább megfelelő módszert válasszák
- az integrált nevelés során nagymértékű differenciálás szükséges

- a gyermek személyiségfejlődését segíti az elfogadó környezet a habilitációs, rehabilitációs egyéni, illetve csoportos fejlesztés
- egyéni fejlesztési terv fejlesztőpedagógus közreműködésével készül
- a szülőkkel rendszeres együttműködés szükséges /információ a gyermek fejlődéséről/
- a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése differenciáló módszerek alkalmazásával folyik.

Az SNI gyermek fejlődésének nyomon követése és a vele folytatott fejlesztő tevékenységek az alábbiakban kerülnek dokumentálásra:

- orvosi-szakértői bizottsági-gyógypedagógiai vizsgálatok eredményei, szakvéleményei, javaslatai
- Fejlesztő óvodapedagógusi napló egyénre szóló fejlesztési terve
- Logopédusi napló egyénre szóló fejlesztési terve Tartalmi követelmények:
- gyermek adatai
- állapota a foglalkozások kezdetekor
- fejlesztés rövid távú terve
- foglalkozások gyakorisága
- szülő tájékoztatása
- állapota a nevelési év végén

Az integrált óvodai nevelés előnyei a sajátos nevelési igényű gyermekek számára

- az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttes szituációban természetesen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait

- a gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyermeket követve, jobban fejlődik önállóságuk
- fejlődésükre ösztönző a többi gyerek eredményeinek tapasztalása
- a közösségben reálisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük
- megtapasztalják, hogy ők is sok mindenben képesek ugyanarra, mint társaik
- a többi gyermek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai
- a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat
- a másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg
- kedvező a gyermekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyermek számára

- a sajátos nevelési igényű gyermekekkel együtt nevelt gyermekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket
- megismerik a másságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi
- megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit
- érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén:

- sajátos nevelési igényű gyermekek akarat ereje, önállóságra törekvése fejlődött
- az egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott
- kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött

- képesekké váltak a közösségbe való beilleszkedésre
- a fejlettebb területeken képességeik tovább fejlődtek
- a közösségben minden gyermek, alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Cél: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése

- Szakértői bizottság szakvéleménye alapján jelöli ki a terápia fő lépéseit, feladatait, fejlesztési területeit.
- A terápiát óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus tartja, egyéni fejlesztési

terv alapján. □ Kiscsoportos formában (szükség esetén egyéni fejlesztéssel) történik,

Óvodapedagógus differenciált nevelése-fejlesztése, kis lépések, tolerancia, egyéni szükségletekhez való igazodás.

Az óvodapedagógus feladatai:

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködni a fejlesztőpedagógussal, a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre. A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek nevelése

Óvodánk kiemelt feladata a gyermekek szociálisan hátrányos/halmozottan hátrányos helyzete miatti támogató tevékenység folytatása. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az egyéni fejlődési ütemükhöz igazított megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelést biztosítunk. Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

Fontosnak tartjuk a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztést, felzárkóztatást, játékos tevékenységek által. Az óvoda óvó-védő funkcióját a gyermekek szociális – testi/lelki védelmére kiterjesztve értelmezzük.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet.

Célunk:

- eltérő szociális kultúrájuk, hátrányos környezetük miatt eltérő fejlődési ütemük figyelembevételével, egyénre szabott, differenciált fejlesztés biztosítása,
- az óvodáskorú gyermekek beóvodázási arányának növelése, a rendszeres óvodába járás biztosítása.

Rövid távú célok:

- Együttműködés fenntartása a partnerekkel
- A hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezése

A **hátrányos helyzet** leggyakoribb okai az óvodás gyermekek körében: □

környezeti hatások (lakhatási, egészségtelen komfort nélküli lakások),

- anyagi (munkalehetőségek hiánya, meggondolatlan pénzköltés),
- egészségügyi (egészségtelen életkörünyezet, veleszületett betegségek, kikezeletlen betegségek, tisztálkodás hiánya, rendezetlen, szemetes környezet),
- a gyermek személyiségében rejlő okok (elhanyagoló nevelés, erkölcsi kontroll hiánya, beszédzavar, megkésett beszédfejlődés, veszélyeztető környezet),
- a szülők alulképzettsége.

Feladatok az szociális hátrányok enyhítésére:

- A gyermek közvetlen környezetének megismerése, mindazon **körülmények feltárása**, amelyek a gyermekek testi, szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését hátrányosan befolyásolják vagy gátolják.
- Megfelelő információáramlás a felelős szervek és személyek között.
- Egyéni szükségleteiknek, fejlettségi szintjüknek megfelelő segítség nyújtása a személyiségük hatékonyabb fejlődése érdekében.
- A gyermek alapvető szükségleteinek ellátása érdekében a szülők tájékoztatása a lehetőségeikről, és az önkormányzati segítség igénybevételének kezdeményezése (rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás stb.)
- A családi nevelés hiányossága miatti szokásrendszer- és magatartáskultúra kialakításával és fejlesztésével a további közösségekbe való beilleszkedés segítése.

- Az óvodai élet oly irányú megszervezése, hogy az érintett gyermekek és családjaik számára elérhető legyen, aránytalan teher nélkül.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, tájékoztatás a gyermek fejlődésével kapcsolatban, az egységes nevelési szemlélet közelítése érdekében.
- Az óvodák nyitva tartására a szülői igényeknek megfelelően, az igényekhez igazodó működés megszervezése

Szervezési feladatok

- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

Kivételes képességű gyermekek (tehetséges gyermek)

A tehetség korai jelei: Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes

beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről.

Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak
- az óvodának
- a társaknak

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többlet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az adott korcsoport képességeit, adottságait figyelembe véve az alábbi területeken zajlik

- Vizuális tevékenységben
- Zenei-mozgás tevékenységekben

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképeznünk, hanem a hétköznapi során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges gyermekeket.
- Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja, meggyőzi.
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, maga módján fejleszti a gyermeket.
- Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.
- A megfigyelések során írásos dokumentációban rögzíteni a tapasztalatokat és javaslatokat tenni a tehetség ígéretes gyerekek személyére, a Tehetséggondozó munkaközösség részére.
- **Tehetséggondozó műhely** keretében, melyet a **Tehetséggondozó munkaközösség** fog össze, éves terv alapján a tehetség ígéretes gyermekek részére külön játékos tevékenységek biztosítása, mely során lehetőség adódik a gyermeknek, a tehetségének gyakorlására.

Intézményünkben az esélyegyenlőség biztosítása

A pedagógiai munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

Anamnézis felvétele az óvodába lépéskor

Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:

- Egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítását.
- Szeretetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, érzelmi nevelést és szocializációt.
- Értelmi fejlesztést.

- Anyanyelvi nevelést. Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését.
- Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztését, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtését.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Cél:

Az emberi jogok és gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával az egyenlő hozzáférést biztosítani számukra az óvodai nevelés minden terén és tevékenységében. Célunk továbbá: a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése.

- Az óvodai nyitvatartás szülői igényeinek megismerése, az igényekhez igazodó működés megszervezése.
- A gyermekek személyiségfejlődését követő megfigyelések naprakészek a gyermekekhez igazodó differenciált fejlesztési feladatok megvalósítása érdekében.

Az esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések a gyermekek:

- értelmi, érzelmi és szociális fejlődésében jelentkező hátrányok felszámolását,
- a nevelés sikerességét szolgálják.

Óvodáink nevelőtestületének módszertani ismeretei, kultúrája biztosítja:

- a befogadó szemléletű nevelést,
- a gyermekközpontú és családoorientált nevelés folytatását,
- hogy az óvodai felvételeknél, a csoportok kialakításánál kiegyenlített legyen a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
- minden csoport számára biztosítottak legyenek a minőségi nevelés feltételei
- az érzelmi-erkölcsi nevelés hatékony megvalósítása

- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére készült programok
- a gyermekek fejlesztésében a differenciált egyéni bánásmód érvényesüljön
- a gyermekek fejlettségi szintjének megállapítása, az arra épülő fejlesztési terv szerint megvalósuló egyéni fejlesztéseket,
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésébe szükség szerint vonjuk be más szakembereket, fejlesztő pedagógusokat, szervezeteket
- az óvoda-iskola átmenet kiemelt támogatását a hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelésben,
- hangsúlyt fektet a tehetségek gondozására, melyben a szülőkkal együttműködve, bevonva tudunk eredményeket elérni.
- a szülőkkal való kapcsolatban a segítség, támogatás, megnyerés legyen a cél.

Pedagógiai programunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja.

Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Ennek részterületei:

- a pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítés

A **hátrányos helyzet** fogalma tág értelemben az összes olyan családra érvényes, ahol a gyermek szocializációs feltételei kedvezőtlenek. Szűkebb értelemben azonban csak azokat a családokat jelöli, ahol a nem megfelelő szocializációs hatások a család rossz anyagi és kedvezőtlen élethelyzetével függenek össze.

A család elsődleges szocializációs hatásai elsősorban a szülő-gyerek kapcsolatból erednek. Előfordul, hogy a család szocializációs hatásai annak ellenére kedvezőtlenek, hogy megfelelő anyagi feltételek között élnek. A kedvezőtlen szociológiai körülmények, életfeltételek azonban nem minden esetben vezetnek szocializációs hátrányhoz.

A **prevenció** érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a védőnővel, a háziorvossal, a Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal. Fontos feladatunk a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvodapedagógus látja el.

Speciális feladatok az óvodában

A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások/migráció/ hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyermekek is részt vehetnek, akiknek családjaik Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Programunk része a multikulturális nevelés megvalósítása az integrált nevelés kiterjesztése a migrációs, populáció vonatkozásában. Az óvodai nevelés játékkal, mesével programunkban a cél a kognitív, /kommunikációs képességek fejlesztése/ és a szociális kompetenciák /kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés/ fejlesztése.

Célunk:

- A multikulturális nevelés megvalósítása.
- A bevándorló gyermekek nyelvi és kulturális integrációja.
- Nyitott és megértő viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve, és kultúrája iránt.

Feladatunk:

- A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyermekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyermekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében:

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítjük a családi nevelést.
- A szülők a gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítása, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

Az óvoda feladatai az integrált nevelés, a gyermekek differenciált fejlesztése, beilleszkedésük segítése érdekében:

- a nevelőmunkában a másság elfogadására, a tolerancia és empátia fejlesztésére kiemelt figyelmet fordítunk
- a szocializáció felerősítése
- a gyermekek személyiségének megismerése, fejlődésük követésére nagy figyelmet kell fordítanunk
- a gyermekek közötti különbségek kezelésére a differenciált, egyéni bánásmódot □ alkalmazzuk
- a sajátos nevelési igényű és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében egyéni fejlesztési tervek alapján végzik az óvodapedagógusok, a fejlesztő pedagógusok, a fejlesztő munkát
- szükség esetén speciális szakemberek bevonásával segítik a gyerekek fejlődését / logopédus/
- a gyermekek beiskolázására fokozottabban odafigyelnek, a szülőket tájékoztatják a lehetőségekről

A sajátos nevelési igényű, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési-, magatartási problémával küzdő gyermekek óvodai közösségbe való besegítése fontos feladatunk. Az együttnevelésükkel a gyermekekben az elfogadást, együttműködési és kommunikációs technikákat, az egymástól való tanulást segítve. Fontos feladatunk minden gyermekben az értéket, a tehetséget felfedezni, kibontakoztatni.

Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése

A törvényi kötelezettségnek eleget téve óvodai nevelő-fejlesztő munkánk a különleges ellátást igénylő gyermekek gondozásával is bővült. Ők azok a gyermekek, akik nem sajátos nevelési igényűek, de egészségi állapotuk miatt (diabétesszel, ételallergiával, stb.) különleges ellátást igényelnek. A köznevelési intézménynek biztosítania kell a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet. A tartós beteg státuszú gyermekek (pl. ételallergia stb.) étrendjének biztosításában az óvodai lehetőségek figyelembevételével segíti egészséges testi fejlődésüket.

Az intézmény, olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelőoktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja mindezt, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek ellátása az óvodában

A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek részére abban az időtartamban, amikor az óvoda – beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is – felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a köznevelési törvény 62§. (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosít

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján (Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban) biztosítjuk intézményünkben az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátását, ha a képzésben résztvevő vállalja a gyermek ellátását. Ha nem vállalja, akkor óvodaorvos vagy védőnő útján is biztosítható az ellátás.

Az ellátás érdekében 1-1 fő dolgozó rendelkezik tanúsítvánnyal a diabéteszes gyermek ellátása érdekében. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett kötelező továbbképzésen szerezték meg. A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, (ha a főzőkonyha biztosítani tudja), illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Röviden a diabéteszről:

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

- **1-es típusú diabétesz:** ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

Gyermekkori diabétesz tünetei:

A gyermekkorban jelentkező cukorbetegség tünetei is hasonlóak a felnőttkorban jelentkezőhöz, általában a tünetek specifikussága miatt könnyen felismerhető a diabétesz.

Cukorbetegség fő tünetei:

- jó étvágy melletti gyors fogyás, testtömeg csökkenés
- gyakori vizelet
- erős szomjúság érzet, bő folyadékfogyasztás
- nehéz sebgyógyulás
- kicsiknél a szobatisztaság elvesztése
- nagyobbaknál éjszakai bepiselés vagy nappali gyakori mosdóba járás
- ólmos fáradtság, bágadtság, rossz közérzet
- acetonos lehelet
- homályos látás

Gyermekkori diabétesz kezelése

A gyermekkori cukorbetegség terápiája nagyban függ a diabétesz típusától. Az 1-es típusú diabétesz esetén a gyermek kezelőorvosa által meghatározott inzulinterápiára van szükség.

A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillérről állapítunk meg:

1. inzulinterápia

2. étrendi kezelés

3. helyes életmód

- A kezelés módját mindig diabetológus szakorvos állapítja meg, ami függ a diabétesz típusától, a gyermek vércukorszintjétől is.
- 1-es típusú cukorbetegség esetén elengedhetetlen az inzulinterápia, mert ebben az esetben a páciens hasnyálmirigye nem termel inzulint, így azt külső forrásból kell bevinni az erre kialakított inzulinadagoló pen segítségével, vagy inzulinpumpával (a kezelőorvos által előírt).
- Az injekciót általában a hasi zsírszövetbe érdemes adni.
- 1-es típusú cukorbetegség kezelésének szervez része az diéta, azaz a táplálkozási szokások megváltoztatása, a natív cukormentes étrend, illetve számolnia kell az inzulinadaghoz kimért napi szénhidrát mennyiségét.
- Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek kezelésében a rendszeres vércukor ellenőrzés, étkezések előtt és azokat követően is érdemes ellenőrizni a vér cukorkoncentrációját.

Helyes étrend:

- Kerülni kell a hozzáadott cukrot tartalmazó ételeket,
- Törekedni kell a napjában többszöri zöldség és gyümölcs fogyasztására, □ A teljes kiőrlésű gabonák fogyasztása a fehér lisztből készületekkel szemben.
- Az elegendő folyadék elfogyasztása sem.

A diabétesz során jelentkező kellemetlen (rosszullét) állapotok, annak kezelése

Hipoglikémia (vércukorszint leesés):

- a túl sok inzulin, vagy kevés szénhidrát hatására,
- a sokáig tartó testmozgás miatt alakulhat ki.

Az 1-es típusú cukorbetegéknél nagyobb eséllyel lép fel hipoglikémia, ami kezeletlenül akár igen veszélyessé is válhat.

Ilyen rosszullét több okból alakulhat ki:

- Ha a gyermek az inzulin beadása után nem étkezett,
- A gyermek későn étkezett,
- Túl sok inzulint kapott kimerítő testmozgás után,
- Rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik az fel.

Bizonyos gyógyszert (sulfanilurea) kapó gyermekeknél a Glukagon beadása tilos.

Helyes inzulinadagokkal és étkezéssel a veszély lecsökkenthető.

Hipoglikémia tüneteit:

- rosszullét,
- heves szívdobogás,
- szédülés,
- remegés,
- sápadtság,
- izzadás,
- látászavar,
- beszédzavar,

- gyengeség,
- éhségérzet,
- hányinger, hányás

Hipoglikémia esetén az eljárásrend:

A hipoglikémia azonnali kezelést igényel, mert a cukorbeteg gyermek rosszul lehet. Rosszullét esetén szőlőcukrot, esetleg glükóz tablettát kell a gyermeknek beadni, majd meg kell etetni vele egy kekszet.

A cél: Minél gyorsabban történjen meg a vércukorszint emelés, ugyanis, ha nem javul, akkor eszméletvesztés, rángógörcs is felléphet

Előfordul, hogy hirtelen alakul ki a tudatzavar. Ilyenkor, ha még eszméleténél van a gyermek, és nyelni tud, nekünk kell megetetni, vagy feloldva megitatni a szőlőcukrot a beteggel. A szőlőcukor már a szájból elkezd felszívódni. Ezt követően kekszet vagy rostos levet, ill. tejet itathatunk, hogy az ezekben található összetett szénhidrátok lassabban, de emeljék a vércukorszintet. Az eszméletlen gyermeknek biztosítani kell mielőbbi szabad légutat. Stabil oldalfektetésbe vagy, az oldalára vagy a hasára kell fektetni, hogy az esetleges légúti akadály (pl. nyál) könnyen tudjon távozni, pl. kifolyni a szájüregből. Az eszméletlen vagy görcsölő gyermeknek a nála levő Glukagon injekciót kell beadni, ha azt kaphatja (a szülő felelős ennek biztosításáról, ha a gyermek kaphatja) . A fecskendőben elő van készítve az oldószer, mellette van a hatóanyagot tartalmazó porampulla. Ennek a műanyag kupakját kell lepattintani, majd az oldószert a gumidugót átszűrve hozzáfecskendezni. Ilyenkor a por feloldódik. Ekkor vissza kell szívni az oldatot a fecskendőbe. Azt légteleníteni kell úgy, hogy a tűt felfelé tartva kinyomjuk belőle a levegőt, majd a test bármelyik izmába szűrve beadjuk a betegnek. Az injekció után a tudat elkezd kitisztulni.

Amikor már nyelésre képes a gyermek, szájon át adunk neki cukrot a fentiek szerint. Ebben az esetben mindig értesítsük a mentőket a kórházba szállításhoz.

A hiperglikémia (tartósan magas vércukorszint)

Egyes esetekben a hipoglikémia ellentéte is előfordulhat, amit hiperglikémiának nevezünk. Ebben az esetben a gyermek vércukorszintje tartósan magas lesz, ez főleg 1-es típusú diabéteszben fordul elő, inzulin hiányában.

Ennek veszélye: A ketoacidózis kialakulásával, amely azt jelenti, hogy a szervezet a zsíradék raktárak bontásából próbálja fedezni a szükséges energiát, toxikus hatású ketontestek keletkeznek.

A ketoacidózis fő tünete az acetonos lehelet, de jellemző ezek mellett a hányinger, hasfájás, szapora, mély légzés is. A hiperglikémia azonnali ellátást igényel, kezelése kórházakban történik

Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. A cukorbeteg gyermeknek minden esetben be kell adni az inzulint és tartani kell be az előírt diétát.

Lázás megbetegedés idején a gyermek igyon bőségesen, kerülni kell a zsírok fogyasztását, de a normális szénhidrátbevittet biztosítani kell. Az inzulin beadása elengedhetetlen. A szénhidrátbevittet ilyenkor pl. gyümölcslevek formájában is történhet.

Ha a hányás kialakul, és a szájon át való folyadékbevittet nem oldható meg, mentőt kell hívni és kórházi kezelést szükséges, ahol infúzió segítségével tartják fenn a szervezet egyensúlyi állapotát.

A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában

Kiemelt figyelmet kapnak az anafilaxiás rizikójú allergiások az óvodákban.

A köznevelési intézménynek biztosítani kell gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

Ez a változtatás azért jelentős, mert jogalapot ad és egyértelmű irányt jelöl ki a már diagnosztizált anafilaxiás gyermekek intézményi létének és biztonságának érdekében.

Ők azok a gyerekek, akiknél mindig van az esetleges anafilaxiás reakciót visszafordító, adrenalin hatóanyagú injektor, szüleik pedig pontosan informálni tudják az intézményt arról, milyen óvintézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy a gyerek ne érintkezzen az allergénnel.

A jogszabály módosítás értelmében az igazgató:

- kötelesek egyrészt felvenni a diagnosztizált allergiás gyerekeket az intézményekbe,
- másrészt biztosítaniuk kell a tudottan allergiás gyerekek számára a biztonságos körülményeket.

Az anafilaxiás túlérzékenységi reakció akár percekben belül fulladáshoz, szívmegálláshoz vezethet, ám ezt a reakciót vissza lehet fordítani az adrenalin hatóanyagot tartalmazó EpiPen

injekciós tollal, amelynek használata másodpercek alatt elsajátítható. Az autoinjektorból a súlyos allergiában szenvedőknek kettőt kell mindig maguknál tartani.

Pedagógiai programunk ellenőrzési, értékelési rendszere

Óvodánk irányítási, szervezeti felépítése

Az óvoda szakmai szempontból önálló, szervezetével és működésével kapcsolatban az igazgató dönt minden olyan ügyben, amelyet a jogszabály nem utal más hatáskörébe.

Az igazgató:

Egyszemélyi felelőse az intézmény szakmai munkájának. Fontos, hogy folyamatosan kövesse a célok megvalósulását, rendszeresen határozza meg az intézmény erősségeit és fejlesztési területeit, melyhez használja fel a belső és külső intézményértékelés eredményét. Hatáskörébe tartozik a működtetés és fejlesztés, személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Feladata az óvodai nevelőtestület vezetése, a pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése a jogszabályok és rendeletek betartásával, együttműködés az érdekképviselői szervekkel, fenntartóval, Pedagógiai Szolgáltató Intézettel, nevelési tanácsadóval, szakmai szervezetekkel.

Szülői szervezet:

A szülők a Köznevelési törvényben meghatározott jogaik és kötelességeik érdekében munkaközösséget hoznak létre, mely a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak alapján működik. A Szülői szervezet vezetője és az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

A gyermekek ellenőrzése az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul. A nevelőtestület határozza meg a gyermekekről végzett feljegyzések formáját. Óvodánkban a gyermek fejlődését az óvodai dokumentációban vezetik pedagógusaink.

Az óvodában folyó nevelő munkát nem elég jól megtervezni, megszervezni, fontos azt ellenőrizni, értékelni. Az óvoda pedagógiai munkájáért az igazgató a felelős, az ellenőrzés, értékelés is elsősorban az ő feladata.

Területe:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- a helyi program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése
- esélyegyenlőség érvényesülése

A gyakorlati munka ellenőrzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai munka dokumentálásának rendszere

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermek egyéni megfigyelései, egyéni nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos írásbeliséget kívánnak:

- munkaterv
- csoportok tervező munkája
- csoportnapló vezetése
- tanulás tervezése
- hiányzási, mulasztási napló
- egyéni fejlődési napló
- óvodapedagógusi csoport értékelések, egyéni fejlesztési terv

Kötelezően használt nyomtatványok

- felvételi előjegyzési napló
- felvételi mulasztási napló
- óvodai csoportnapló
- tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermek fejlettségének értékelése,
- óvodapedagógusi gyakorlati munka.

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza, mely figyelembe veszi az esélyegyenlőséget biztosító kiegészítésekben foglaltakat, melyet minden nevelési évben az intézmény vezetője készít el, hajt és hajtat végre.

Az óvodai csoportok és a gyermekek ellenőrzése és értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései az egyénre

szabott nevelési-fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek.

Leglényegesebb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése, ennek érdekében a gyermekek munkáit összegyűjtjük és egyéni fejlődési lapot vezetünk, melyben rögzítjük a gyermek fejlődését.

A gyermekcsoport nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv bármikor megváltoztatható, az élethelyzetek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

Az igazgató a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a pedagógiai programot.

A gyermekek egyéni megfigyelései és az egyénre szabott nevelési-fejlesztési eljárások folyamatos írásbeliséget igényelnek. Az egyéni képesség fejlesztésének minden téren érvényesülnie kell. Minden óvodapedagógusnak tudni kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelése

A program sikerkritériumát a „Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem jelenti.

A program ellenőrzésében és értékelésében az intézményvezető irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz:

- a bevezetés előtt a feltételrendszer vizsgálata
- a bevezetést követő első nevelési év végén átfogó értékelés
- megjelennek-e
 - a program nevelő-fejlesztő tartalma milyen eredményt hozott
 - nevelőtestületet milyen mértékben befolyásolta a program
 - mit mutatnak a szülők visszajelzései
- az esélyegyenlőséget biztosító intézkedések

A bevezetést követően 3 évenként a nevelési folyamat vizsgálata a folyamat kimeneti oldaláról.

Mennyire sikeres óvodánk nevelő-fejlesztő munkája. Az értékelés a sikerkritériumok figyelembe vételével történik.

Célja a hatékonyság, minőségbiztosítás, az önképzés, továbbképzés tervezése.

A helyi Pedagógiai Program hatékonyságának vizsgálata

Célunk:

A hatékonyság, eredményesség érdekében a programban rögzített célrendszer, feladatrendszer és tevékenységek felülvizsgálata.

Feladataink:

Az egyes dokumentumok összhangjának vizsgálata. Partneri elégedettség, elégedetlenség, elvárás mérése, elvégzése, feldolgozása, következtetések levonása.

Felelős: A mindenkori igazgató

A lebonyolítás feladatai:

- az értékelés menetének megszervezése, megtervezése
- a vizsgálni kívánt területek kijelölése, értékelése
- az összesítés eredményeinek elemzése
- az értékelés nevelőtestülettel történő elfogadtatása, szükséges korrekciók végzése

Alkalmazott módszerek

- összehasonlító elemzés
- partneri elégedettség mérése

A rendszeres végrehajtás periódusos ideje:

Általában 5 év, de egyes területek esetében szükség szerint.

Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program életbe lépése, érvényessége:

A módosított Helyi Pedagógiai Program 2024. május 30-tól lép érvénybe, határozatlan ideig érvényes.

A pedagógiai program hozzáférhetősége

A pedagógiai program nyilvános, az érdeklődők megtekinthetik és elolvashatják.

Programunk az igazgatói irodában kerül elhelyezésre, de megtalálható a honlapon is.

Az óvodai pedagógiai program módosítása

Módosításra törvényi változás esetén következik sor, illetve a nevelőtestület kérésére, vagy ha az 5 évente elvégzett programbeválás vizsgálata ezt indokoltá teszi.

LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK a HELYI NEVELÉSI PROGRAM MÓDOSÍTÁSÁRÓL

A módosítás indoklása: törvényi, jogszabályi változás

Jogszabályi változás:

2023. évi LII. törvény A pedagógusok új életpályájáról

Legitimációs záradék

Készítette:

Dátum: 2024.06.25.....

Árkád György

igazgató

A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár módosított pedagógiai programjában foglalkalakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2024.06.25.....

Károly-Szedlák Ibolya

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár módosított pedagógiai programjáról a biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2024.06.25.....

Horváth Rudolfné

a szülői közösség nevében

Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, ül nem ruházható jogkörében döntési hatáskörében/2024. (..) számú határozatával **elfogadta**.

Dátum: 2024.05.13.....

.....

a nevelőtestület nevében

A Tamaórsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár igazgatója és nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az

intézmény fenntartója magasabb jogszabályban meghatározott **döntési hatáskörében**

...../2024. (..) határozatszámom **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum: 2024.05.13.....

.....

Fenntartó

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár módosított Pedagógiai Programja 2024-ben készült.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetés napján 2024. március 26-án lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 2019/7-65 határozatszámom jóváhagyott Pedagógiai Program.

A Pedagógiai Program megvalósításának területi hatálya:

- vonatkozik az óvoda területére
- valamint az óvoda által szervezett- a Pedagógiai Program megvalósításához kapcsolódó- óvodán kívüli programok helyszínére

A Pedagógiai Program megvalósításának személyi hatálya:

- vonatkozik az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre
- valamint az óvodával megbízási szerződést kötött fejlesztőpedagógusra és logopédusra
- továbbá azon személyekre, akik az intézményekkel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- Igazgató
- Nevelőtestület bármely tagja
- Óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával elkészítette és a fenntartó hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott Pedagógiai Programot, 2024. május 30. napjától kell bevezetni.

Módosításának indoka lehet:

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Programmódosítás előterjesztésének módja:

Írásbeli előterjesztés az igazgatónak.

Egyéb szabályozás:

A nevelési programhoz mellékként csatolt szakmai programok módosítása külön kezelendő- nevelőtestületi jogkör- nem vonja maga után a nevelési program módosítását.

A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Helyi Pedagógiai Programunk 1 példányát elhelyezzük az igazgatói irodában, valamint elérhető a honlapunkon is. (<http://tarnaors.hu>)

JEGYZŐKÖNYV

Rendkívüli Nevelőtestületi Értekezlet

A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár 3294 Tarnaörs, Ady Endre út 1/1 alatti épületében, 2024.02.01. napján 13.00 órakor megtartásra került rendkívüli nevelőtestületi értekezletről

Jelen vannak:

- Antal Ágnes igazgató
- Mezeiné Gúth Éva jegyzőkönyvvezető
- Szűcsné Ulaki Mária jegyzőkönyv hitelesítő
- Gömöri Judit, Hajdrik Adrienn óvodapedagógusok
- Horváth Rudelíne a szülői szervezet elnöke

Tárgya: A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár Pedagógiai Programjának megvitatása, véleményezése

Napirendi pontok:

1. Szervezeti és Működési Szabályzat 2024 megvitatása, véleményezése
2. Pedagógiai Program 2024 megvitatása, véleményezése
3. Házi rend 2024 megvitatása, véleményezése

A nevelőtestület a megvitatott dokumentumok (a fenntartó jóváhagyása előtt) tartalmukkal 100%-ban egyetértett.

A szülői szervezet a dokumentumokat véleményezte (a fenntartó jóváhagyása előtt), tartalmukkal 100%-ban egyetértett.

Határozatszám:

Tarnaörs, 2024. február 1.

Mezeiné Gúth Éva

Mezeiné Gúth Éva jegyzőkönyvvezető

Szűcsné Ulaki Mária

Szűcsné Ulaki Mária Hitelesítő

Antal Ágnes
Antal Ágnes igazgató

Jelenléti ív

Rendkívüli Nevelőtestületi Értekezlet

A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár 3294 Tarnaörs, Ady Endre út 1/1 alatti épületében, 2024.02.01. napján 13.00 órazor megtartásra került rendkívüli nevelőtestületi értekezlet-ől

Tárgya: A Tarnaörsi Óvoda, Közművelődési Intézmény és Községi Könyvtár Szervezeti és Működési Szabályzat megbeszélése

Jelen Vannak.

Antal Ágnes igazgató *Antal Ágnes*
Mezeiné Gúth Éva jegyzőkönyvvezető *Mezeiné Gúth Éva*
Szűcsné Illaki Mária jegyzőkönyv hitelesítő *Szűcsné Illaki Mária*
Gümöri Judit óvodapedagógus *Gümöri Judit*
Hajdrik Adrienn óvodapedagógus *Hajdrik Adrienn*
Horváth Rudolfné a Szülői Szervezet elnöke *Horváth Rudolfné*

Tarnaörs, 2024. február 1.

Mezeiné Gúth Éva
.....
Mezeiné Gúth Éva jegyzőkönyvvezető